

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025

Projekt do konsultacji

Charsznica 2016

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica 2025 powstał przy dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach projektu pn. " **Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025**", który współfinansowany jest ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 w ramach konkursu dotacji, pn. " „Przygotowanie programów rewitalizacji”, konkurs organizowany przez Województwo Małopolskie oraz Ministerstwo Rozwoju.

Opracował Zespół ds. Rewitalizacji Gminy Charsznica pod merytoryczną opieką eksperta zewnętrznego Beaty Bujak – Szwaczka a także dzięki współpracy ze społecznością lokalną, liderami podmiotów działających na obszarze rewitalizacji, samorządowcami i współpracownikami z jednostek organizacyjnych Gminy Charsznica.

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	5
I.1.	Struktura dokumentu.....	5
I.2	Proces tworzenia i uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025.....	5
I.3	Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi Gminy Charsznica.....	7
II.	Diagnoza.....	14
II.1.	METODYKA DIAGNOZY.....	14
1.1.	CEL DIAGNOZY.....	14
1.2.	STRUKTURA CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ.....	16
1.3.	WYKORZYSTANE METODY BADAWCZE.....	17
II. 2.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI.....	17
II.3.	ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI Z ODNIESIENIEM DO CAŁEJ GMINY,.....	19
	BEZROBOCIE.....	19
	UBÓSTWO ORAZ INNE ISTOTNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	25
	POZIOM EDUKACJI.....	32
	KAPITAŁ SPOŁECZNY.....	37
II.4.	ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW W POZOSTAŁYCH SFERACH NA OBSZARZE REWITALIZACJI Z ODNIESIENIEM DO CAŁEJ GMINY,.....	40
4.1.	SFERA GOSPODARCZA – STAN LOKALNEJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	40
4.2.	SFERA TECHNICZNA – STAN BUDYNKÓW KOMUNALNYCH ORAZ DOSTĘP DO KOMUNALNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	42
4.3.	SFERA PRZESTRZENNO FUNKcjONALNA.....	45
4.4.	SFERA ŚRODOWISKOWA.....	49
II.5.	ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ SPOŁECZNYCH.....	52
II.6.	ANALIZA LOKALNYCH POTENCJAŁÓW OBSZARU REWITALIZACJI.....	56
II.7.	PODSUMOWANIE – KLUCZOWE PROBLEMY I POTRZEBY REWITALIZACYJNE NA WYZNACZONYM OBSZARZE REWITALIZACJI.....	59
III.	PLANOWANIE REWITALIZACJI.....	62
III.1	Wizja, cele i kierunki działań rewitalizacyjnych.....	62
III.2	Cele rewitalizacji.....	63
III. 3	Kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.....	63
III.4	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	65
III.4.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	65
III.4.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	66

III.4.3. Mechanizmy integrowania działań.....	69
III.5. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja	73
III. 6. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Gminy.....	75
III. 7. Specjalna Strefa Rewitalizacji	78
IV. Zarządzanie rewitalizacją w Gminie Charsznica.....	79
IV. 1 Opis schematu zarządzania rewitalizacją w Gminie Charsznica.....	79
IV.1.1. Koordynator Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 ..	79
IV.1.2. Koordynator działań partycypacyjnych.....	80
IV.1.3. Zespół ds. Rewitalizacji.....	80
IV.1.4. Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji	81
VI.2. Szacunkowe ramy finansowe Programu	83
IV.3. Monitorowanie realizacji Programu.....	85
IV.4. Ocena i aktualizacja GPR	88
IV.5. System wprowadzania zmian w reakcji na zmienność otoczenia	89
V. Załączniki	89
Załącznik 1 – lista projektów podstawowych.....	89
Załącznik 2 –załącznik graficzny projekty podstawowe obszar rewitalizacji.....	89
SPIS RYSUNKÓW	89
SPIS TABEL	91
SPIS WYKRESÓW.....	92

I. WPROWADZENIE

I.1. Struktura dokumentu

Ustawa z 9 października 2015 r. o rewitalizacji, (Dz. U. RP. z 3.11.2015 r. poz. 1777, zwana dalej Ustawą) w rozdziale 5 wskazuje, że Gminny Program Rewitalizacji (dalej, jako: GPR) jest zasadniczym dokumentem służącym zaplanowaniu i realizacji procesu rewitalizacji. Ma on charakter strategii, w której dokonuje się pogłębionej diagnozy stanu obszaru rewitalizacji oraz planuje i koordynuje działania służące osiągnięciu – także opisanej w GPR – wizji stanu obszaru po rewitalizacji. Służy również koordynacji działań rewitalizacyjnych z szeregiem innych dokumentów gminnych, wywołując szerokie skutki. W art. 15 ust. 1 wskazanej ustawy wskazuje się również wymagany zakres zawartości gminnego programu rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 w pełni wyczerpuje te zapisy, zachowując charakter programu oraz jego zawartość wskazaną zarówno w ustawie oraz Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020¹, w części dotyczącej zawartości programu rewitalizacji.

I.2. Proces tworzenia i uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025

Ramy czasowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025 wychodzą poza ramy finansowe perspektywy unijnej 2014-2020, gdyż rewitalizacja jest wieloletnim procesem wyprowadzania obszaru rewitalizacji z kryzysu, dla którego potrzeba konsekwentnej i długotrwałej polityki wykraczającej poza kadencyjność i przewidywalne perspektywy programowe.

Art. 14. w/w ustawy mówi o tym, że gminny program rewitalizacji przyjmuje, w drodze uchwały, rada gminy i gminny program rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały.

Konsultacje społeczne są obligatoryjną formą partycypacji społecznej nie tylko w procesie tworzenia programu rewitalizacji, ale także w stanowieniu wielu innych aktów prawa lokalnego. Konsultacje mają na celu zebranie od interesariuszy uwag, opinii i propozycji dotyczących przedmiotu konsultacji. Zarówno w przypadku wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Charsznica, jak i przedstawienia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, konsultacje społeczne prowadzone były w sposób umożliwiający wypowiedzenie się każdego interesariusza rewitalizacji.

¹ Wersja z 2 sierpnia 2016 r.

Prace nad przygotowaniem GPR przebiegały w trakcie następujących działań:

Działanie	Termin realizacji
Wyznaczenie zespołu ds. Gminnego Programu Rewitalizacji	Zarządzenie Wójta Gminy Charsznica nr W.0050.195.2016 z dnia 18 kwietnia 2016 w sprawie powołania zespołu ds. Gminnego Programu Rewitalizacji
Prace diagnostyczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	Od 22 kwietnia 2016
Przeprowadzenie konsultacji zaproponowanego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Charsznica	Od 14 czerwca do 14 lipca 2016 r.
Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	Uchwałą nr XX/125/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 22 lipca 2016 r.
	Konsultacje społeczne projektu uchwały w trybie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji trwały w okresie 14 czerwca do 14 lipca 2016 (www.bip.charsznica.pl)
Podjęcie uchwały o przystąpieniu do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica 2025	Uchwała nr XXI/128/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 17 sierpnia 2016 w Sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025
	Ogłoszenie informacji o podjęciu uchwały w trybie art. 17 ust. 2 pkt.1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji na stronie internetowej w BIP gminy 22.08.2016 oraz przez obwieszczenie
Sporządzenie projektu gminnego programu rewitalizacji	Od 17 sierpnia do 10 października 2016
Rozpoczęcie konsultacji społecznych Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025 w trybie art. 17 ust, 2 pkt. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji	Wpiszemy po konsultacjach
Wystąpienie o zaopiniowanie projektu gminnego programu rewitalizacji przez właściwe organy i instytucje – zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji	wpisać termin
Przyjęcie w formie uchwały Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025	Wpiszemy po konsultacjach

Konsultacje społeczne:

Konsultacje społeczne prowadzone były na podstawie Art. 6. ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), na podstawie:

- Spotkań otwartych z interesariuszami rewitalizacji,
- Zbierania uwag ustnych w siedzibie Urzędu Gminy
- Zbierania uwag przy pomocy formularza rozdawanego na spotkaniu, w Urzędzie Gminy oraz na stronie internetowej <http://www.charsznica.pl/>

Szerzej proces partycypacyjny w procesie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025 znajduje się w rozdziale III.5. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja.

Zdjęcia ze spotkania otwartych z interesariuszami rewitalizacji w dniu 14 czerwca 2016

Opiszemy konsultacje GPR i damy zdjęcie po konsultacjach

I.3 Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi Gminy Charsznica

Niniejszy Program ma bezpośrednie powiązania wdrożeniowe z następującymi, aktualnymi dokumentami systemu planowania strategicznego Gminy Charsznica:

Dokument	Nr. i data uchwały
Strategia Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016-2025	Uchwała Nr XVIII/110/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 4 maja 2016 roku w sprawie: uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025

Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011-2020	Uchwała Nr V/20/2011 Rady Gminy Charsznica z dnia 3 lutego 2011 roku w sprawie: przyjęcia Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011 – 2020
Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Charsznica na lata 2012 – 2020	Uchwała Nr XIV/71/2011 Rady Gminy Charsznica z dnia 2 grudnia 2011 roku w sprawie: uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Charsznica na lata 2012 – 2020
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Charsznica	Uchwała Nr XIV/85/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 4 grudnia 2015 roku w sprawie: przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Charsznica.
Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Charsznica na lata 2016 – 2018	Uchwała Nr XVI/95/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 25 lutego 2016 roku w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Charsznica na lata 2016-2018
Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Charsznica na Lata 2016-2019	Uchwała Nr XIX/120/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 29 czerwca 2016 roku w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Charsznica na lata 2016 – 2019
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Charsznica	Uchwała Nr XXII/130/2000 Rady Gminy Charsznica z dnia 27 sierpnia 2000 roku w sprawie: uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Charsznica. Uchwała o aktualności Studium Uwarunkowań i Kierunków

	Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Charsznica oraz Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Charsznica - XIX/117/2016 z 29.06.2016 r.
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Gminy Charsznica	Uchwała Nr XXXII/168/2005 Rady Gminy Charsznica z dnia 10 listopada 2005 roku w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gminy Charsznica.

1. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 wpisuje się w **Strategię Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016-2025**

Strategia Rozwoju Gminy Charsznica do 2025 roku jest dokumentem określającym kierunki zrównoważonego rozwoju gminy, dotyczy kluczowych kierunków rozwoju gminy, więc pokazuje również rewitalizację, ujmując ją w sposób kompleksowy oraz interdyscyplinarny.

W dokumencie odniesienia do rewitalizacji zgodnie z ustawą rewitalizacyjną znajdują się w części dotyczącej opisu celów oraz w części diagnostycznej, mówiącej o upadku przemysłu w Charsznicy i o skutkach z tym związanych. Problemy kumulacji bezrobocia długotrwałego i historia upadku przemysłu znajdują się w diagnozie.

W strategii cel bezpośrednio dedykowane działaniom rewitalizacyjnym to:

CEL GŁÓWNY 1: GMINA CHARZSZNICA - przyjaznym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, z możliwością rozwoju duchowego i zawodowego, godnego wychowywania dzieci, gdzie jest czysto i przyjaźnie dla środowiska.

Cel strategiczny 1.1. Rozwój kapitału społecznego, aktywności lokalnej oraz włączenie społeczne i zawodowe osób znajdujących się w trudnej sytuacji

W ramach tego celu strategicznego realizowane są kierunki mające na celu wzmocnienie kapitału społecznego oraz objęcie specjalnymi działaniami dedykowanymi tej części społeczeństwa, która ze względu na przemiany gospodarcze rozpoczęte w końcu XX w nie potrafiła dostosować się do tych zmian i utraciła swoje zdolności do uczestnictwa w procesach rozwojowych wspólnoty. Rewitalizacja w obecnej strategii zajmuje kluczowe miejsce w strategii.

Cel strategiczny 1.3. Powstawanie, odnowa i dostosowanie przestrzeni publicznych umożliwiających bezpieczny dostęp, rozwój i wypoczynek mieszkańców gminy.

W pozostałych celach również przewiduje się działania w obszarze rewitalizacji oraz takie, które bardzo mocno złożą się na efekt wyprowadzenia obszaru z kryzysu.

2. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 wpisuje się w Gminną Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011 – 2020

Gminna Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011 – 2020 stanowi podstawę do realizacji wzorców integracji społecznych. Dokument wskazuje na kwestie społeczne i podejmowane działania dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

W Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011-2020 zostały uwzględnione cele:

Cel 1. - Budowa systemu pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb osób zagrożonych społecznie marginalizacją.

- Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa i wykluczeniem społecznym. Utworzenie Świetlicy Środowiskowej w budynku „Dworca PKP”,
- Podjęcie działań w Programie „Uwierz w siebie”, który ma na celu pomoc osobom długotrwale bezrobotnych, zorganizowanie kursów i szkoleń zawodowych dla bezrobotnych.

Cel 2. - Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu rodziny.

- Wsparcie specjalistyczne - Punkt Interwencji Kryzysowej,
- Program partnerski realizowany przez Caritas Kielecką:
- „Usługi opiekuńcze oraz Interwencja Kryzysowa, utworzenie Dziennego Domu Seniora, działania wspierające opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych, Utworzenie „przedszkola dla seniorów”.

Cel 3. - Promowanie zatrudnienia oraz wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy

- Wsparcie poprzez KIZ/.Klub Integracji Zawodowej/ oraz zorganizowanie szkoleń, kursów w latach 2017-2019 realizując program „Uwierz w siebie”

Cel 4. - Sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy

- Wsparcie specjalistów i współudział (w partnerstwie z gminami i Powiatem) w utworzeniu Poradni Leczenia Uzależnień.
- Utworzenie Punktu Interwencji Kryzysowej w dawnym budynku dworca PKP Program realizowany jest poprzez projekty i działania bieżące świadczone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Charsznicy.

3. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 wpisuje się w **Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Charsznica na lata 2012 – 2020**

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Charsznica na lata 2012-2020" zwany w dalszej treści "Programem" ma za zadanie stworzyć podstawowe zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Charsznica oraz ustalić strategię działania władz samorządowych w zakresie szeroko pojętej polityki mieszkaniowej, która winna tworzyć warunki do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej.

4. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 wpisuje się w **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Charsznica**

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym obejmującym swoim zakresem obszar terytorialny gminy Charsznica i wyznaczającym cele przedstawiające:

- działania ograniczające zużycie energii finalnej,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do atmosfery,
- wyniki inwentaryzacji emisji zanieczyszczeń gazów cieplarnianych,
- analizę działań przyjętych do realizacji.

W ramach PGN sporządzono listę planowanych inwestycji a następnie wyliczono z nich efekty ekologiczne i energetyczne.

Cele Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wpisują się w cele przyjęte na poziomie Unii Europejskiej, w zakresie transformacji gospodarki Europy w kierunku niskoemisyjnym. Wyznaczone cele szczegółowe na poziomie lokalnym dla gminy Charsznica w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej do 2020 r. przedstawiają się następująco:

Cele strategiczne	Cele szczegółowe
Poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Charsznica.	1. Wzrost efektywności energetycznej obiektów ze szczególnym uwzględnieniem budynków mieszkalnych.
	2. Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportu drogowego oraz indywidualnych źródeł ciepła.
	3. Zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii.
	4. Redukcja emisji gazów cieplarnianych na terenie gminy Charsznica.
	5. Redukcja zużycia energii finalnej z poszczególnych sektorów odbiorców energii.

5. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 wpisuje się w Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Charsznica na lata 2016 – 2018

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny przez wyspecjalizowane instytucje samorządu lokalnego.

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin z gminy Charsznica. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmięczenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmięczyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny.

Cele i zadania w programie:

Cel 1. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin

ZADANIA

Systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą GOPS

Cel 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin.

ZADANIA

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów)
2. Finansowanie dzieciom dożywiania w szkole
3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia.

Cel 3. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.

ZADANIA

1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez pracę socjalną oraz współpracę z asystentem rodziny
2. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz umieszczonych w pieczy zastępczej rodzicom biologicznym
3. Organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia
4. Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, prawnik, doradca zawodowy.

Cel 4. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących.

ZADANIA

1. Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną.
2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami.
3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny.
5. Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie zapobiegania niekorzystnym zjawiskom społecznym.

Cel 5. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych.

Zadania

1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej
2. Prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową.

Cel 6. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom

ZADANIA

1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, stażach, studiach podyplomowych.

6. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 wpisuje się w Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Charsznica na Lata 2016-2019.

Opracowanie programu miało na celu:

- 1) włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań Gminy Charsznica
- 2) uwzględnienie uwarunkowań prawnych opieki nad zabytkami
- 3) rozpoznawanie potrzeb dotyczących podejmowania działań zmierzających do zahamowania procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania
- 4) eksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego
- 5) **podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych**
- 6) tworzenie warunków współpracy z właścicielami zabytków dla zapewnienia ich opieki

7. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Charsznica

Rada Gminy Charsznica uchwałą XIX/117/2016 z 29 czerwca 2016 r. stwierdziła nieaktualność Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wskazane zostało, że sporządzone w 2000 roku studium nie spełnia wymogów art. 10 ust 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Pod uwagę przy ocenie aktualności wzięto między innymi poniższe aspekty:

- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

- dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenia terenu;
- stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- stan środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej;

Wobec powyższego odstępuje się od szczegółowej analizy wpływu zapisów studium na Gminny Program Rewitalizacji.

8. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Gminy Charsznica

Plan jest zgodny z GPR w zakresie:

- ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego a w szczególności § 8:

1) zabrania się wprowadzania do wód powierzchniowych lub do gruntu ścieków opadowych z nowych lub modernizowanych ulic, bez ich wcześniejszego podczyszczenia;

2) zabrania się wprowadzania ścieków bezpośrednio do poziomów wodonośnych wód podziemnych, do wód powierzchniowych oraz do ziemi za wyjątkiem wód opadowych odprowadzanych do gruntu, gdy spełniają one warunki określone w przepisach odrębnych;

3) wprowadza się zakaz lokalizacji inwestycji oraz prowadzenia działalności mogącej zagrażać czystości wód podziemnych i powierzchniowych

4) ustala się zasadę odbioru odpadów w systemie zorganizowanym pod nadzorem gminy lub na zasadzie indywidualnych umów z odbiorcą odpadów oraz wywóz odpadów na składowisko odpadów położone poza terenem gminy

5) zakaz gromadzenia odpadów na „dzikich” wysypiskach śmieci

- § 6 Ustalenia dotyczące parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu oraz zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego

- § 9 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

II. Diagnoza

II.1. METODYKA DIAGNOZY

1.1. CEL DIAGNOZY

Celem niniejszej diagnozy jest analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej dla całego obszaru Gminy Charsznica oraz głębsze przedstawienie obszaru

rewitalizacji na tym tle. Postępowanie to jest zgodne z zapisami pkt. 5.2 Załącznika do „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” gdzie jest mowa o tym, diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zawarta w programie rewitalizacji obejmuje analizę wszystkich sfer, o których mowa w rozdziale 3 pkt 2 „Wytycznych”, tj. sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną dla całego obszaru gminy i w pogłębiony sposób przedstawia obszar rewitalizacji. Największe znaczenie przypisano analizie kwestii społecznych. Ponadto diagnoza przedstawiona w tym rozdziale przedstawia czynniki i zjawiska kryzysowe, ich skalę i wynikające z nich potrzeby rewitalizacyjne w skali całej gminy, ilustrując każde z analizowanych zjawisk mapą obrazującą jego rozkład na obszarze całej gminy, analizy dotyczące skali i potrzeb rewitalizacyjnych zostały pogłębione w odniesieniu do obszaru rewitalizacji a ich wyniki zostały zebrane w komentarzach opisujących mapy.

Wnioski z analizy w sferze społecznej wskazują na zakres potrzebnych wyprzedzających działań o charakterze społecznym.

Wymogi dotyczące diagnozy w gminnym programie rewitalizacji określają zapisy art. 4 ust. 1 pkt 2) oraz art. 15 ust. 1 pkt 1) ustawy o rewitalizacji, które stwierdzają odpowiednio:

- w celu opracowania diagnoz służących sporządzeniu gminnego programu rewitalizacji wójt gminy prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań,
- gminny program rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2), obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru.

Niniejsza diagnoza realizuje w/w wymagania, ponieważ:

- w stosunku do diagnozy przeprowadzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono uszczegóławiającą diagnozę przy zastosowaniu dodatkowych mierników oraz metod badawczych,
- zarówno zakres mierników jak i stosowane metody zostały dostosowane do lokalnych uwarunkowań,
- obok analizy negatywnych zjawisk przeanalizowano również potencjały obszaru rewitalizacji.

Podsumowując celem diagnozy przedstawionej w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016-2025 była analiza negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 o rewitalizacji na obszarze całej gminy ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizacji oraz ukazanie lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze. Przeanalizowano wszystkie sfery, a

w odniesieniu do sfery społecznej zawarto wnioski dotyczące możliwości podjęcia uprzedzających działań rewitalizacyjnych.

1.2. STRUKTURA CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

W myśl art. 15 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Gminny Program Rewitalizacji powinien zawierać szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmująca przede wszystkim analizę negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych) oraz lokalnych potencjałów na nim występujących. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* diagnoza musi przede wszystkim zawierać pogłębioną analizę „kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym (dotyczącym rozwiązywania problemów społecznych oraz pobudzającym aktywność lokalną), co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu”². W odpowiedzi na te założenia, zaproponowano następującą strukturę części diagnostycznej dokumentu:

1. Metodyka diagnozy obszaru rewitalizacji,
2. Charakterystyka obszaru rewitalizacji,
3. Analiza negatywnych zjawisk i czynników w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji z odniesieniem do całej gminy,
4. Analiza negatywnych zjawisk i czynników w pozostałych sferach na obszarze rewitalizacji w kontekście całej gminy,
5. Analiza wyników badań ankietowych,
6. Analiza lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji,
7. Podsumowanie – kluczowe problemy i potrzeby rewitalizacyjne na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Kolejny podrozdział koncentruje się na pozostałych sferach, w których na wyznaczonym obszarze rewitalizacji mogą występować negatywne zjawiska:

- gospodarcze – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw,
- środowiskowe – w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- przestrzenno-funkcjonalne – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich

² Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, s. 26.

niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych,

- techniczne – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W ostatnim podrozdziale części diagnostycznej zidentyfikowano potencjały obserwowalne na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Dokument zakończony został podrozdziałem podsumowującym najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy.

1.3. WYKORZYSTANE METODY BADAWCZE

Diagnoza opracowana została z wykorzystaniem danych pochodzących z Urzędu Gminy w Charsznicy, a także gminnych jednostek organizacyjnych (m.in. ośrodka pomocy społecznej, instytucji kultury i placówek bibliotecznych) oraz placówek edukacyjnych, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji w Miechowie, CEIDG, KRS oraz Powiatowego Ośrodka Geodezyjno-Kartograficznego. Dane te uzupełnione zostały o informacje pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS.

Zdecydowaną większość zebranych danych przypisano do właściwych im punktów adresowych. W celu przeprowadzenia możliwie najdokładniejszej analizy przestrzennej zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów, na mapę gminy Charsznica naniesiono siatkę sześciokątów foremnych o powierzchni 3 ha. Otrzymane dane zagregowano do tak zdefiniowanych jednostek przestrzennych. Na podstawie tej metody dla każdego sześciokąta otrzymano wartość analizowanego wskaźnika. Po ustaleniu zakresu wartości przedziałów wyniki naniesiono na mapę gminy Charsznica.

Zawarte w diagnozie mapy pokazują **wartość wskaźnika w każdym sześciokącie**. Najjaśniejszy odcień odpowiada wskaźnikowi niższemu od średniej dla całej gminy i dla sołectwa, w którym zlokalizowany jest obszar rewitalizacji, czyli sytuacji korzystnej. Trzy ciemniejsze gradacje czerwieni odpowiadają trzem przedziałom wartości wskaźnika o średniej wyższej niż dla całej gminy oraz sołectwa - im ciemniejszy kolor, tym większa skala negatywnego zjawiska.

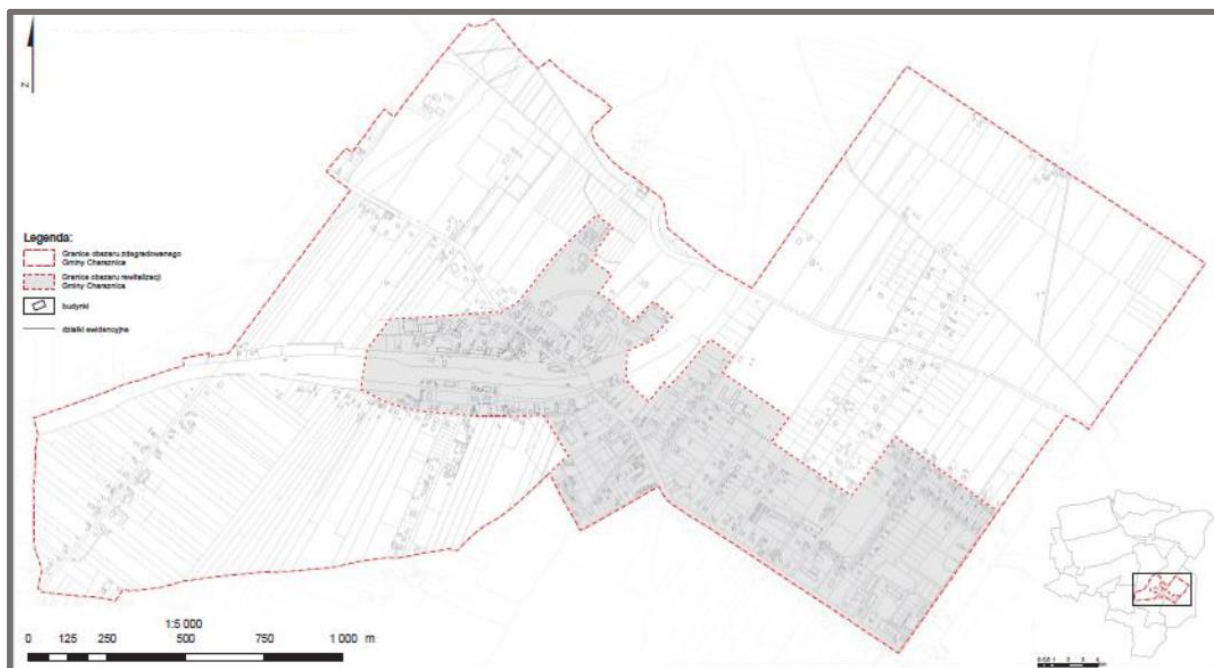
Prowadzona w ten sposób analiza została pogłębiona o informacje pochodzące z dokumentów strategicznych gminy Charsznica, a także konsultacji społecznych oraz opracowań przygotowanych przez zespoły tematyczne, powołane w celu przygotowania informacji na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji.

II. 2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Wyznaczony Uchwałą nr XX/125/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 22 lipca 2016 r., obszar rewitalizacji zlokalizowany jest w centralnej części sołectwa Miechów-Charsznica. Obejmuje on

powierzchnię 85,35 ha (co stanowi 1,1% powierzchni gminy Charsznica) i jest zamieszkały przez 1035 osób (13,6% ogółu mieszkańców). W jego obrębie znajdują się 304 punkty adresowe.

Rysunek 1. Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w gminie Charsznica

Źródło: opracowanie własne.

Granica obszaru w przybliżeniu wyznaczona jest przez ulice: Młyńską, Cichą (numery: 2, 4, 4a, 6, 8, 10, 10a, 12), Polną, Miechowską, Pomowską, Dolną (bez numerów: 19, 19a, 20, 21, 21a, 22 i 23), Sportową (bez nr 6), Mickiewicza, Szkolną (bez nr: 9, 16 i 18) i Żarnowiecką (bez nr: 1, 1a, 1b, 1c, 1e, 2, 2a, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 16a, 20, 22, 55). Od południa pokrywa się ona z granicą administracyjną sołectwa, która oddziela je od wsi: Ciszowice oraz Chodów. Wewnątrz obszaru znajdują się tereny zlokalizowane wzdłuż ulic: Górnej, Kolejowej, Osiedlowej, Rzemieślniczej, Skowrona, Słonecznej, XX-lecia.

Północno-zachodnia część obszaru ma charakter poprzemysłowy. Przebiega tu, z zachodu na wschód, linia kolejowa, a na północny-wschód biegnie szeroki tor Linii Hutniczo-Siarkowej, wywierając wpływ na fizjonomię terenu i jego przeznaczenie. Pozostałością po czasach świetności przemysłu funkcjonującego w przeszłości w tej miejscowości są zdegradowane tereny po: PKP, Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska", Wytwórni Pasz Treściwych, Rejonowej Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej, Spółdzielni Kótek Rolniczych, Państwowym Ośrodku Maszynowym, Państwowym Zakładzie Lecznicy Zwierząt, które w obecnym stanie technicznym naruszają estetykę krajobrazu, stanowiąc nieraz zagrożenie dla mieszkańców, ale z drugiej strony posiadają potencjał do ponownego wykorzystania po odpowiedniej modernizacji. Pozostały obszar pełni funkcję mieszkalno-usługową. Teren ten cechuje się relatywnie wysokim poziomem zurbanizowania, aktywności gospodarczej,

koncentracji usług administracyjnych i społecznych, czy dostępności infrastruktury komunikacyjnej i transportowej.

Jednak w związku z dużą gęstością zaludnienia, ma tu także miejsce kumulacja problemów natury społecznej, a także gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Obszar ten cechowała największa w gminie koncentracja zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, której towarzyszy występowanie czynników kryzysu w podsystemie gospodarczym, funkcjonalno-przestrzennym oraz technicznym. Jednocześnie jest to obszar cechujący się wysoką liczbą obiektów kulturalnych oraz obserwowalnymi procesami rozwoju funkcji centrowirycznych.

Tabela 1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji

Nazwa obszaru	Powierzchnia [ha]	% powierzchni gminy	Ludność	% ludności gminy
obszar rewitalizacji	85,35	1,1%	1035	13,6%
obszar zdegradowany (sołectwo Miechów-Charsznica)	387,4	4,9%	1663	21,9%
gmina Charsznica	7 849,6	100,0%	7 609	100,0%

Źródło: opracowanie własne.

W niniejszej analizie obszaru rewitalizacji przedstawione zostały najważniejsze wnioski z prac prowadzonych w ramach wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Charsznica. Stanowiły one punkt wyjścia dla pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji, prowadzonej w odniesieniu do całej gminy.

II.3. ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE REWITALIZACJI Z ODNIESIENIEM DO CAŁEJ GMINY,

Pogłębiona analiza, obserwowalnych na obszarze rewitalizacji, negatywnych zjawisk w sferze społecznej obejmuje przede wszystkim dane dotyczące problemów: bezrobocia, ubóstwa i przestępczości, a także poziomu edukacji oraz kapitału społecznego. Poszczególne zjawiska omawiane są w kolejnych podrozdziałach diagnozy.

BEZROBOCIE

Jednym z najistotniejszych wskaźników, warunkujących jakość życia – zarówno na terenie całej gminy, jak i wyznaczonego obszaru rewitalizacji – jest poziom bezrobocia, a szczególnie bezrobocia długotrwałego. Przedłużający się stan pozostawania bez pracy powodować może nie tylko negatywny wpływ na stan zdrowia psychofizycznego osób bezrobotnych, ale także prowadzić do rozwoju

patologii i stopniowej izolacji społecznej tej grupy osób. W efekcie wyrwanie się z biernośći zawodowej może stać się nie tylko trudne, ale wręcz niemożliwe.

Według danych BDL GUS, na koniec 2015 roku w gminie Charsznica zarejestrowanych było 363 bezrobotnych, co stanowiło ok. 19,4% wszystkich bezrobotnych w powiecie miechowskim. Jednocześnie w latach 2010-2015 odnotowano nieznaczny wzrost liczby osób pozostających bez pracy – w stosunku do roku bazowego ich liczba zwiększyła się o 23 osoby (6,8%). Negatywna tendencja właściwa jest także dla obszaru zdegradowanego (sołectwa Miechów Charsznica) oraz obszaru rewitalizacji, na którym w latach 2010-2015 odnotowano wzrost osób bezrobotnych o 4,1% (3 osoby).

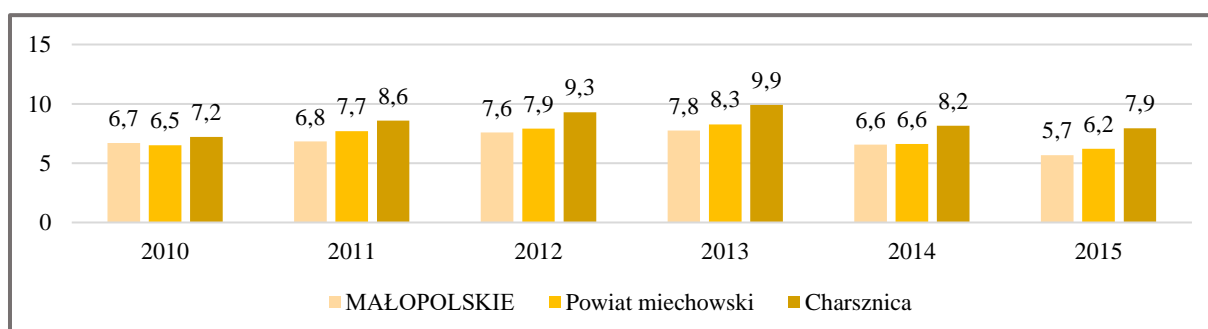
Tabela 2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz na obszarze rewitalizacji

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana ogólna w stosunku do roku bazowego (2010)	Zmiana % w stosunku do roku bazowego (2010)
obszar rewitalizacji	74	90	98	102	79	77	3	4,1%
obszar zdegradowany (Miechów-Charsznica)	95	118	127	132	101	98	3	3,2%
gmina Charsznica	340	401	434	460	375	363	23 osoby	6,8%
Powiat miechowski	2006	2378	2433	2534	2010	1872	- 134 osoby	- 6,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Należy jednakże podkreślić, że najwyższą dynamikę wzrostu liczby bezrobotnych w gminie zaobserwowano w latach 2010-2013. Kolejne lata analizy to stopniowy spadek tego wskaźnika. Jednocześnie tendencja dotycząca bezrobocia w gminie Charsznica jest zdecydowanie bardziej negatywna niż w przypadku powiatu miechowskiego, gdzie dynamika zmian w stosunku do roku bazowego (2010) wyniosła -6,7% (spadek liczby bezrobotnych o 134 osoby).

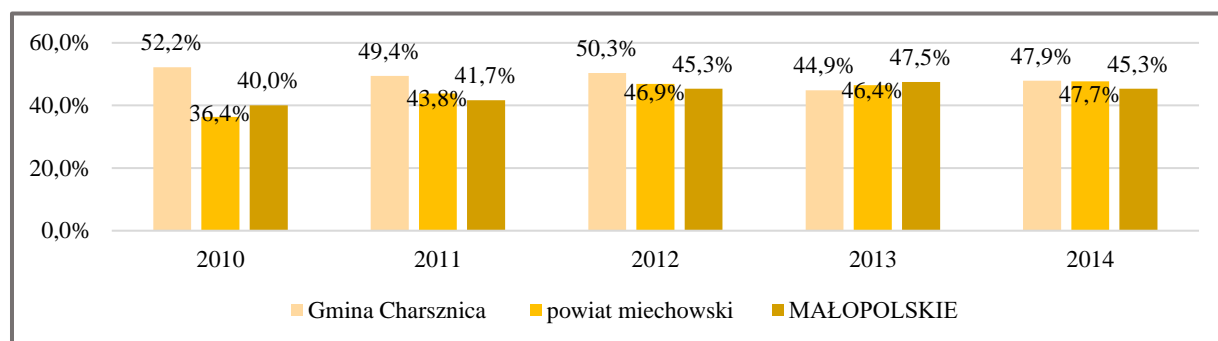
Wykres 1. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W analizowanym okresie widoczny jest także relatywnie wysoki odsetek liczby osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Charsznica w stosunku do powiatu miechowskiego oraz województwa małopolskiego. W 2015 roku wynosił on 7,9% wobec zaledwie 6,2% dla powiatu miechowskiego oraz 5,7% dla Małopolski.

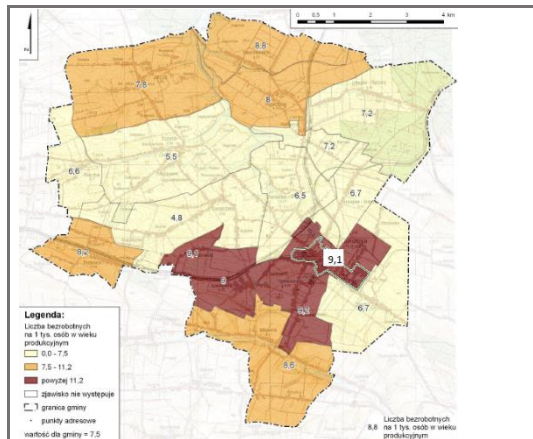
Wykres 2. Odsetek beneficjentów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia w gminie Charsznica, powiecie miechowskim i województwie małopolskim w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej

Bezrobocie stanowi także jedną z głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej na terenie gminy Charsznica. W 2014 roku aż 47,9% wszystkich osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Charsznicy stanowiły właśnie osoby pozostające bez pracy (288 osób z 601 beneficjentów; 89 rodzin). Jest to odsetek większy zarówno od średniej dla powiatu miechowskiego, jak i województwa małopolskiego. Według danych GOPS w 2015 roku wśród zasiłków okresowych dominowały właśnie świadczenia z tytułu bezrobocia.

Rysunek 2. Liczba bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym na obszarze gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne.

Szczególnie wysoka koncentracja osób bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym obserwowalna jest w sołectwach zlokalizowanych w południowej części gminy: Dąbrowiec, Szarkówka, Ciszowice, a także na obszarze zdegradowanym (sołectwo Miechów-Charsznica) oraz na obszarze rewitalizacji.

Analizy przestrzenne pozwoliły wykazać, że wartość tego wskaźnika wynosiła 9,1 osoby/1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wobec średniej dla gminy Charsznica wynoszącej 7,5 osoby/1000 mieszkańców.

Wyraźnie dostrzegalny jest więc proces koncentrowania się problemów związanych z bezrobociem w granicach wyznaczonego obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Zjawisko to wynika przede wszystkim

z faktu, że zdecydowana większość zakładów przemysłowych zlokalizowanych w sołectwie Miechów-Charsznica upadła w czasie przemian społeczno-gospodarczych po 1989 roku. Większość z mieszkańców sołectwa nie poradziła sobie w nowej rzeczywistości i duża ich część nadal pozostaje bezrobotna. Sytuację na obszarze rewitalizacji dodatkowo utrudnia fakt występowania ukrytego bezrobocia agrarnego w sołectwie Miechów-Charsznica.

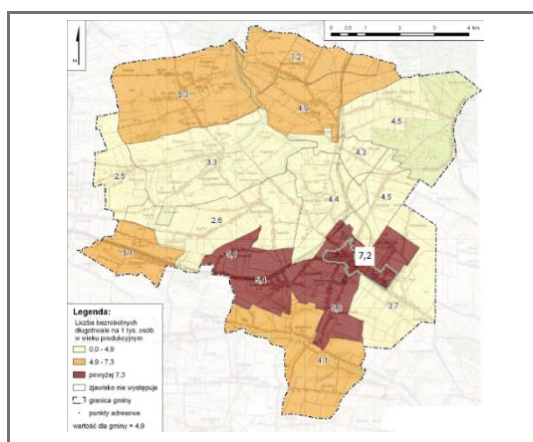
W celu poznania szczegółowych uwarunkowań zjawiska bezrobocia na obszarze rewitalizacji, analizie poddano także strukturę osób bezrobotnych z tego terenu ze względu na wiek, wykształcenie oraz czas pozostawania bez pracy.

Analiza bezrobocia na obszarze rewitalizacji w gminie Charsznica ze względu na czas pozostawania bez pracy wskazuje, że największy odsetek bezrobotnych w 2015 roku stanowiły osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy (tzw. długotrwale bezrobotni).

Analiza przestrzenna wyraźnie wskazuje, że największy odsetek osób długotrwale pozostających bez pracy skoncentrowany jest na obszarze zdegradowanym oraz wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Dla sołectwa Miechów-Charsznica wartość tego wskaźnika w 2015 roku wynosiła 7,2 osoby/1000 mieszkańców, podczas gdy średnia wartość dla całej gminy wynosiła zaledwie 4,9 osoby/1000 mieszkańców.

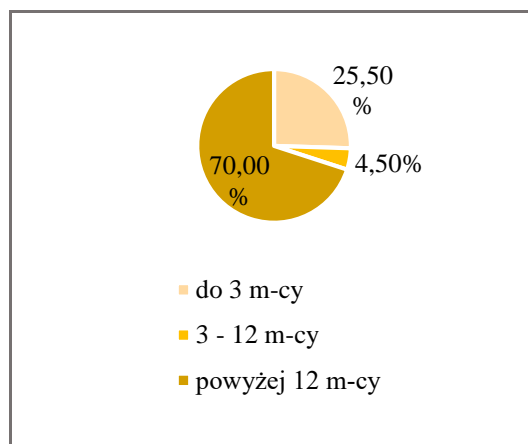
Należy zaznaczyć, że osoby pozostające bez pracy powyżej jednego roku wraz z przedłużającym się czasem pozostawania poza sferą zatrudnienia, mogą mieć coraz większe problemy z ponowną adaptacją do wymagań rynku pracy. Skutkować może to postępującą degradacją ekonomiczną oraz szeroko rozumianą degradacją społeczną poprzez utrwalenie niekorzystnych postaw życiowych. W dłuższej perspektywie może to oznaczać wykształcenie patologicznych wzorców zachowań. W efekcie reintegracja zawodowa tej grupy jest szczególnie trudna i kosztowna społecznie.

Rysunek 3. Liczba bezrobotnych długotrwale na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym na obszarze gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne.

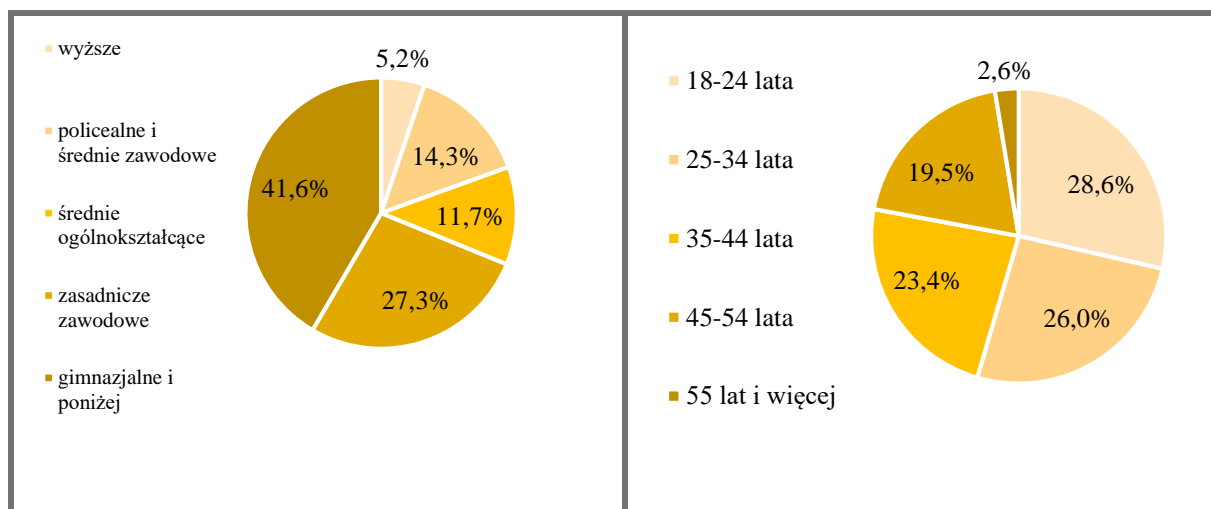
Wykres 3. Struktura bezrobotnych z obszaru rewitalizacji według czasu pozostawania bez pracy w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Analiza struktury bezrobocia ze względu na wykształcenie wskazuje natomiast, że największą część ogółu bezrobotnych w 2015 roku stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (41,6% ogółu). Istotną grupę bezrobotnych stanowią ponadto absolwenci szkół zawodowych (osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym), którzy także stanowią 41,6% ogółu bezrobotnych. Wysoki wskaźnik udziału osób z wykształceniem zawodowym może wskazywać na rozmijanie się kierunków kształcenia z potrzebami rynku pracy.

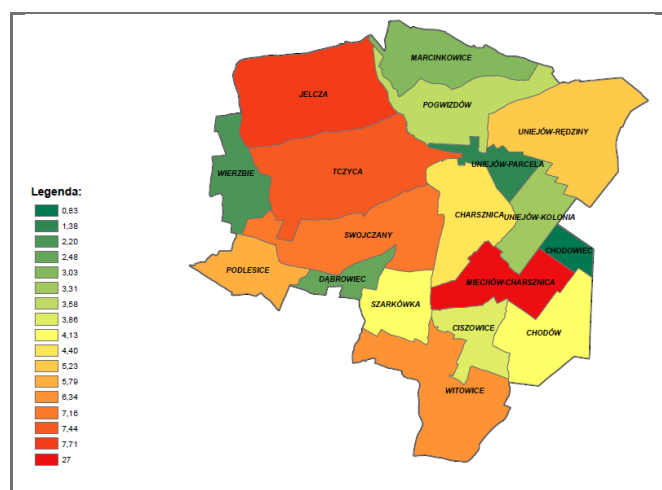
Wykres 4. Struktura bezrobotnych z obszaru rewitalizacji według wykształcenia (lewa strona) oraz wieku (prawa strona) w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica

Analiza struktury bezrobotnych ze względu na ekonomiczne grupy wieku pozwala zaobserwować, że największą grupę osób pozostających bez pracy stanowią osoby w wieku 18-24 lat (26,0%). Łącznie osoby bezrobotne do 34 roku życia stanowią aż 54,5% ogółu bezrobotnych z obszaru rewitalizacji.

Rysunek 4. Udział bezrobotnych w odniesieniu do ogółu bezrobotnych w sołectwach gminy Charsznica w 2015 roku [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Charsznicy.

Należy podkreślić, że tendencje obserwowane na obszarze rewitalizacji (m.in. wzrost odsetka długotrwale bezrobotnych, wysoki poziom bezrobocia wśród osób do 34 roku życia oraz z wykształceniem gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym) są właściwe także dla całej gminy Charsznica. Niemniej jednak zauważalna jest szczególna koncentracja zjawiska bezrobocia właśnie w wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Udział osób bezrobotnych sołectwa Miechów-Charsznica w ogóle bezrobotnych w całej gminie wynosi aż 27,0%, podczas gdy drugie w kolejności sołectwo o wysokiej koncentracji osób pozostających bez pracy (Jelcza)

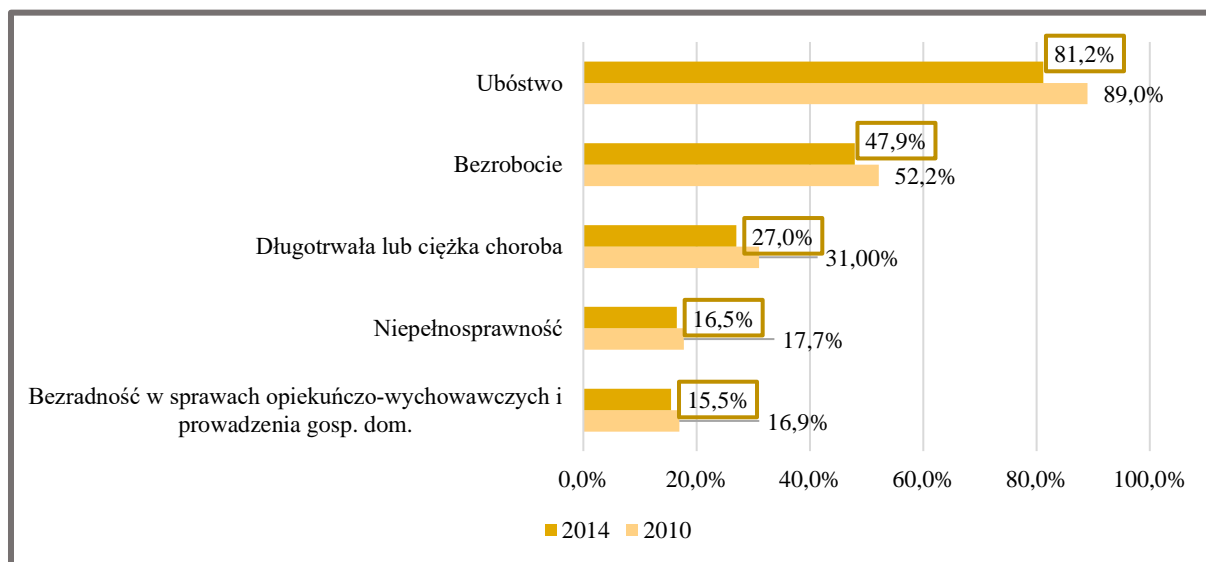
zamieszkuje niecałe 8,0% wszystkich bezrobotnych w gminie.

UBÓSTWO ORAZ INNE ISTOTNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Negatywne efekty transformacji gospodarczej zachodzącej na terenie gminy Charsznica przełożyły się na nawarstwienie się problemów społecznych. Zamykanie zakładów przemysłowych, redukcja etatów oraz powiązany z nimi spadek dochodów znacznej części mieszkańców doprowadziły do pojawienia się na mapie gminy obszarów o szczególnej koncentracji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, przede wszystkim z powodu wysokiego poziomu ubóstwa. Utrzymujące się przez lata trudności w znalezieniu pracy oraz stopniowa marginalizacja społeczna sprawiły, że wielu mieszkańców zaprzestało poszukiwania powrotu do życia społecznego, pośrednio akceptując swoją sytuację materialną i bytową, co przekłada się na niższy poziom aktywności społecznej i zawodowej. Skalę ubóstwa i ogniska jego występowania zdiagnozować można poprzez dokonanie analizy (w tym analizy przestrzennej) świadczeń, jakie na mocy przepisów prawa otrzymują osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej.

Według danych MRPiPS oraz GOPS w Charsznicy, ubóstwo było głównym powodem korzystania z pomocy społecznej w latach 2010-2015. W 2014 roku z pomocy społecznej z tego powodu korzystało 81,2% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej (488 z 601 osób; 174 z 528 rodzin korzystających z pomocy społecznej).

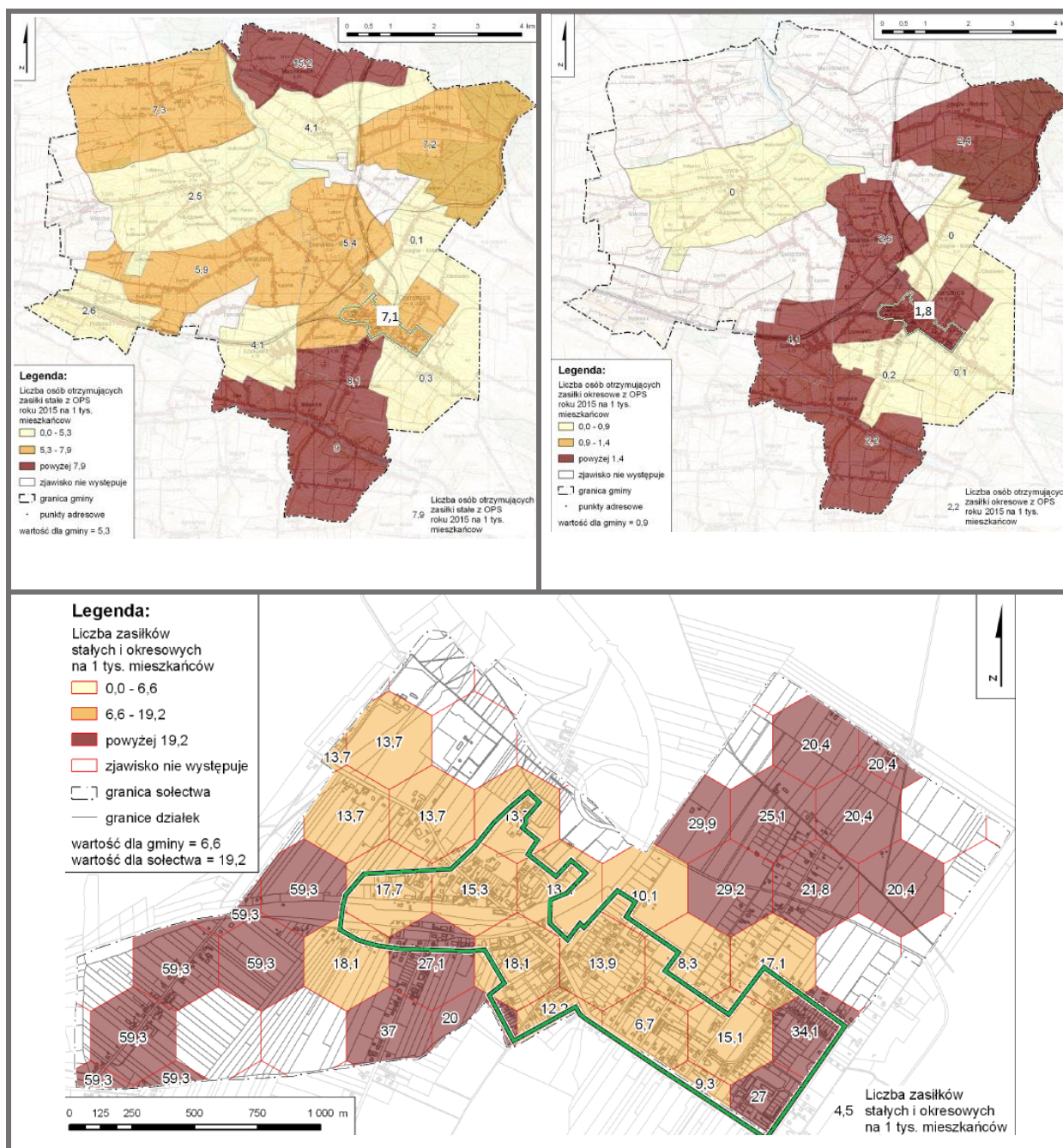
Wykres 5. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Charsznica w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej

Istotnym wskaźnikiem, obrazującym skalę zjawiska ubóstwa, jest liczba osób, którym GOPS w Charsznicy przyznaje zasiłki stałe oraz okresowe. Według danych ośrodka, w 2015 roku zasiłki stałe na terenie całej gminy pobierały 42 osoby, z czego w sołectwie Miechów-Charsznica, na terenie którego zlokalizowany jest obszar rewitalizacji, zamieszkiwały 24 osoby pobierające tego typu świadczenia (57,1% wszystkich zasiłków).

Rysunek 5. Liczba osób otrzymujących zasiłki stałe (lewa strona) oraz zasiłki okresowe (prawa strona) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji (u dołu) w 2015 roku

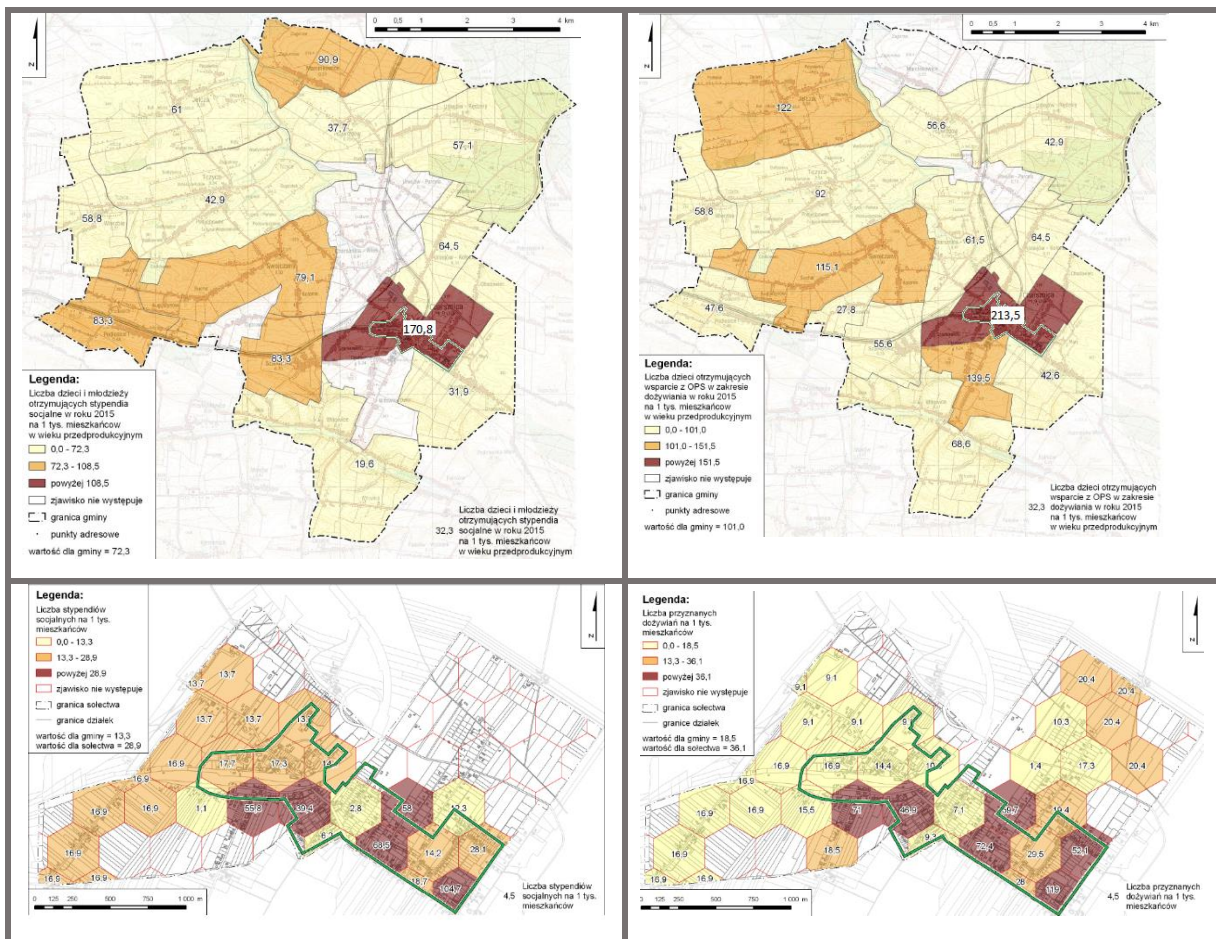
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędy Gminy w Charsznicy

Analiza rozkładu przestrzennego osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej pokazuje, że w wyznaczonym obszarze rewitalizacji liczba osób otrzymujących zasiłki stały lub okresowy na 1 tys. mieszkańców jest zdecydowanie wyższa od średniej dla całej gminy Charsznica. Dla zasiłków stałych wynosi ona 7,1% wobec średniej dla gminy 5,3%, a dla zasiłków okresowych 1,8% wobec średniej dla gminy 0,9%. Szczególna koncentracja wskaźnika liczby zasiłków stałych i okresowych na 1 tys. mieszkańców występuje w południowo-zachodniej oraz północno-wschodniej części wyznaczonego

obszaru zdegradowanego oraz w południowo wschodniej części obszaru rewitalizacji. Podkreślić należy dodatkowo, że na całym obszarze rewitalizacji wartości wskaźnika są wyższe niż średnia wartość dla całej gminy Charsznica.

Potwierdzeniem trafności zdiagnozowanych ognisk ubóstwa na obszarze rewitalizacji jest duża korelacja, jaka występuje między pobieraniem zasiłków a miejscem zamieszkania uczniów korzystających z dożywiania w szkole i otrzymujących stypendium socjalne. W tym przypadku wartości dla sołectwa Miechów-Charsznica, na terenie którego wyznaczono obszar rewitalizacji znacząco przekraczają średnią dla całej gminy – na terytorium tym prawie 171 dzieci na 1 tys. mieszkańców otrzymuje stypendia socjalne (średnia dla gminy ok. 72 osoby) a aż 214 dzieci na 1 tys. mieszkańców korzysta z dożywiania (średnia dla gminy ok. 101 dzieci).

Rysunek 6. Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne (lewa strona) oraz wsparcie z OPS w zakresie dożywiania (prawa strona) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku

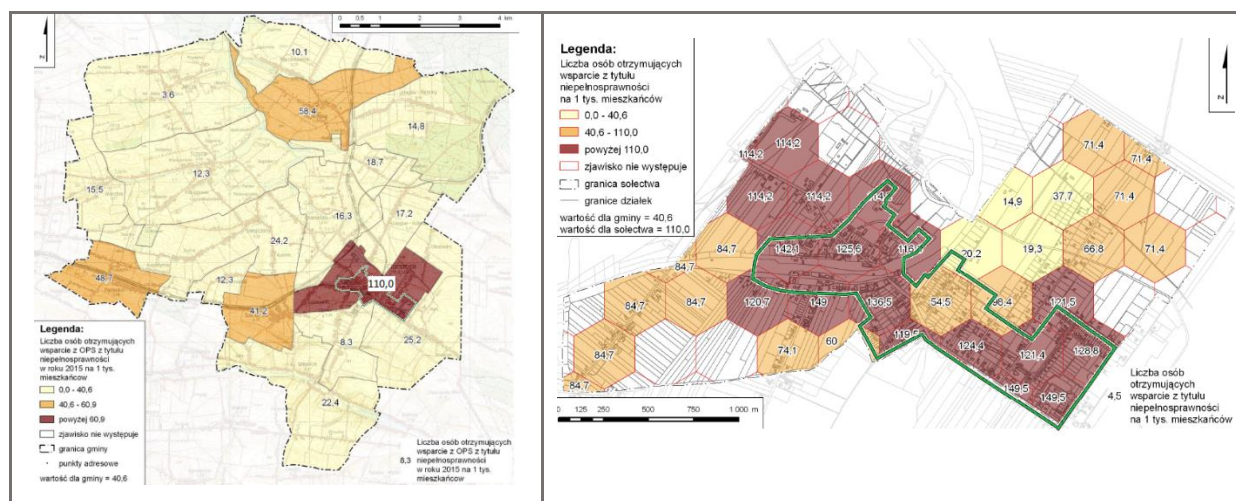

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędy Gminy w Charsznicy

Rozkład przestrzenny wskaźnika stypendiów oraz przyznanych dożywiania pokazuje, że koncentracja osób korzystających z tego typu świadczeń występuje w centralnej oraz południowo-wschodniej części jednostki zdegradowanej gminy Charsznica, w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Stypendium szkolne przyznawane jest uczniom, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania. Analizy przestrzenne pozwoliły wykazać silną koncentrację problemów ubóstwa i bezrobocia na obszarze rewitalizacji. Ponadto wyznaczone terytorium zamieszkuje znaczna grupa osób będących beneficjentami pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Rysunek 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r.

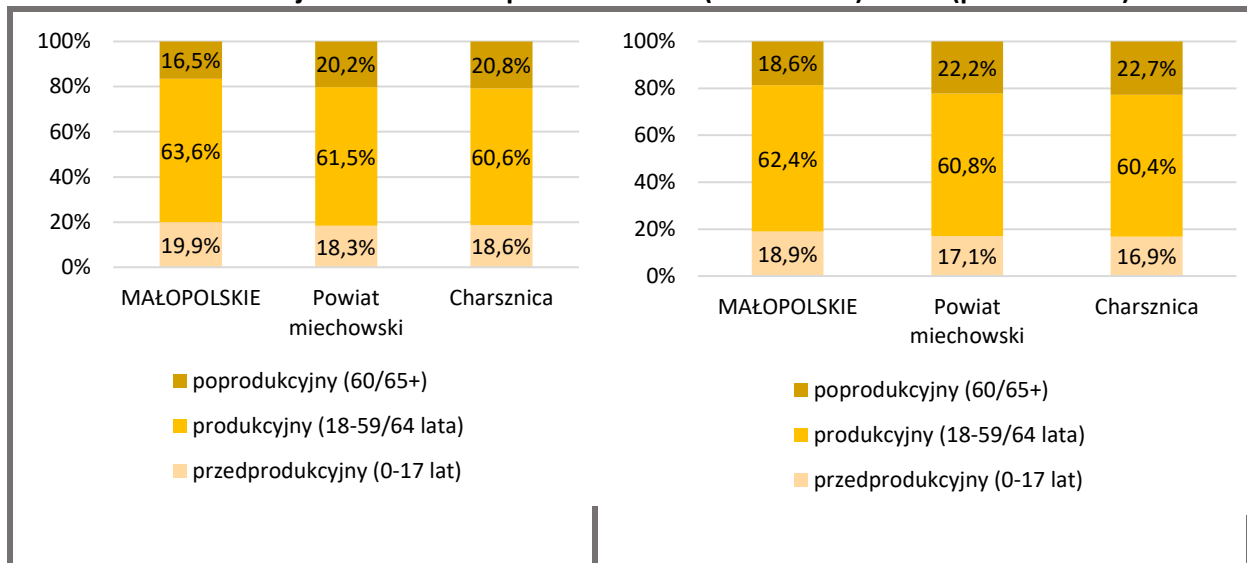
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędy Gminy w Charsznicy

Według danych GOPS w Charsznicy, w 2014 roku z pomocy społecznej z tego powodu korzystało w całej gminie 279 osób (16,7% ogółu beneficjentów pomocy społecznej; 52 z 528 rodzin korzystających z pomocy społecznej). W 2015 roku ośrodek odnotował natomiast 309 osób otrzymujących tego typu świadczenia w całej gminie. Analiza przestrzenna zjawiska pokazuje jednak, że średnia liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności na 1 tys. mieszkańców wynosiła ok. 41 osób. Tymczasem wartość tego wskaźnika dla sołectwa Miechów-Charsznica, na terenie, którego wyznaczono obszar rewitalizacji wynosiła aż 110 osób na 1 tys. mieszkańców. Na obszarze tym dominuje niepełnosprawność związana z upośledzeniem narządów ruchu oraz wynikająca z przebytych chorób neurologicznych. Koncentracja wskaźnika liczby osób otrzymujących wsparcie z tyt. niepełnosprawności na 1 tys. mieszkańców występuje przede wszystkim w centralnej oraz południowo-wschodniej części jednostki zdegradowanej. Na całym wyznaczonym obszarze rewitalizacji wskaźnik ten znacząco przekracza średnią gminną.

Korelacja wysokiego poziomu ubóstwa oraz niepełnosprawności na obszarze rewitalizacji wynika przede wszystkim z obserwowalnego w całej gminie procesu starzenia się społeczeństwa. W 2010 roku osoby młode (do 17 roku życia) stanowiły 18,6% wszystkich mieszkańców gminy, w 2015 roku

było to natomiast 16,9% wszystkich mieszkańców. Na terenie Charsznicy nieznacznie zmalał też odsetek osób w wieku produkcyjnym – z 60,6% w 2010 roku do 60,4% w 2015 roku.

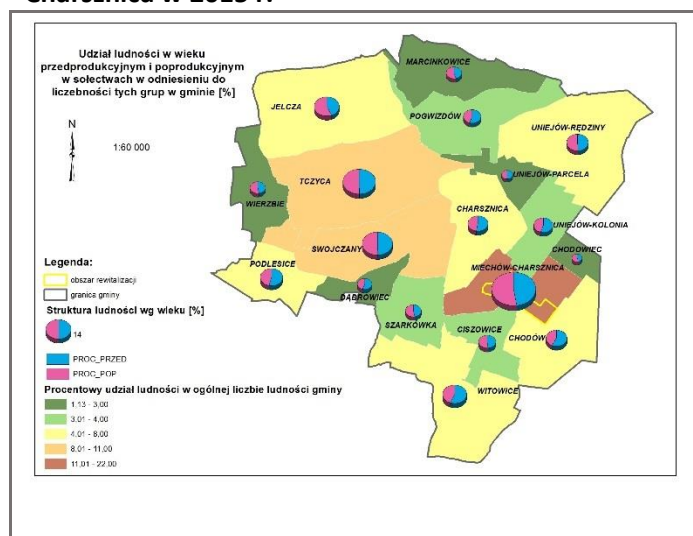
Wykres 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2010 (lewa strona) i 2015 (prawa strona) roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Szczególnie istotną zmianą obserwowalną w skali całej gminy jest jednak wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym – z 20,8% całej społeczności w 2010 roku do 22,7% w 2015 roku. Tendencja ta obserwowalna jest także w skali całego powiatu miechowskiego, w którym w 2015 roku udział osób

Rysunek 8. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w sołectwach w odniesieniu do liczebności tych grup w gminie Charsznica w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica..

w wieku poprodukcyjnym w 2015 roku wynosił 22,2% wobec 20,2% w 2010 roku. Jednocześnie prowadzone przez GUS prognozy stanu ludności wykazują, że wskaźnik ten będzie wzrastał. W 2035 roku w powiecie miechowskim aż 24,8% wszystkich mieszkańców stanowić będą osoby nieaktywne zawodowo.

Sołectwo Miechów-Charsznica, na terenie którego wyznaczony został obszar rewitalizacji, jest jednym z sołectw o najwyższym odsetku osób w wieku poprodukcyjnym. W 2015 roku aż 18,5% wszystkich mieszkańców stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Należy

podkreślić, że osoby nieaktywne zawodowo są w większym stopniu narażone na wykluczenie społeczne, a także dużo częściej są beneficjentami pomocy społecznej.

Tabela 3. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w sołectwach gminy Charsznica w 2015 roku

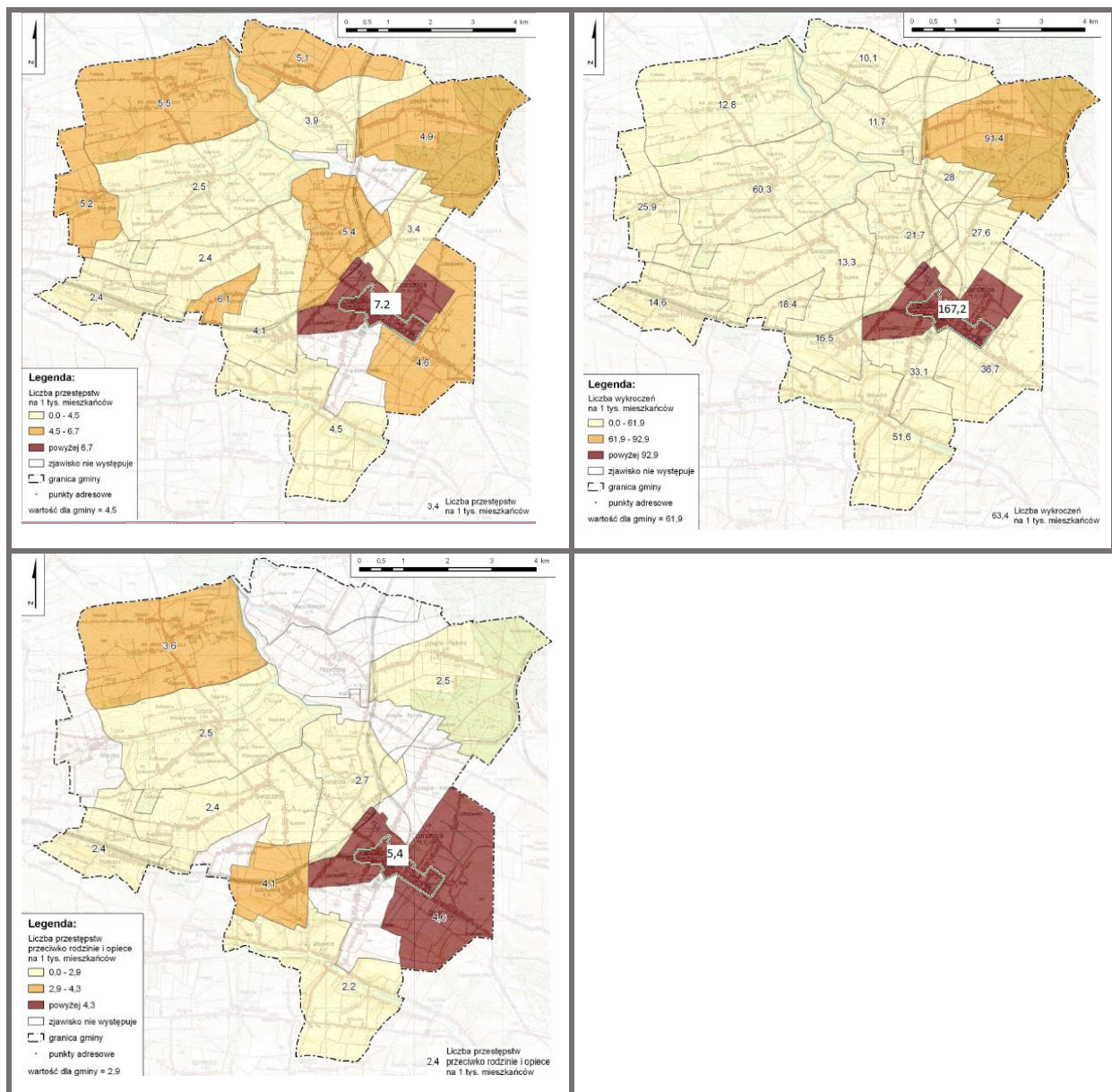
Miejscowość	Mieszkańcy				
	Razem	wiek przedprodukcyjny		wiek poprodukcyjny	
		Liczba	% ogółu	Liczba	% ogółu
Charsznica	369	65	17,6%	56	15,2%
Chodowiec	86	13	15,1%	19	22,1%
Chodów	350	81	23,1%	56	16,0%
Ciszowice	242	43	17,8%	46	19,0%
Dąbrowiec	163	36	22,1%	28	17,2%
Jelcza	549	82	14,9%	109	19,9%
Marcinkowice	198	33	16,7%	40	20,2%
Miechów-Charsznica	1663	281	16,9%	307	18,5%
Podlesice	411	84	20,4%	70	17,0%
Pogwizdów	257	53	20,6%	42	16,3%
Swojczany	825	139	16,8%	139	16,8%
Szarkówka	243	36	14,8%	41	16,9%
Tczyca	812	163	20,1%	162	20,0%
Uniejów-Kolonia	290	62	21,4%	49	16,9%
Uniejów-Parcela	107	19	17,8%	19	17,8%
Uniejów-Rędziny	405	70	17,3%	71	17,5%
Wierzbie	193	34	17,6%	38	19,7%
Witowice	446	102	22,9%	75	16,8%
gmina Charsznica	7609	1396	18,3%	1367	18,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Nawarstwianie się problemów społecznych na określonym terytorium może prowadzić do wzrostu odnotowanych zachowań dewiacyjnych, w tym przestępczych. Negatywne tendencje w tym zakresie dostrzegalne są także na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w gminie Charsznica. Ich rozwojowi sprzyja choćby większy poziom anonimowości w relacjach interpersonalnych w dawnym centrum funkcjonalnym całej gminy.

Rysunek 9. Liczba przestępstw (lewa strona) oraz wykroczeń (prawa strona) oraz liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (u dołu) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne.

Na terytorium sołectwa Miechów-Charsznica, na którym wyznaczony został obszar rewitalizacji wyraźnie skoncentrowana jest znaczna liczba przestępstw i wykroczeń odnotowywanych w całej gminie. Średnio na 1 tys. mieszkańców odnotowuje się na tym obszarze ok. 7 przestępstw i 167 wykroczeń wobec ok. 5 przestępstw i 62 wykroczeń dla całej gminy. Ponadto w rejonie tym obserwowalna jest wyższa średnia przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, do których zalicza się przede wszystkim: znęcanie się, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, rozpijanie lub porzucenie osób małoletnich.

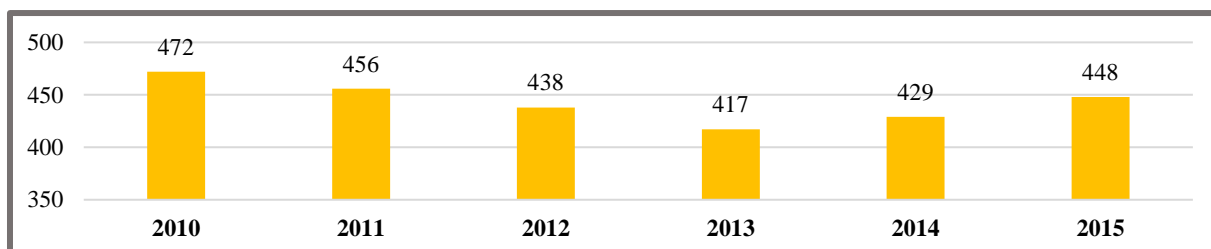
W 2014 roku w gminie Charsznica prowadzonych było 10 procedur Niebieskiej Karty, z czego 9 zostało założonych przez policję, natomiast 1 przez pomoc społeczną.

W obliczu nagromadzenia negatywnych zjawisk społecznych, przede wszystkim z zakresu ubóstwa, bezrobocia i przestępczości, szczególne znaczenie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie miała realizacja projektów i przedsięwzięć ukierunkowanych na integrację różnych form pomocy i wsparcia. Obejmować one powinny swoim zakresem działania nie tylko dotyczące pomocy społecznej i rynku pracy, ale także z zakresu edukacji i kształtowania kapitału społecznego. To właśnie te dwa ostatnie zagadnienia stanowią kolejne elementy diagnozy, które zostały przeanalizowane na potrzeby zaprojektowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Charsznica.

POZIOM EDUKACJI

Na terenie gminy Charsznica zlokalizowane są 4 placówki oświatowe, w tym 2 szkoły samorządowe (Zespół Szkół im. A. Malatyńskiego w Miechowie Charsznicy oraz Zespół Szkół w Tczycy, w skład których wchodzi szkoły podstawowe i gimnazja), a także 2 prowadzone przez osoby fizyczne (Szkoła Podstawowa w Pogwizdowie oraz Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Swojczanach).

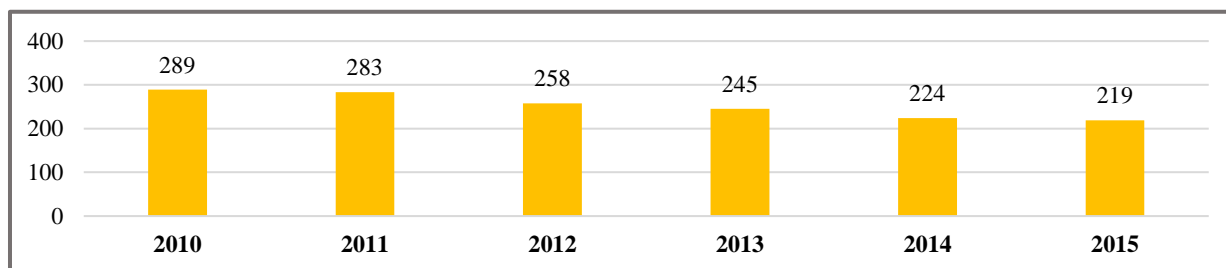
Wykres 7. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Charsznica w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych BDL GUS, w 2015 roku do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 448 dzieci, co stanowiło ok. 15,0% wszystkich uczniów tego typu placówek w powiecie miechowskim. Jednocześnie obserwowalny jest spadek liczby uczniów na terenie gminy – w stosunku do roku bazowego (2010) ich liczba zmniejszyła się o 24 osoby (-5,1%). Jest to jednocześnie tendencja odwrotna niż w przypadku powiatu miechowskiego oraz Małopolski, na terenie których odnotowano wzrost odpowiednio o 108 uczniów (3,7%) oraz 17 331 uczniów (8,5%). W 2014 roku aż 62,7% wszystkich uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Charsznica, uczęszczało do szkoły podstawowej zlokalizowanej na obszarze rewitalizacji (Zespół Szkół im. A. Malatyńskiego w Miechowie Charsznicy).

Wykres 8. Liczba uczniów gimnazjów w gminie Charsznica w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych BDL GUS, w 2015 roku do szkół gimnazjalnych na terenie gminy Charsznica uczęszczało łącznie 219 uczniów, co stanowiło 15,8% wszystkich uczniów gimnazjów na terenie powiatu miechowskiego. W stosunku do roku bazowego (2010) liczba uczniów spadła o 24,2% (-80 osób). Jest to tendencja właściwa także dla województwa małopolskiego oraz powiatu miechowskiego. W 2015 roku aż 71,2% wszystkich uczniów gimnazjów z gminy uczęszczało do placówki zlokalizowanej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (156 z 219 osób).

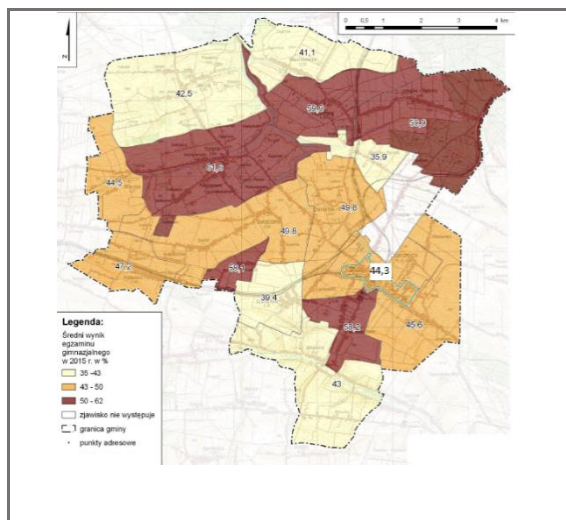
Tabela 5. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na obszarze rewitalizacji, w gminie Charsznica oraz w powiecie miechowskim w 2015 i 2016 roku

	2015		2016	
	Część humanistyczna [%]	Część matematyczno-przyrodnicza [%]	Część humanistyczna [%]	Część matematyczno-przyrodnicza [%]
Gimnazjum im. A. Malatyńskiego w Miechowie Charsznicy	60,9%	41,7%	60,5%	43,0%
gmina Charsznica	62,7%	45,6%	62,5%	46,5%
Powiat miechowski	63,0%	51,0%	63,4%	49,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie.

W ostatnich latach na wyniki z egzaminu gimnazjalnego uczniów z terenu gminy Charsznica oraz ze szkoły gimnazjalnej znajdującej się na obszarze rewitalizacji są niższe niż wartości dla całego powiatu miechowskiego. Jednocześnie uczniowie gimnazjów zamieszkujący sołectwo Miechów-Charsznica, na którym wyznaczono obszar rewitalizacji osiągają niższe wyniki z egzaminu niż średnia dla całej gminy – w 2015 roku średni wynik dla sołectwa wynosił 44,3% wobec średniej dla gminy Charsznica wynoszącej 54,1%.

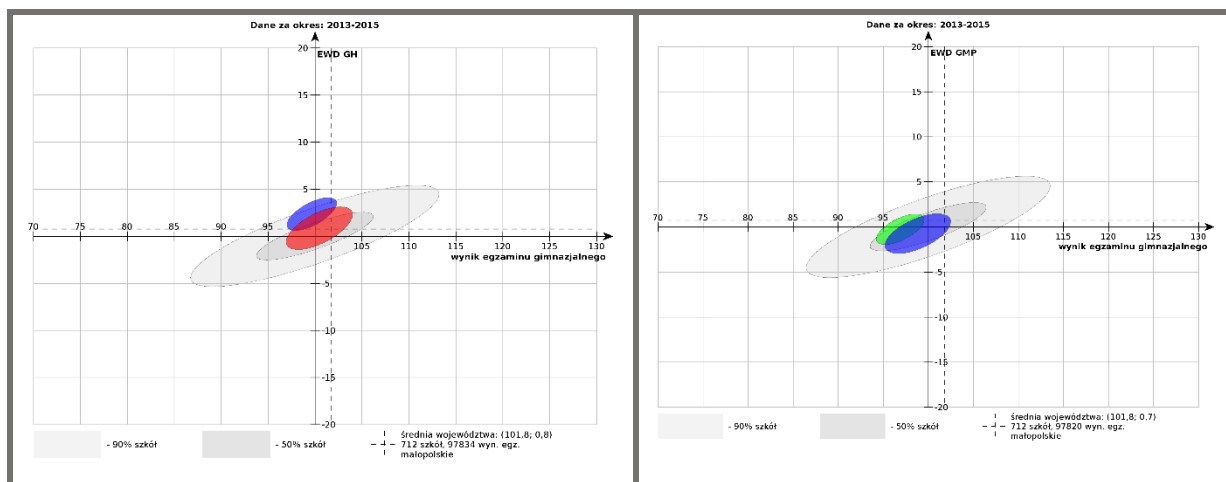
Rysunek 11. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r. [%]

Źródło: opracowanie własne.

Analiza korelacji wyników egzaminu gimnazjalnego oraz wskaźników edukacyjnej wartości dodanej (czyli syntetycznego wskaźnika przyrostu wiedzy, jaki dokonuje się na danym etapie kształcenia) wskazują, że jakość kształcenia w placówkach publicznych na terenie gminy jest zbliżona do średniej małopolskiej. Żadna szkoła gimnazjalna z terenu gminy Charsznica nie została zakwalifikowana do placówek wymagających pomocy (z niskimi wynikami i niską EWD). Niemniej jednak, w przypadku części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego, zauważalny jest zdecydowanie niższa wartość zarówno EWD, jak i średnich wyników z egzaminu gimnazjalnego (także w stosunku do średniej wojewódzkiej).

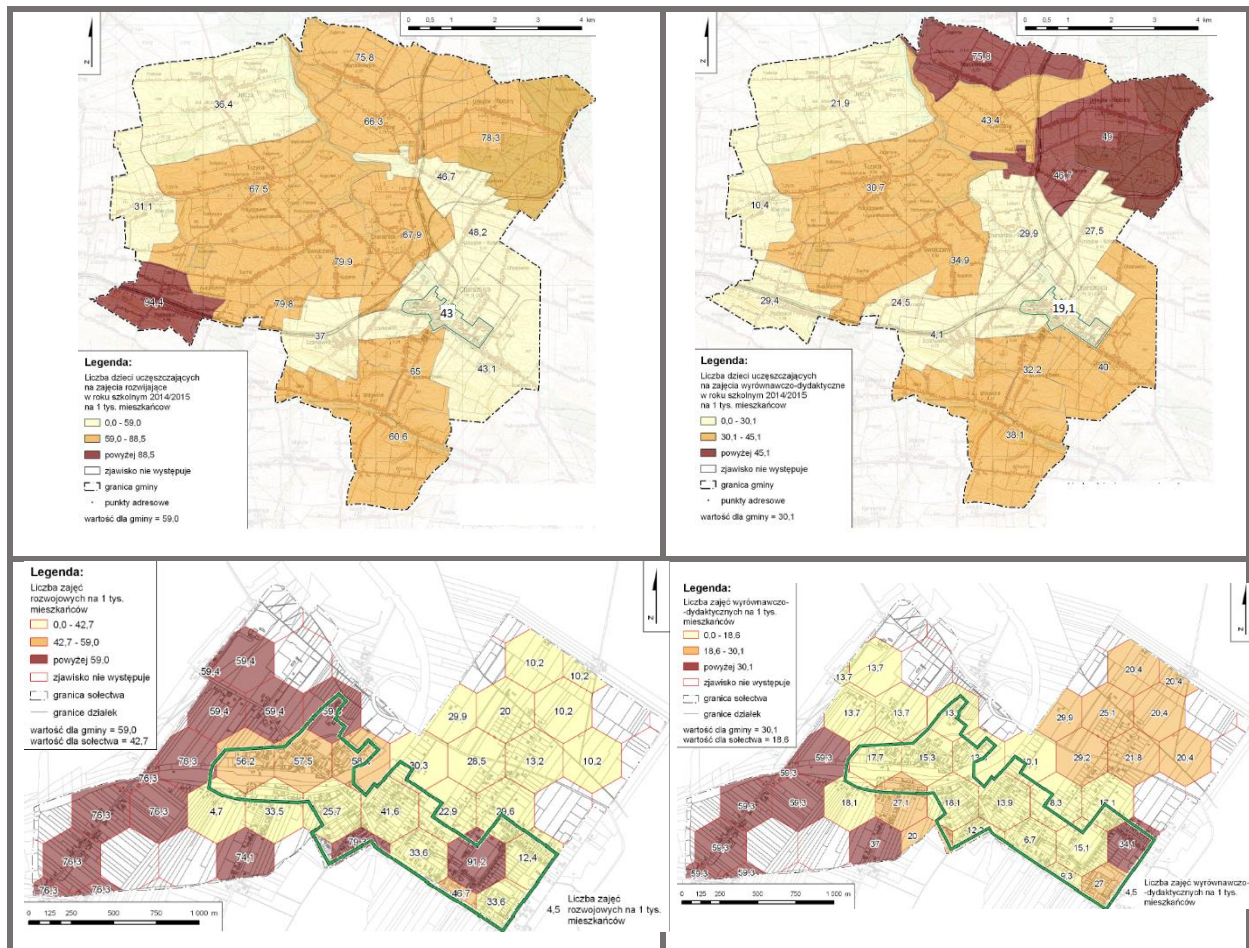
Rysunek 12. Porównanie wyników egzaminu gimnazjalnego i edukacyjnej wartości dodanej w gimnazjach publicznych gminy Charsznica w podziale na część humanistyczną (lewa strona) oraz matematyczno-przyrodniczą (prawa strona). Dane za okres 2013-2015.

Źródło: www.ewd.edu.pl

Ważne jest prowadzenie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości kształcenia w placówkach edukacyjnych na obszarze gminy. W chwili obecnej brak bowiem na terenie gminy Charsznica placówek mogących znaleźć zakwalifikowanie do szkoły sukcesu, czyli takiej, w której uczniowie osiągną ponadprzeciętny wynik na egzaminie.

Rysunek 13. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach rozwijających (lewa strona) oraz wyrównawczo-dydaktycznych (prawa strona) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku

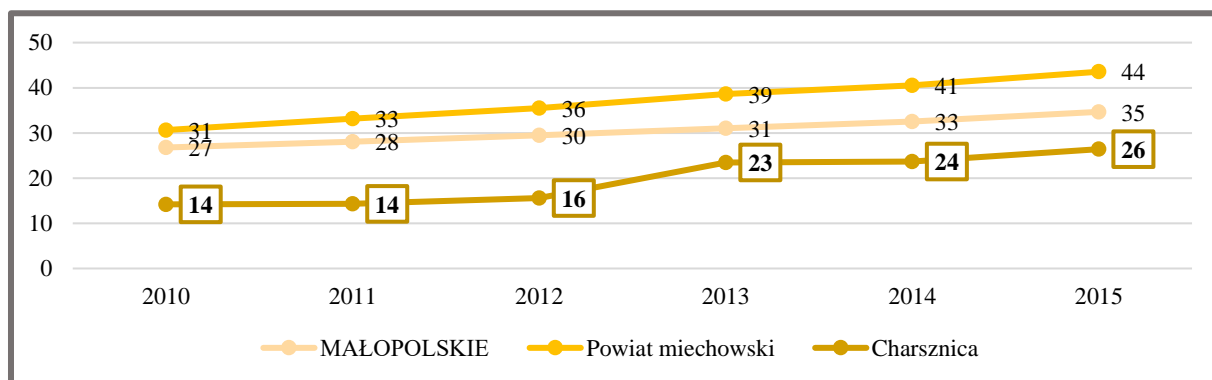
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica.

Szczególne znaczenie w kontekście edukacji jest prowadzenie dodatkowych działań na rzecz kształcenia kompetencji indywidualnych i kluczowych, zwłaszcza w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych. W tym celu konieczne jest zarówno prowadzenie zajęć wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce, jak i dbanie o wszechstronny rozwój każdego ucznia, rozpoznawanie, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań, uzdolnień i umiejętności oraz tworzenie warunków osiągnięcia sukcesów. Tymczasem w sołectwie Miechów-Charsznica, na którym wyznaczony został obszar rewitalizacji, odnotowano jeden z najniższych odsetków dzieci uczęszczających na zajęcia wyrównawczo-dydaktyczne (19,1% w stosunku do średniej dla gminy Charsznica wynoszącej 30,1%) oraz dzieci uczestniczących na zajęcia rozwijające (43,0% wobec średniej dla gminy wynoszącej 59,0%). Wskaźnik zajęć tego typu na 1 tys. mieszkańców osiąga najniższe wartości na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Istotnym problemem pozostaje w efekcie zbyt mała liczba zajęć pozaszkolnych oferowanych na obszarze rewitalizacji.

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kluczowym obszarem analizy zjawisk w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji jest poziom kapitału społecznego. Określa on zdolność mieszkańców całej gminy Charsznica do działania wspólnotowego, współpracy i kooperacji, a także angażowania się w sprawy społeczności lokalnej. Jako podstawowe wskaźniki partycypacji społecznej analizie statystycznej poddane zostały wskaźniki frekwencji wyborczej, w wyborach samorządowych, do sejmiku RP oraz prezydenckich z lat 2010 – 2015, a także wskaźnik sformalizowanej aktywności społecznej w organizacjach pozarządowych.

Wykres 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców gminy Charsznica w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyrażony liczbą fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wskaźnik rozwoju podmiotów trzeciego sektora w gminie Charsznica jest zdecydowanie niższy niż w przypadku powiatu miechowskiego oraz województwa małopolskiego. Niemniej jednak odnotować należy postępujący wzrost liczby organizacji trzeciego sektora na terenie całej gminy.

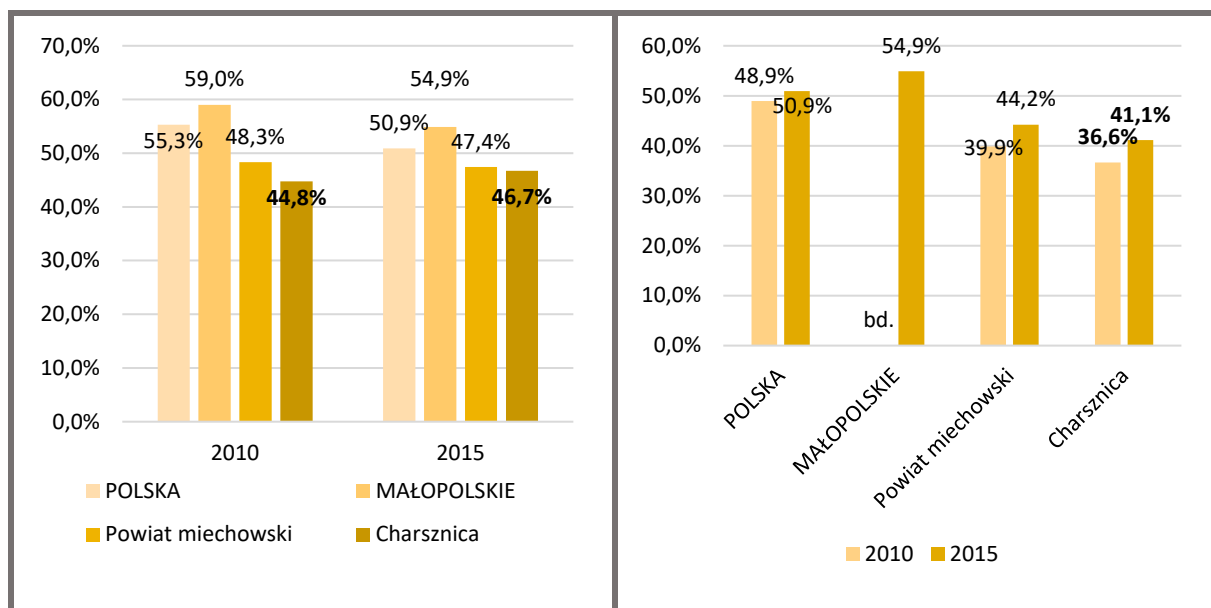
Na obszarze rewitalizacji w 2015 roku zarejestrowane były cztery organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie Oświata w Gminie Charsznica,
- Dom Opieki w Charsznicy (prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej),
- Ludowy Klub Sportowy SPARTAK,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Charsznicy.

Relatywnie duża liczba organizacji świadczyć może o wysokim potencjale społecznym mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dla zweryfikowania tego twierdzenia analizie poddano także uczestnictwo mieszkańców obszaru w wyborach powszechnych.

Porównanie frekwencji na terenie gminy Charsznica w wyborach parlamentarnych i prezydenckich do średnich wskaźników w powiecie miechowskim, województwie małopolskim i średniej ogólnokrajowej wskazuje, że w każdym roku wyborczym była niższa niż średnia dla kraju, województwa małopolskiego i powiatu miechowskiego.

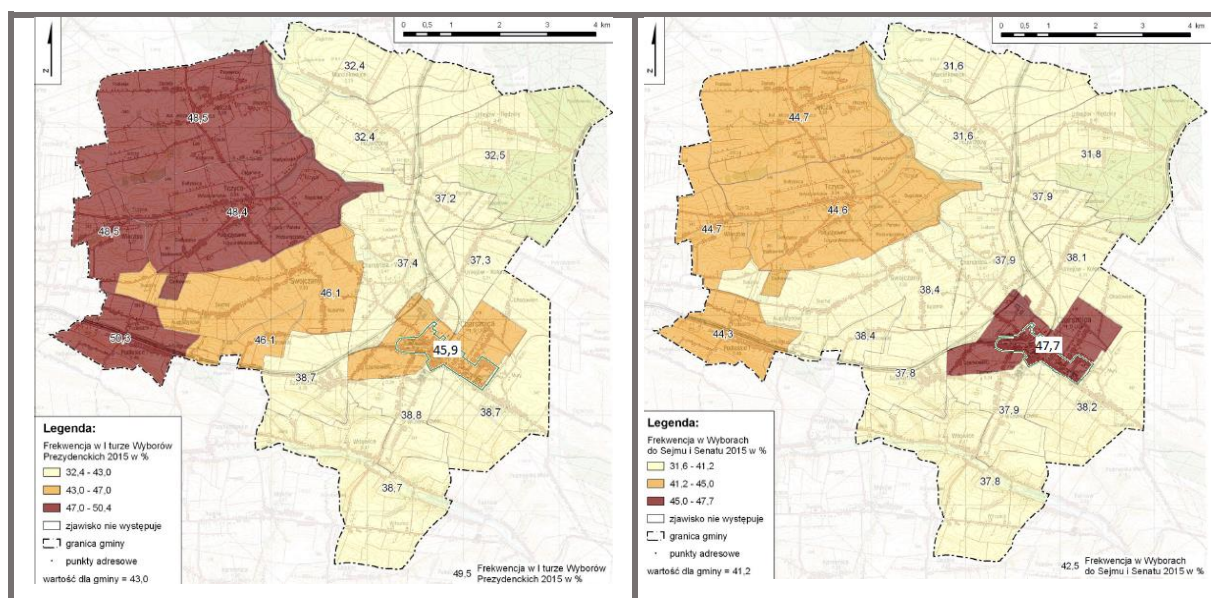
Wykres 10. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (lewa strona) i parlamentarnych (prawa strona) w gminie Charsznica w latach 2010-2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Analiza przestrzenna frekwencji wyborczej w wyborach prezydenckich oraz parlamentarnych w 2015 roku w gminie Charsznica pokazuje, że na obszarze sołectwa Miechów-Charsznica, na terenie którego wyznaczony został obszar rewitalizacji odnotowuje się frekwencję wyższą niż średnia dla całej gminy. Dodatkowo w sołectwie Miechów-Charsznica odnotowano najwyższą frekwencję w wyborach parlamentarnych w 2015 roku ze wszystkich sołectw gminy Charsznica (47,7%).

Rysunek 14. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (lewa strona) i parlamentarnych (prawa strona) w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku.

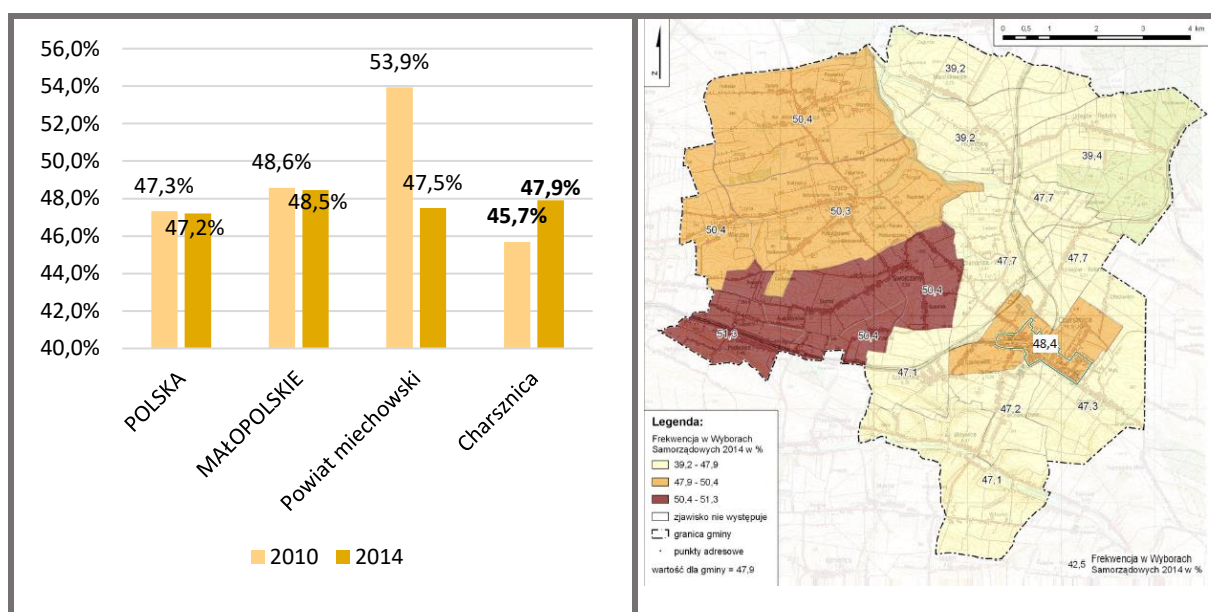

Źródło: opracowanie własne.

Analizując dane o frekwencji w wyborach ogólnokrajowych należy mieć na uwadze, że wybory parlamentarne uważane są najbardziej zdominowane przez partie polityczne, a decyzje wyborcze zależą od sympatii w stosunku głównych liderów partyjnych.

Z punktu widzenia interesów lokalnej społeczności bardziej istotne powinny być wybory samorządowe. Istotność tego głosowania przejawia się w bliskości przestrzennej i społecznej spraw i osób, których dotyczą.

Rysunek 15. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych z lat 2010-2015 w gminie Charsznica na tle kraju, województwa i powiatu miechowskiego (lewa strona) oraz w sołectwach parlamentarnych (prawa strona) w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW oraz Urzędu Gminy Charsznica.

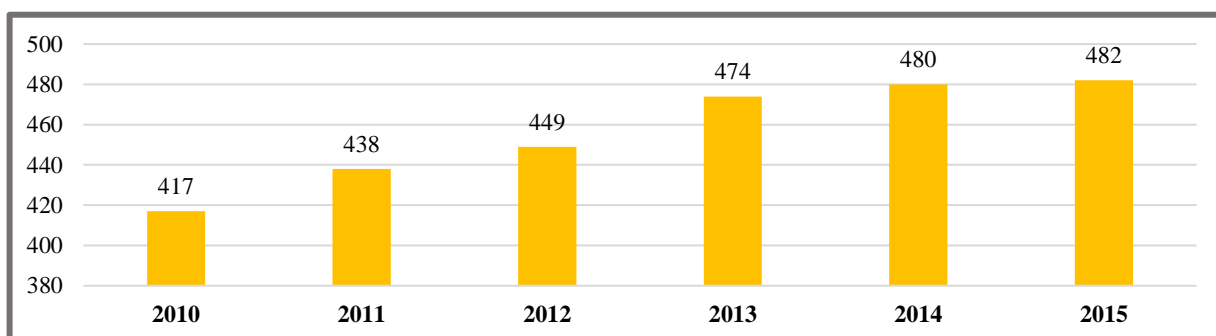
Analiza przestrzenna frekwencji w wyborach samorządowych w 2014 roku pokazuje, że sołectwo Miechów-Charsznica, na którym wyznaczony został obszar rewitalizacji charakteryzuje się frekwencją wyższą niż średnia dla całej gminy Charsznica (48,4% wobec 47,9%). Oznaczać to może wyższe niż w przypadku całej gminy zaangażowanie obywateli w sprawy publiczne oraz większe poczucie wspólnoty. Mieszkańcy wyznaczonego obszaru rewitalizacji mogą tym samym wykazywać większe zaangażowanie w realizację przedsięwzięć zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji – charakteryzuje ich bowiem większe poczucie odpowiedzialności za swoją społeczność.

II.4. ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW W POZOSTAŁYCH SFERACH NA OBSZARZE REWITALIZACJI Z ODNIESIENIEM DO CAŁEJ GMINY,

4.1. SFERA GOSPODARCZA – STAN LOKALNEJ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Według danych BDL GUS, w 2015 roku na terenie gminy Charsznica zarejestrowane były 482 podmioty gospodarcze, co stanowiło 11,0% wszystkich podmiotów na terenie powiatu miechowskiego. W stosunku do roku bazowego (2010) ich liczba wzrosła o 65 firm (15,6%).

Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w latach 2010-2015 w gminie Charsznica

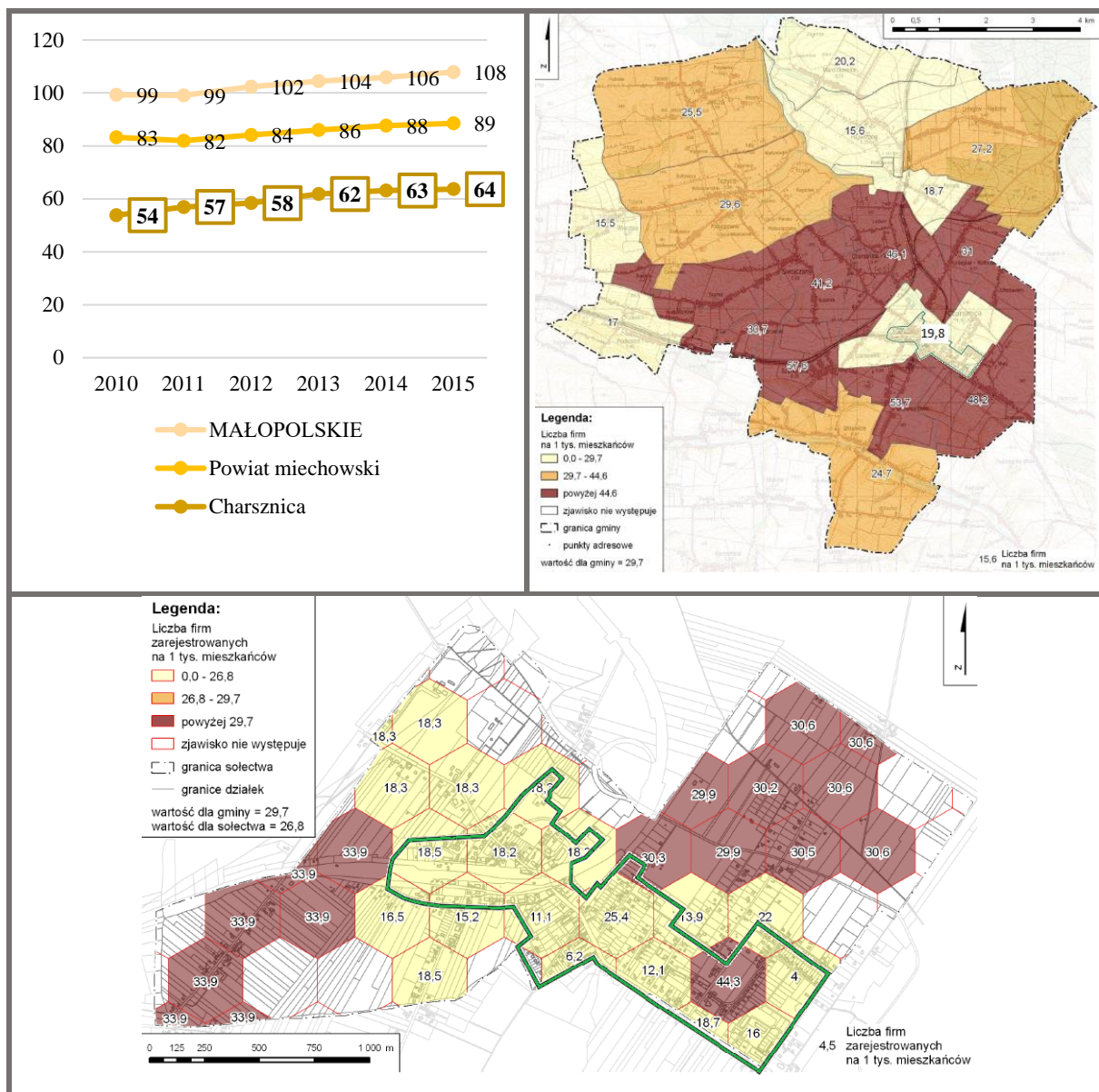

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jednocześnie liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w gminie Charsznica – choć stale rosnąca - jest zdecydowanie niższa niż w przypadku powiatu miechowskiego oraz województwa małopolskiego (w 2015 roku odpowiednio: 89 podmiotów/1 tys. mieszkańców w powiecie miechowskim i 108 podmiotów/1 tys. mieszkańców w Małopolsce wobec 64 podmiotów/1 tys. mieszkańców w gminie).

Analiza przestrzenne zarejestrowanych podmiotów gospodarczych pokazuje, że sołectwo Miechów-Charsznica, na terenie którego wyznaczono obszar rewitalizacji cechuje się jedną z najmniejszych koncentracji firm na 1 tys. mieszkańców w całej gminie Charsznica (niecałe 20 podmiotów wobec średniej dla całej gminy wynoszącej 64 podmioty). Koncentracja wskaźnika występuje w południowo-zachodniej oraz północno-wschodniej części jednostki zdegradowanej gminy Charsznica. Jednocześnie prawie na całym obszarze rewitalizacji wartości wskaźnika firm na 1 tys. mieszkańców są zdecydowanie niższe niż średnia dla całej gminy. Oznacza to, że na obszarze rewitalizacji obserwowalny jest znacznie niższy wskaźnik dynamiki rozwoju przedsiębiorczości niż w przypadku całej gminy. Na samym obszarze rewitalizacji w 2015 roku zarejestrowanych było 41 podmiotów gospodarczych.

Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w latach 2010-2015 (lewa strona) oraz rozkład przestrzenny firm na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica (prawa strona) oraz na obszarze rewitalizacji (u dołu) w 2015 roku

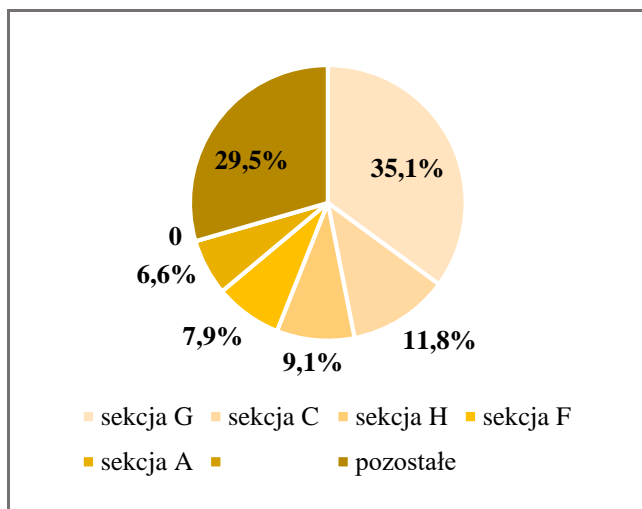

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Biorąc pod uwagę Polską Klasyfikację Działalności, najczęściej podmiotów gospodarczych w gminie Charsznica w 2015 roku funkcjonowało w następujących sekcjach:

- sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (35,1%),
- sekcja C – przetwórstwo przemysłowe (11,8%),
- sekcja H – transport i gospodarka magazynowa (9,1%),
- sekcja F – budownictwo (7,9%),

Wykres 13. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w gminie Charsznica w 2015 r

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

• sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (6,6%).

Na szczególną uwagę zasługuje wysoki odsetek podmiotów z sekcji A, co bezpośrednio związane jest z wielowiekowymi rolniczymi tradycjami gminy.

Zdecydowana większość przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie gminy Charsznica to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników (455 z 482 podmiotów; 94,4% ogółu).

4.2. SFERA TECHNICZNA – STAN BUDYNKÓW KOMUNALNYCH ORAZ DOSTĘP DO KOMUNALNEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Istotnym wskaźnikiem technicznym, mającym jednocześnie kluczowe znaczenie dla badania jakości życia mieszkańców mogą być także warunki mieszkaniowe. Mieszkanie jest bowiem najważniejszą częścią majątku gospodarstwa domowego – jego stan i wyposażenie w dużej mierze świadczą o pozycji majątkowej, poziomie osiągniętych dochodów i stanie zamożności.

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe gminy Charsznica na tle kraju, województwa oraz powiatu miechowskiego w 2010 i 2014 roku

Jednostka terytorialna	Mieszkania				Przeciętna powierzchnia użytkowa [m ²]			
	ogółem		na 1 tys. mieszkańców		mieszkania		na mieszkańca	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014	2009	2014
POLSKA	13 302 449	13 983 039	349	363	70,5	73,4	24,6	26,7
MAŁOPOLSKIE	1 077 563	1 132 051	327	336	75,1	77,6	24,5	26,1
Powiat miechowski	13 908	14 054	346	342	78,0	81,4	27,0	27,8
Charsznica	2 529	2 484	330	327	82,7	88,2	27,3	28,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W analizowanym okresie zasoby mieszkaniowe gminy Charsznica uległy nieznacznemu zmniejszeniu – w 2014 roku odnotowano 2 484 mieszkań wobec 2 529 w 2010 roku (spadek o 45 mieszkań, 1,8%). Oznacza to, że tendencje dotyczące zasobu mieszkaniowego były odwrotne niż w regionie (wzrost

o 5,1% w stosunku do 2009 roku), ale zbliżone do obserwowalnych w powiecie miechowskim (spadek o 1,9%). Niemniej jednak wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej oraz przeciętnej powierzchni na 1 mieszkańca był wyższy niż średnia krajowa i wojewódzka.

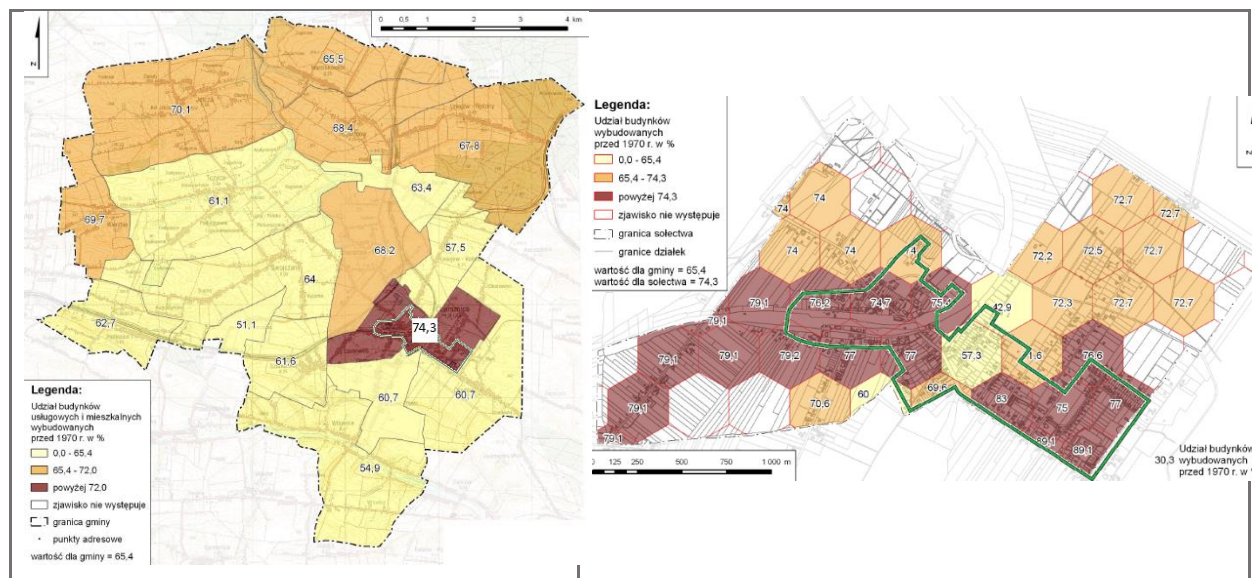
Tabela 7. Zaopatrzenie mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w gminie Charsznica w 2015 roku

Jednostka terytorialna	Odsetek mieszkań zaopatrzonych w:			
	wodociąg	ustęp splukiwany	łazienka	gaz sieciowy
POLSKA	96,7%	93,5%	91,1%	55,8%
MAŁOPOLSKIE	96,7%	94,8%	92,9%	64,6%
Powiat miechowski	92,6%	83,4%	79,0%	4,7%
Charsznica	92,5%	81,8%	76,8%	15,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Mieszkania znajdujące się na terenie gminy mają ponadto niższy standard, szczególnie na tle całego regionu, ale też na tle powiatu miechowskiego – mniejszy odsetek mieszkań w Charsznicy zaopatrzonych jest w wodociąg, ustęp splukiwany oraz łazienkę. Korzystniejszy od sytuacji w powiecie miechowskim jest wyłącznie wskaźnik zaopatrzenia mieszkań w gaz sieciowy.

Rysunek 16. Udział budynków usługowych i komunalnych wybudowanych przed 1970 r. w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji [%]

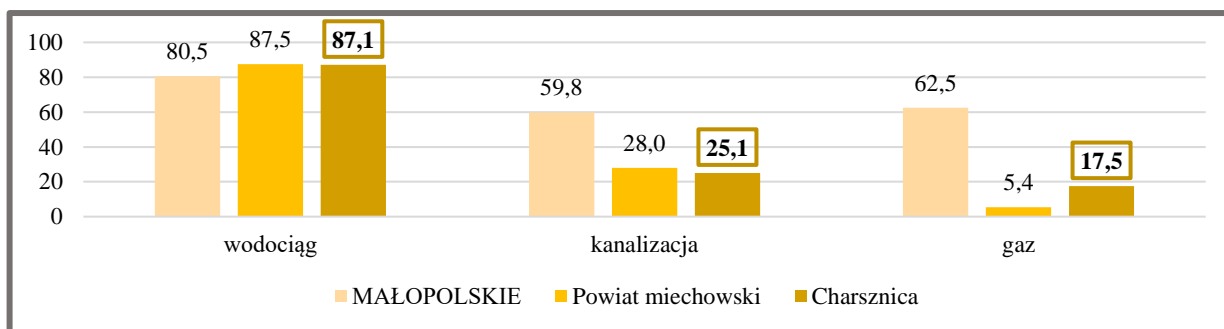

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica.

Standard mieszkań na obszarze rewitalizacji dodatkowo warunkowany jest wiekiem budynków usługowych i komunalnych na nim zlokalizowanych. Udział budynków kilkudziesięcioletnich i starszych jest największy właśnie w sołectwie Miechów-Charsznica, na którym wyznaczony został obszar rewitalizacji – 74,3% wobec średniej dla całej gminy Charsznica wynoszącej 65,4%. Oznacza to, że na obszarze rewitalizacji występują największe potrzeby remontowe – aż 347 z 467 mieszkań

zbudowano przed 1970 rokiem. Sytuacja ta przekłada się również negatywnie na stan i jakość środowiska – wyznaczony obszar jest narażony na zanieczyszczenia będące wynikiem dominacji źródeł niskiej emisji (piece węglowe, koksowe, ogrzewanie etażowe itp.).

Wykres 14. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ludności ogółem w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2014 roku [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gminę Charsznica charakteryzuje względnie wysoka dostępność infrastruktury wodociągowej. W 2014 roku dostęp do tego typu instalacji posiadało 87,1% ogółu mieszkańców. Był to odsetek większy niż w skali całego województwa (80,5%) oraz zbliżony do średniej wartości dla powiatu miechowskiego (87,5%). Zdecydowanie gorzej prezentują się wskaźniki dotyczące dostępności infrastruktury kanalizacyjnej i gazowej. Do tej pierwszej dostęp ma zaledwie 25,1% mieszkańców Charsznicy, co jest wynikiem gorszym zarówno od średniej dla Małopolski (59,8%) oraz powiatu (28,0%). Z infrastruktury gazowej korzysta natomiast 17,5% wszystkich mieszkańców gminy, co jest wynikiem zdecydowanie gorszym niż w przypadku województwa małopolskiego (62,5%), ale znacznie lepszym niż średnia dla powiatu miechowskiego (5,4%). Należy jednakże podkreślić, że dane z Głównego Urzędu Statystycznego dotyczą końca 2014 roku. Gmina Charsznica prowadzi tymczasem inwestycje mające na celu zapewnienie mieszkańcom jak najszerszego dostępu do komunalnej infrastruktury technicznej.

Tabela 8. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ludności ogółem w sołectwie Miechów-Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku

	Liczba przyłączy			Odsetek ludności korzystający z infrastruktury		
	wodociąg	kanalizacja	gaz	wodociąg	kanalizacja	gaz
sołectwo Miechów-Charsznica (obszar zdegradowany)	343	206	258	100,0%	49,3%	71,3%
obszar rewitalizacji	317	107	188	100,0%	46,4%	81,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica.

Według najbardziej aktualnych danych (koniec 2015 roku) dostęp do sieci wodociągowej posiada 95,6% wszystkich mieszkańców, do sieci kanalizacyjnej 30,6% mieszkańców, natomiast do sieci

gazowej 41,4% mieszkańców gminy. Na obszarze rewitalizacji obserwowalny jest relatywnie wysoki wskaźnik dostępności komunalnej infrastruktury technicznej – wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do sieci wodociągowej, podczas gdy wskaźniki dostępności sieci kanalizacyjnej (46,4% ogółu mieszkańców obszaru) oraz sieci gazowej (81,7% ogółu mieszkańców obszaru) są wyższe niż średnia dla całej gminy Charsznica. Niemniej jednak, dostępność kanalizacji na obszarze rewitalizacji uznać należy za niewystarczającą. Szczególnie istotne jest zapewnienie dostępu do komunalnej infrastruktury technicznej do obiektów zabytkowych (jak np. dworzec PKP). Bez odpowiednich przyłączy niemożliwa będzie ponowna adaptacja obiektów na wielofunkcyjną przestrzeń publiczną, integrującą mieszkańców.

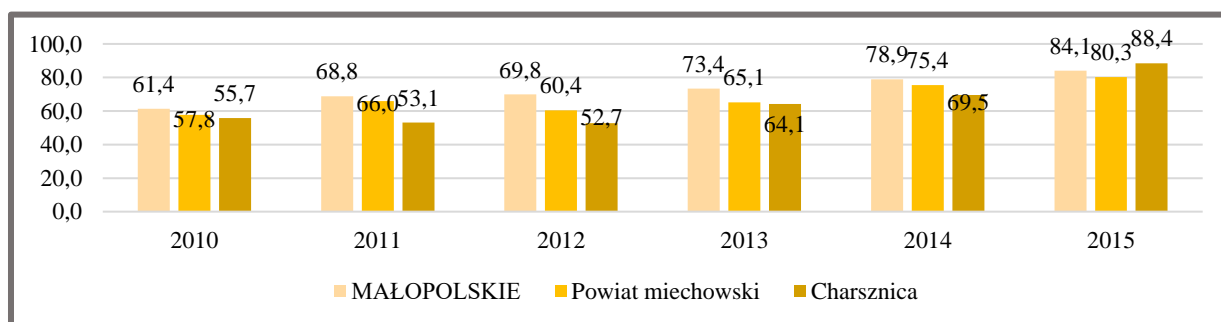
4.3. SFERA PRZESTRZENNO FUNKCJONALNA

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej gminy Charsznica dokonana została w oparciu o wskaźniki związane z jakością i dostępnością podstawowych usług publicznych oraz terenów publicznych. Obejmuje ona przede wszystkim dane dotyczące kultury (dostępność obiektów i jakość usług świadczonych przez domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice), dostępności obiektów turystyczno-rekreacyjnych i placówek edukacyjnych, a także obsługi komunikacyjnej (poziom dostępności do przystanków).

Wychowanie przedszkolne

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Charsznica w 2015 roku wynosił 88,4%, podczas gdy średnia dla powiatu miechowskiego była równa 80,3%, a dla Małopolski 84,1%. Podkreślić należy ponadto pozytywny trend w tym zakresie na terenie całej gminy – od 2012 roku odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym systematycznie wzrasta.

Wykres 15. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Charsznica w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Potrzeby w tym zakresie pozostają jednak nadal aktualne. Szczególnie istotne znaczenie ma fakt, że gmina Charsznica nie posiada własnego budynku przedszkola. Obecnie na potrzeby tego typu dzierżawione są małe pomieszczenia od Spółdzielni Mieszkaniowej. Nie spełniają one jednakże wymagań Ministerstwa Edukacji Narodowej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Istnieje groźba

zamknięcia przedszkola. Zalecane jest ponadto stałe monitorowanie i prognozowanie wskaźników demograficznych oraz zapotrzebowania mieszkańców gminy na tego typu usługi, pamiętając jednak, że decyzje zatrudnieniowe młodych rodziców uzależnione są często od możliwości zapewnienia opieki nad dzieckiem. Podkreślić należy jednakże, że kluczowym zadaniem jest zagwarantowanie dalszego funkcjonowania jedynego przedszkola w gminie.

Kultura

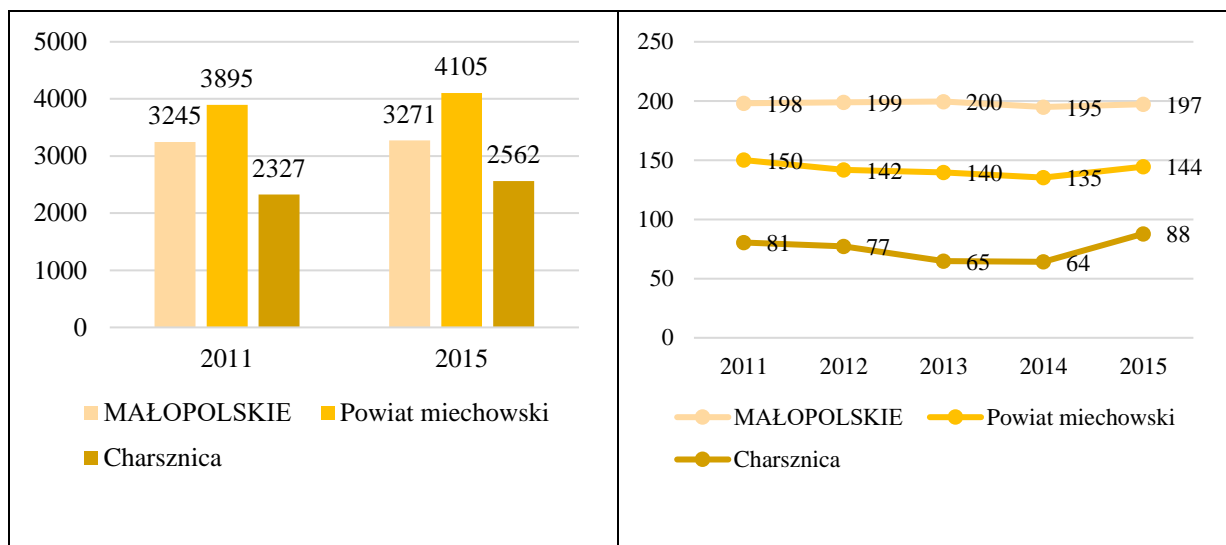
W 2015 roku na terenie gminy Charsznica funkcjonował jeden ośrodek kultury – Gminny Ośrodek Kultury w Charsznicy, zlokalizowany na obszarze rewitalizacji.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące dostępności kultury w gminie Charsznica, przedstawiają się bardzo niejednoznacznie – w 2015 roku instytucje kultury zorganizowały zaledwie 3 imprezy, w których uczestniczyło jednakże 9 000 osób, co świadczyć może o ich wysokiej atrakcyjności wśród mieszkańców i przyjezdnych (liczba uczestników przekroczyła liczbę mieszkańców gminy) oraz o ponadlokalnym charakterze tych imprez. Szczególnie istotne znaczenie mogą mieć w tym zakresie „Charsznickie Dni Kapusty”, organizowane przez Wójta, Radę Gminy oraz GOK w Charsznicy. Niemniej jednak instytucje kultury z gminy zorganizowały w 2015 roku zaledwie 3 ze 117 wydarzeń w powiecie miechowskim. Negatywny wpływ na zakres działania Gminnego Ośrodka Kultury jest brak adekwatnych obiektów i pomieszczeń dla tego typu instytucji w gminie. Obecnie GOK zajmuje niewielkie pomieszczenie w Urzędzie Gminy. Wyraźnie brakuje jednak miejsca dla realizacji celów i wyzwań stojących przed ośrodkiem, który jak widać z organizowanych imprez jest instytucją wydolną organizacyjnie.

Analizując dane GUS, trzeba jednakże podkreślić, że dane statystyczne nie oddają w sposób obiektywny i miarodajny atrakcyjności oferty kulturalnej na terenie gminy. Sposób ich zbierania, gromadzenia i przetwarzania jest niedoskonały. Dotyczy to przede wszystkim faktu, że nie są ewidencjonowane imprezy, których organizatorem są podmioty inne niż domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice, np. organizowane przez organizacje pozarządowe, albo inne szczeble samorządowe.

W 2015 roku na terenie gminy Charsznica funkcjonowała jedna biblioteka publiczna – Gminna Biblioteka Publiczna w Charsznicy. Jej księgozbiór w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosił 2562 woluminy i w stosunku do 2011 roku powiększył się o 235 pozycji. Jednocześnie wzrasta liczba czytelników bibliotek na 1 tys. mieszkańców – w 2015 roku w gminie Charsznica było ich 88, co oznaczało wzrost o 7 osób w stosunku do 2011 roku.

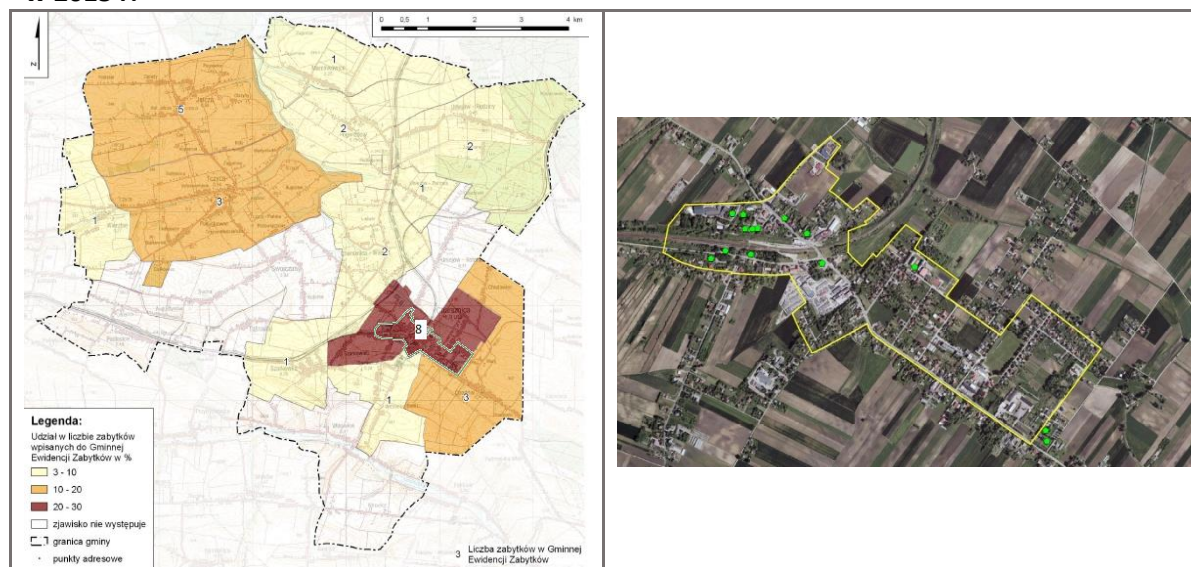
Wykres 16. Księgozbiór bibliotek oraz czytelnicy bibliotek na 1 tys. mieszkańców w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie gminy Charsznica – pomimo postępujących przekształceń - nadal zlokalizowanych jest wiele obiektów i zespołów o wartościach kulturowych, zasługujących na ochronę konserwatorską. Są to zespoły urbanistyczne o dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej, jednolitej i wartościowej architekturze.

Rysunek 17. Liczba zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w sołectwach gminy Charsznica (lewa strona) oraz lokalizacja zabytków na obszarze rewitalizacji (prawa strona) w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Charsznica.

Zgodnie z zapisami Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, na obszarze rewitalizacji znajduje się najwięcej obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na terenie całej gminy Charsznica. Należą do nich:

- Kościół pw. Matki Bożej Różańcowej (murowany; lata 1932-33),

- budynek szkoły przy ul. Szkolnej 14. Szkoła murowana; lata 1928-1929, rozbudowana ok. 1980r.),
- zespół dworca kolejowego (dworzec murowany ok. 1930 r.; dom pracowników kolejowych, murowany ok.1930 r.),
- stacja TRAF0, (ul. Kolejowa 3),
- zespół młynów, ob. elektrycznych, ul. Młyńska 13 (młyn I, murowany, pocz. XX wieku; młyn II, murowany, ok.1920 r. oraz budynek administracyjny, ob. Dom Opieki Społecznej, drewniany, ok.1920 r.),
- Zespół Fabryki Wódek i Likierów (murowany, 1928 r.),
- figura św. Floriana (ul. Młyńska 14),
- domy (nr 3 - ul. Kolejowa murowany, ok. 1920 r.; nr 2 - ul. Miechowska 15, murowany, ok. 1920 r., nr 15 – ul. Miechowska nr 27 – ul. Żarnowiecka murowany, ok. 1930 r.; nr 43 - ul. Żarnowiecka, murowany, ok. I ćw. XX wieku).

Tym samym sołectwo Miechów-Charsznica, na terenie którego wyznaczony został obszar rewitalizacji jest sołectwem o najwyższym odsetku zabytków na terenie całej gminy. Podkreślić należy, że znaczna część tych obiektów mogłaby funkcjonować w obiegu społecznym i gospodarczym, jednakże wymagane jest doinwestowanie w ich readaptację. Szczególne znaczenie ma także, zlokalizowane na obszarze rewitalizacji „Muzeum Kapuściane”, którego zadaniem jest zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego ziemi charsznickiej. W muzeum znajduje się tu ok. tysiąca unikalnych eksponatów, w tym przedmiotów gospodarstwa domowego i rolnego (m.in. szatkownice ręczne i mechaniczne do kapusty z przełomu XIX i XX wieku, stare beczki do jej kiszenia czy gliniane garnki).

Zanik funkcji centrotwórczych na obszarze rewitalizacji

Analizowany w diagnozie obszar rewitalizacji, zlokalizowany na terenie sołectwa Miechów-Charsznica, stanowi od lat funkcjonalne centrum gminy Charsznica. Stopniowe przemiany społeczno-gospodarcze doprowadziły jednakże do wygaszenia pewnych funkcji. Obszar rewitalizacji skupiał w sobie znakomitą większość funkcji usługowych, (co sprzyjało wygodzie korzystania z nich przez użytkowników oraz dawało możliwość załatwienia różnych spraw w czasie jednego pobytu w centrum) oraz komunikacyjnych (dworzec PKP), jednocześnie oferując niepowtarzalny charakter i standard obiektów o bogatych walorach i tradycjach historyczno-kulturowych (szczególna w gminie koncentracja obiektów zabytkowych). W wyniku transformacji ustrojowej oraz towarzyszących jej przemian gospodarczych i postępującemu upadkowi zakładów przemysłowych funkcje te uległy degradacji.

Symbolem owej degradacji jest przede wszystkim teren dawnego dworca PKP, który obecnie jest częściowo zasiedlony i nie pełni żadnej funkcji publicznej. Budynek dworca jest obiektem

rozpoznawalnym, widocznym dla podróżnych z przejeżdżających pociągów. Znajduje się on jednak w bardzo złym stanie technicznym i wizualnym, podobnie jak – sąsiadujący z nim – budynek wielorodzinny należący dawniej do PKP. Teren wokół dworca jest zachwaszczony i porośnięty samosiejkami, a samemu budynkowi niezbędne jest przystosowanie do aktualnych standardów (m.in. brak kas, przejść nadziemnych i podziemnych itp.).

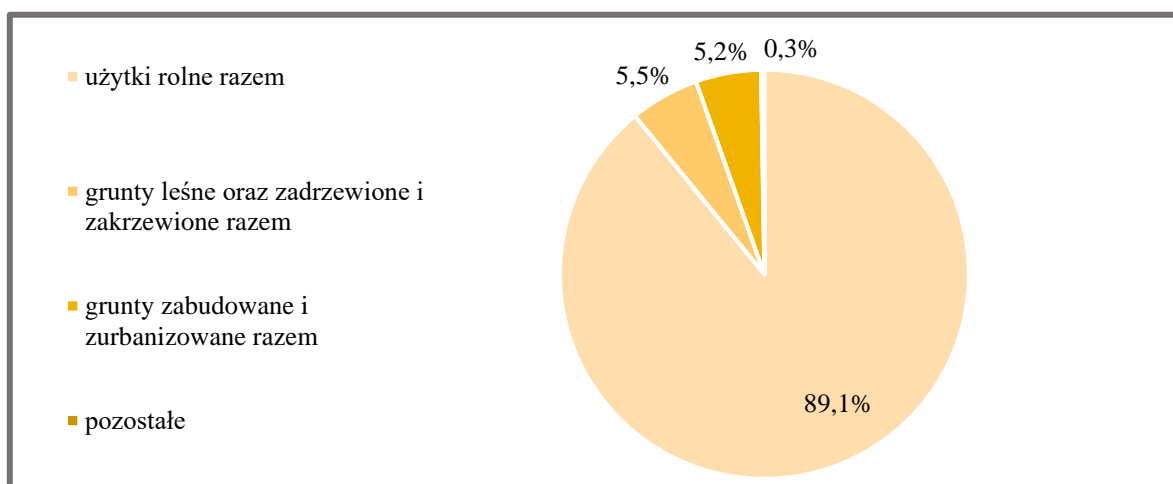
Na całym obszarze rewitalizacji zlokalizowane są budynki o podobnie złym stanie technicznym, wymagające natychmiastowej inwestycji. Dodatkowo, zwarta zabudowa obszaru oraz stopniowa utrata funkcji centrotwórczych, nie pozwoliła dotychczas na wytworzenie stref zielonych oraz przestrzeni publicznych umożliwiających integrowanie się mieszkańców tego terytorium. Ogromną szansą w tym aspekcie wydaje się przeprowadzenie inwestycji w rozwój infrastruktury czasu wolnego (skwerów, parków, placów zabaw itp.), które wzbogaca ofertę centrum i zachęca mieszkańców do wspólnych aktywności na powietrzu. Podniesienie jakości centrum oraz udostępnienie jej dla mieszkańców, połączone z „miękkimi” działaniami społecznymi pozwoli na odtworzenie funkcji centrotwórczych całego obszaru rewitalizacji.

4.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

Gmina Charsznica położona jest w północnej części województwa małopolskiego. Obszar ten zaliczany jest do regionu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, subregionu Wyżyny Miechowskiej. Wyżyna Miechowska zbudowana jest ze skał różnego pochodzenia geologicznego, a mianowicie z: wapieni jurajskich, margli kredowych, lessów plejocenów oraz aluwii rzecznych osadzonych w epoce holocenu.

Charsznica jest gminą wiejską – zdecydowaną większość obszaru (89,1% powierzchni) zajmują użytki rolne. Na obszarach tych rozwija się uprawa i przetwórstwo warzyw – gmina nazywana jest Kapuścianą Stolicą Polski. Na obszarze gminy uprawia się kapusty średniowczesne na świeży rynek, a także późne (z przeznaczeniem do kiszenia i na przechowanie). Największy areal stanowią jednakże kapusty do kiszenia. W ostatnich latach zwiększyła się powierzchnia innych upraw, w szczególności: marchwi, pietruszki, selera, pora, buraków ćwikłowych oraz ogórków.

Wykres 17. Powierzchnia gminy Charsznica według kierunków wykorzystania w 2014 r

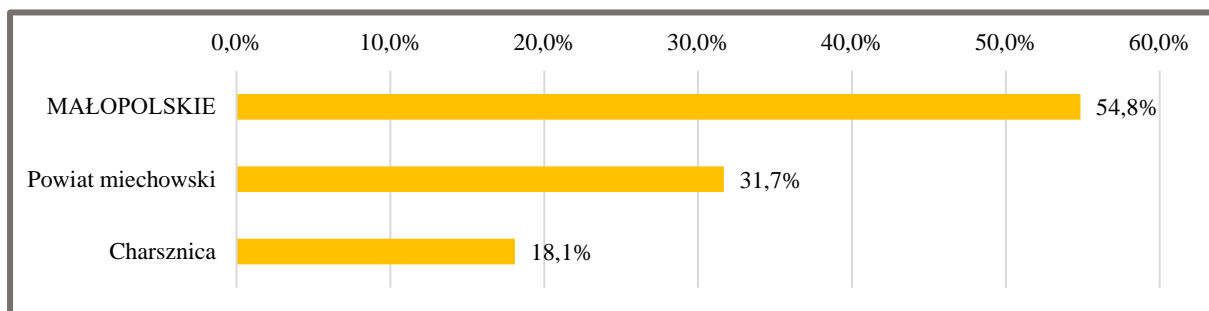

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Grunty zabudowane i zurbanizowane oraz grunty leśne zajmują natomiast łącznie niecałe 11,0% powierzchni gminy. Cechą charakterystyczną lasów na terenie gminy Charsznica jest ich koncentracja w części północno-wschodniej, na obszarze której występuje największy (i jedyny w gminie) kompleks lasów państwowych. Kompleks ten należy do obrębu Książ Wielki, zarządzanego przez Nadleśnictwo Miechów. Całe terytorium gminy położone jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej.

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS, zaledwie 18,1% ogółu mieszkańców gminy Charsznica korzystało w 2015 roku z oczyszczalni ścieków, co było wynikiem znacznie niższym od średniej powiatowej (31,7%) oraz średniej wojewódzkiej (54,8%). Zlokalizowane w gminie oczyszczalnia ścieków typu mechaniczno-biologicznego ma przepustowość 780 m³/dobę. Odpływ wykonany jest kanałem do ciekun Uniejówka. Eksploatatorem oczyszczalni ścieków jest Zakład Usług Komunalnych, który jest zaopatrzony w sprzęt niezbędny do odbioru ścieków z indywidualnych osadników od rolników i dowożenia do oczyszczalni. Osady z oczyszczalni wywożone są na teren oczyszczalni lub rolnicy odbierają je do zasilania pastwisk. Niemniej jednak, brak odpowiedniego dostępu do infrastruktury oraz związane z tym niektóre zachowania mieszkańców negatywnie wpływają na stan środowiska naturalnego, a także negatywnie odbija się na atrakcyjności całej gminy.

Wykres 18. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2015 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Charsznica nie posiada ponadto odpowiednio uregulowanej gospodarki odpadami - na terenie gminy nie ma zlokalizowanego składowiska odpadów ani żadnej instalacji do ich przetwarzania. Pomimo starań władz występują tu lokalne zanieczyszczenia środowiska spowodowane małymi „dzikimi” wysypiskami śmieci w dolinkach potoków, śródpolnych jarach i wąwozach. Do głównych źródeł powstawania odpadów niebezpiecznych na terenie gminy są: indywidualne gospodarstwa rolnicze oraz drobne usługi, a także zbiorowe przedsiębiorstwa rolnicze, zakłady produkcji rolno-spożywczej i ośrodki obsługi rolnictwa. Największe zagrożenie dla środowiska Gminy Charsznica stanowią opakowania po środkach ochrony roślin, przeterminowane pestycydy oraz odpady olejowe z warsztatów naprawczych sprzętu rolniczego.

Według danych zawartych w „Raportie o stanie środowiska w województwie małopolskim”, w 2011 roku w strefie małopolskiej, w której położona jest gmina Charsznica, odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu³. Na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w gminie składają się przede wszystkim⁴:

- emisja z zakładów przemysłowych, w tym zanieczyszczenia pyłowe oraz gazowe,
- emisja komunikacyjna – powstała w wyniku spalania paliw w środkach mobilnych,
- emisja niska - przeważająca część budynków mieszkalnych wyposażona jest w indywidualne lub zbiorcze kotłownie o charakterze lokalnym. Najbardziej popularnym paliwem służącym do opalania jest węgiel kamienny,
- emisja uciążliwych zapachów - z oczyszczalni ścieków oraz zakładów przemysłu spożywczego,
- napływ zanieczyszczeń z aglomeracji śląskiej
- miejscowe warunki dyspersji zanieczyszczeń kształtowane przez orografię terenu i czynniki pogodowe.

³ Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2010 roku, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Kraków 2012 r.

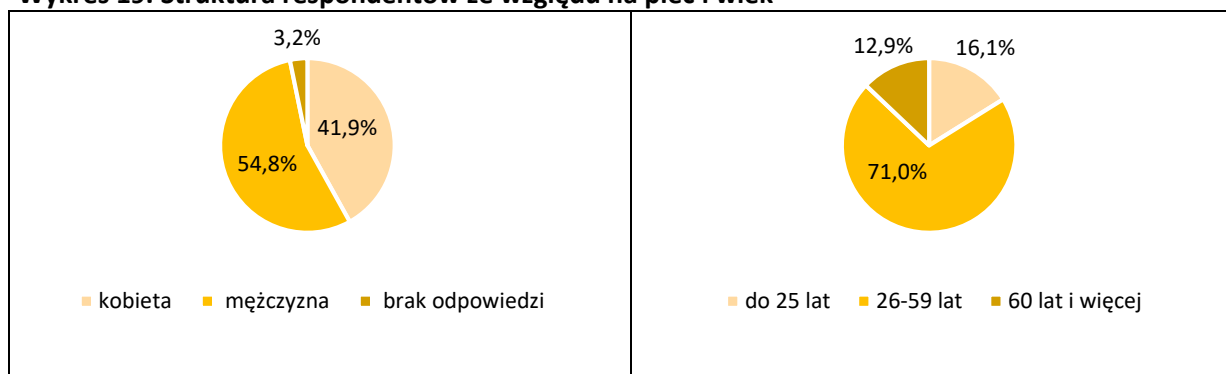
⁴ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Charsznica, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A. Kraków 2015 r.

II.5. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ SPOŁECZNYCH

Elementem pogłębionej analizy negatywnych zjawisk obserwowalnych na obszarze rewitalizacji było także sondażowe badanie ankietowe, przeprowadzone wśród mieszkańców tego obszaru. Celem badania było poznanie kluczowych – zdaniem mieszkańców – problemów, potrzeb i preferencji rozwojowych obszaru rewitalizacji, a także pogłębienie wiedzy o charakterze uczestnictwa w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. W badaniu wzięło udział 31 respondentów.

W badaniu sondażowym udział wzięło 54,8% mężczyzn oraz 41,9% kobiet. Część ankietowanych nie zdecydowała się podać swojej płci (3,2%). Zdecydowana większość respondentów to osoby w wieku od 26 do 59 roku życia (71,0% wszystkich ankietowanych), a więc osoby potencjalnie mogące aktywnie uczestniczyć w życiu zawodowym oraz świadomie korzystać z oferty kulturalnej oraz rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji.

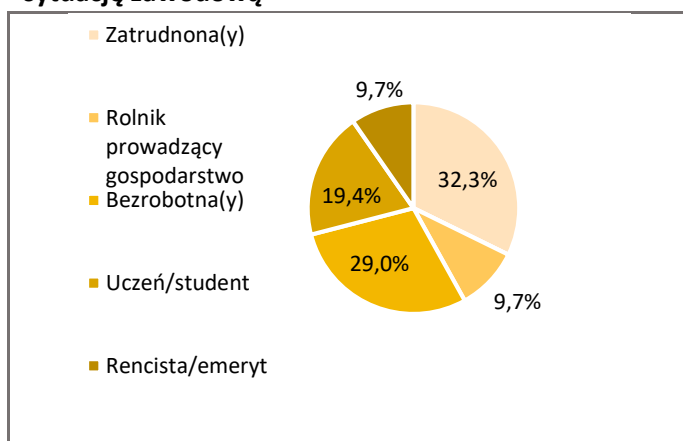
Wykres 19. Struktura respondentów ze względu na płeć i wiek

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Drugą co do wielkości grupę respondentów stanowiły osoby młode do 25 roku życia. Na uwagę

Wykres 20. Struktura respondentów ze względu na sytuację zawodową

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

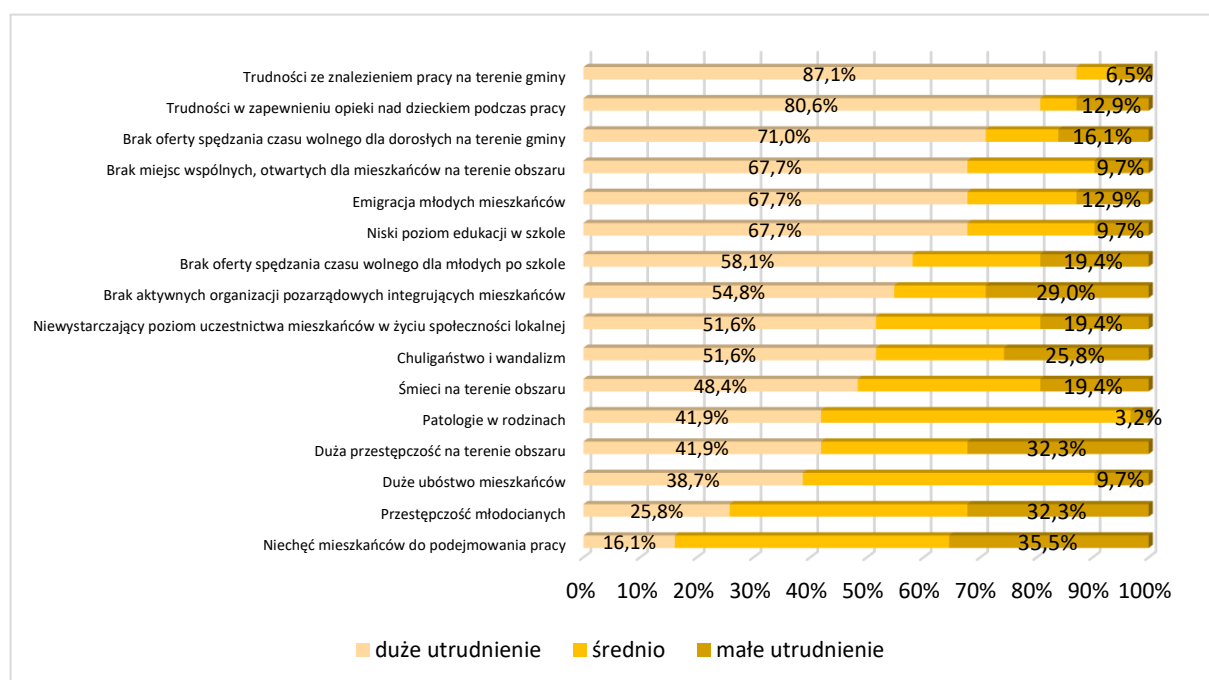
zasługuje także fakt, że aż 12,9% wszystkich ankietowanych stanowiły osoby po 60 roku życia. Wynikać to może z faktu, że sołectwo Miechów-Charsznica, na obszarze którego wyznaczony został obszar rewitalizacji, zamieszkuje wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Pomimo wysokiego odsetka ankietowanych w wieku produkcyjnym, zaledwie 42,0% respondentów stanowiły osoby

zatrudnione oraz prowadzące działalność rolniczą. Liczną grupę stanowiły ponadto osoby bezrobotne zamieszkujące obszar rewitalizacji (29,0%) oraz uczniowie i studenci (19,4%). Ponadto w badaniu sondażowym udział wzięli także emeryci i renciści (9,7%).

Ankietowani poproszeni zostali o wskazanie zjawisk, które w sposób szczególnie utrudniają życie na obszarze rewitalizacji. Wskazywane przez respondentów odpowiedzi są zbieżne z danymi statystycznymi zebranymi w trakcie prowadzenia pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Za szczególnie istotny problem występujący na obszarze mieszkańcy uznali trudności ze znalezieniem pracy (87,1% wskazań na „bardzo duże utrudnienie” oraz „duże utrudnienie”) oraz trudności w zapewnieniu opieki nad dzieckiem w trakcie pracy rodziców (80,6% wskazań).

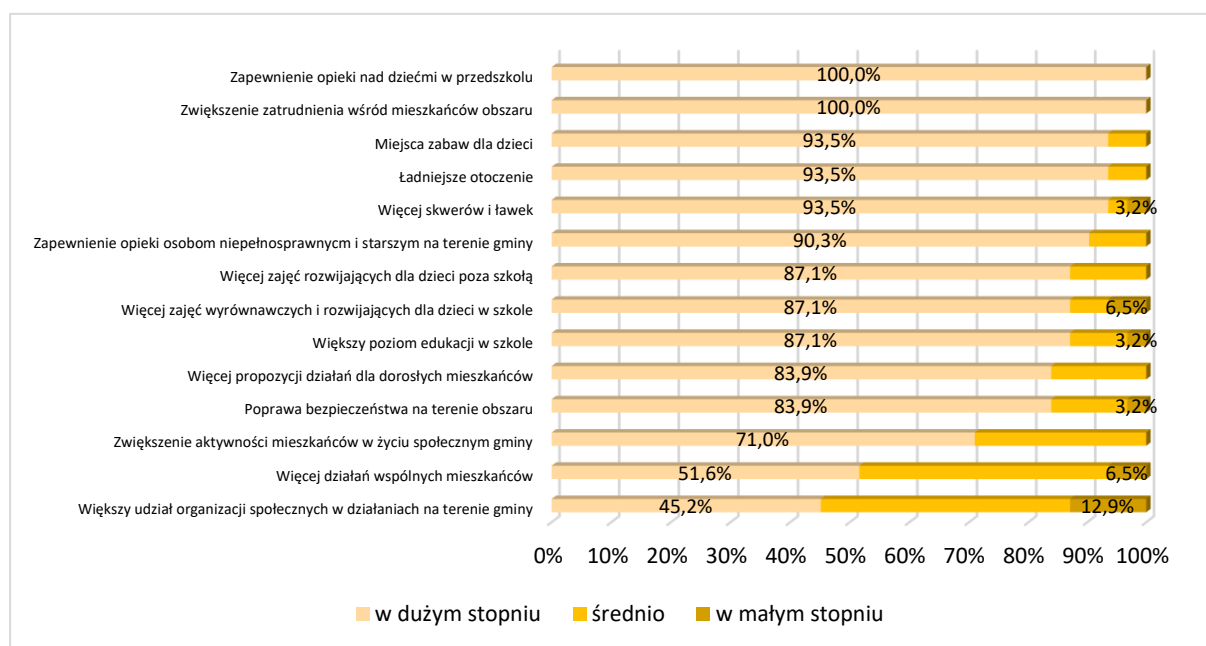
Wykres 21. Czynniki najbardziej utrudniające życie na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Za szczególnie istotne problemy obszaru uznane zostały ponadto: brak oferty spędzania czasu wolnego dla dorosłych (71,0% wskazań), brak otwartych przestrzeni, umożliwiających integrację i rozwój aktywności lokalnej (67,7% wskazań), emigracja młodych mieszkańców (67,7% wskazań) oraz niski poziom edukacji w szkole (67,7% wskazań). Wysoki odsetek wskazań odnotowano także w przypadku problemów dotyczących braku oferty spędzania czasu wolnego dla osób młodych (58,1% wskazań) oraz niedostatecznego poziomu aktywności organizacji pozarządowych (54,8%).

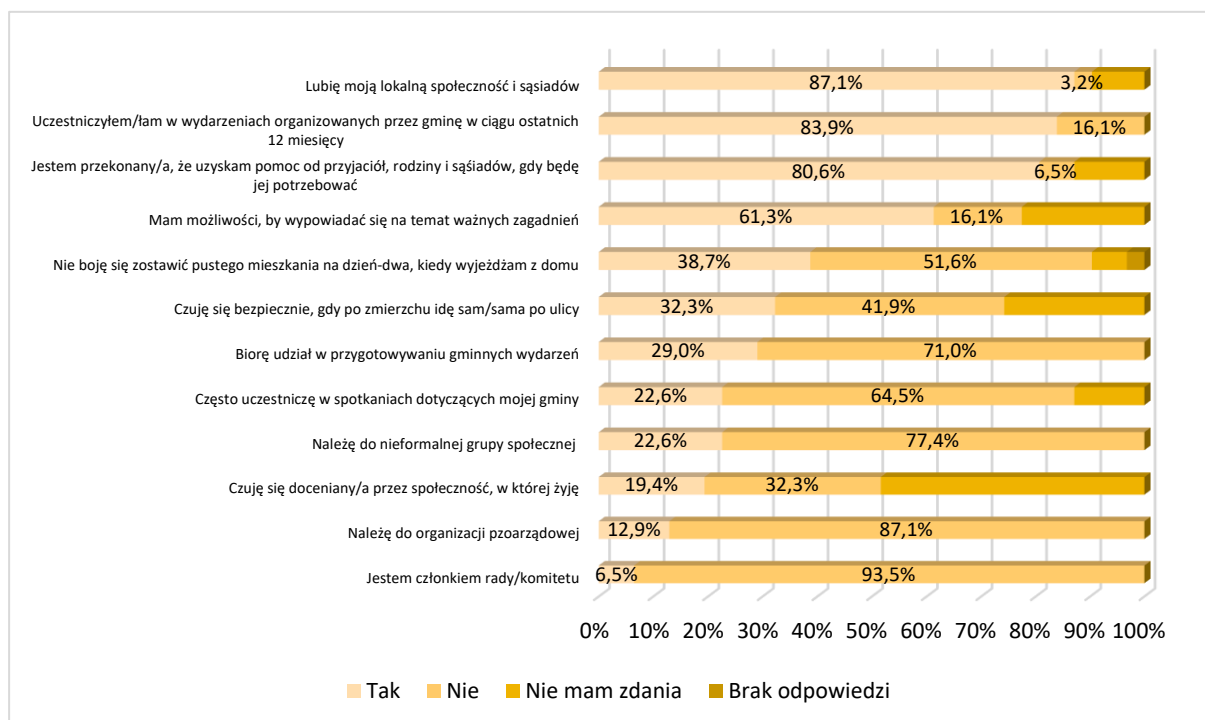
Wykres 22. Działania mogące podnieść jakość życia na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych

Pytanie pogłębiające, dotyczące sugerowanych działań mogących podnieść jakość życia na obszarze rewitalizacji, potwierdziły istotność wskazywanych przez mieszkańców problemów. Ankietowani konsekwentnie podkreślali konieczność zapewnienia opieki nad dziećmi w przedszkolu (100% wskazań) oraz zwiększania zatrudnienia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji (także 100% wskazań). Istotne z perspektywy mieszkańców są także działania służące poprawie estetyki obszaru oraz inwestycje w przestrzeń publiczną i infrastrukturę rekreacyjną – wysoką liczbę wskazań odnotowano w przypadku konieczności działania na rzecz ładniejszego otoczenia, tworzeniu skwerów i ławek oraz miejsc zabaw dla dzieci (wszystkie odpowiedzi po 93,5% wskazań). Mocno skorelowana z danymi demograficznymi oraz danymi pochodzącymi z ośrodka pomocy społecznej jest także wysoka liczba wskazań na konieczność zapewnienia opieki osobom niepełnosprawnym i starszym na obszarze rewitalizacji (90,3% wskazań).

Wykres 23. Aktywność społeczna i poziom integracji społeczności obszaru rewitalizacji

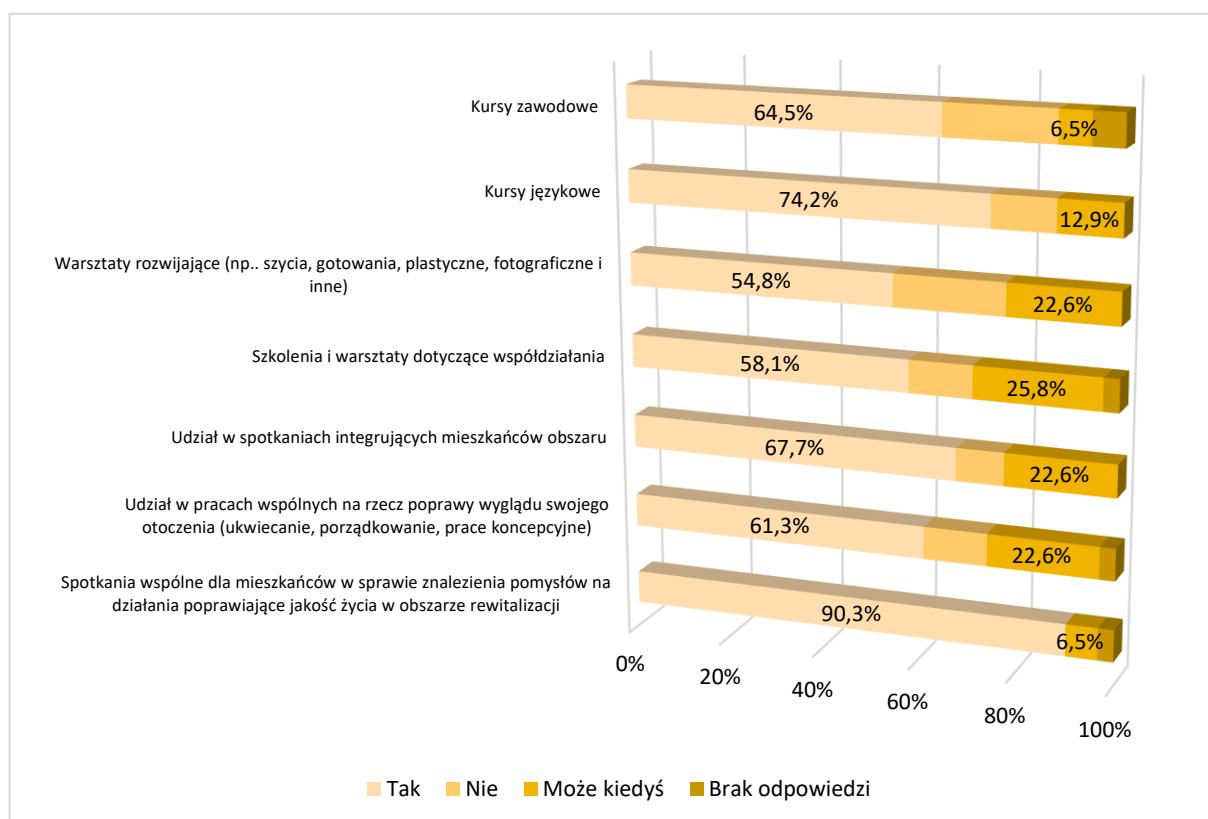

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Istotnym elementem badania ankietowego było także dokonanie oceny poziomu aktywności lokalnej oraz integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wydaje się on wciąż niewystarczający. Chociaż respondenci lubią swoją społeczność (87,1% wskazań na „tak”) i uważają, że uzyskują pomoc od przyjaciół, rodziny i sąsiadów (80,6% wskazań na „tak”), to jednak nie czują się wystarczająco bezpiecznie po zmierzchu (zaledwie 32,3% wskazań na „tak”) oraz mają obawy by zostawić mieszkanie puste podczas wyjazdów (38,7% wskazań). Uczestnictwo w aktywnościach lokalnych ma charakter bierny – mieszkańcy uczestniczą w wydarzeniach rekreacyjnych, kulturalnych itp. (83,9% wskazań), jednakże rzadko są członkami organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, kół, rad czy komitetów.

Jednocześnie zdecydowana większość respondentów wyraziła chęć uczestnictwa w działaniach mających na celu poprawę jakości życia na obszarze rewitalizacji. Ankietowani chętnie wzięliby udział w spotkaniach wspólnych dla mieszkańców w sprawie znalezienia pomysłów na działania poprawiające jakość życia na obszarze rewitalizacji (90,3% wskazań na „tak”) oraz spotkaniach integrujących mieszkańców obszaru (67,7% wskazań na „tak”), a także udział w pracach na rzecz poprawy wyglądu otoczenia (61,3% wskazań na „tak”).

Wykres 24. Chęć uczestnictwa w działaniach aktywizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Mieszkańcy chętnie deklarowali także udział w szkoleniach i warsztatach podnoszących ich indywidualne umiejętności i kompetencje, w szczególności w kursach językowych (74,2% wskazań na „tak”) oraz kursach zawodowych (64,5% wskazań na „tak”).

II.6. ANALIZA LOKALNYCH POTENCJAŁÓW OBSZARU REWITALIZACJI

Diagnoza negatywnych zjawisk i problemów skumulowanych na obszarze rewitalizacji pogłębiona została o analizę lokalnych potencjałów, które przełożyć się mogą na mechanizmy wspierające prowadzone przez gminę działania rewitalizacyjne. Zebrane w toku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, informacje pozwoliły na zidentyfikowanie następujących lokalnych potencjałów:

- silne tradycje rolnicze gminy Charsznica oraz wynikające z nich zwyczaje, obrzędy i święta;
- wysoka liczba obiektów i terenów przemysłowych, historyczne doświadczenia w rozwoju przemysłu, a także wysoka dynamika rozwoju przedsiębiorczości na terenie całej gminy (mogąca pełnić funkcję „motoru napędowego” dla obszaru rewitalizacji);
- duża liczba zabytków kultury i obiektów dziedzictwa kulturowego w obszarze rewitalizacji, który stanowił dawniej centrum gminy Charsznica.

Znaczenie poszczególnych potencjałów dla efektywnego przeprowadzenia procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze omówione zostało w kolejnych podrozdziałach.

Tradycje rolnicze – Kapuściana Stolica Polski

Jak już podkreślono w diagnozie, gmina Charsznica jest gminą typowo rolniczą, na której dominuje produkcja warzyw. Dominującą część upraw stanowi kapusta, której areał wynosi 60-70% powierzchni przeznaczonej pod warzywa (produkcja kapusty stanowi 6% w skali krajowej). W Charsznicy uprawia się kapusty średniowczesne (na świeży rynek), a także późne (z przeznaczeniem do kiszenia i na przechowanie). Największy areał stanowią właśnie kapusty do kiszenia. Kapusta z terenu gminy jest wysyłana nie tylko na Górny Śląsk i do Krakowa, ale też do pozostałych regionów Polski, oraz do Czech, Niemiec i na Ukrainę.

Rolniczy charakter gminy przekłada się na wieloletnie tradycje związane z kwaszeniem kapusty. Wielopokoleniowa spuścizna kulturowa i historyczna związana z produktem lokalnym, jakim jest kapusta charsznicka, pielęgnowana jest przez takie inicjatywy jak choćby prowadzone przez Gminny Ośrodek Kultury Muzeum Kapuściane w Charsznicy, a także – mające już regionalne znaczenie – Charsznickie Dni Kapusty, organizowane przy udziale Urzędu Gminy. Na wydarzenie to przyjeżdżają producenci kapusty z wielu regionów Polski. Odwiedzają oni liczne gospodarstwa rolne, w których prowadzone są kolekcje kapust poszczególnych firm nasiennych. Wizytom tym towarzyszą liczne referaty specjalistów naukowych, dotyczące np. przetwórstwa kapusty, czy ochrony tego typu warzyw, a także chorób je dotykających. W celu podkreślenia silnych powiązań gminy z uprawą i przetwórstwem kapusty, gmina Charsznica od 1998 roku używa określenia „Kapuściana Stolica Polski”.

Silne poczucie wspólnej tradycji i przekonań stanowi potencjał do prowadzenia projektów miękkich, dotyczących poziomu aktywności społecznej, integracji lokalnej i międzypokoleniowej, a także organizacji rozmaitych wydarzeń kulturalnych. Ze względu na stosunkowo wysoki odsetek podmiotów gospodarczych z sekcji A PKD, możliwe jest także wykorzystanie tradycji lokalnych do kształtowania postaw przedsiębiorczych, podnoszenia poziomu edukacji, a także kształtować indywidualne umiejętności i kompetencje mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Obszary poprzemysłowe i rozwijająca się przedsiębiorczość

Gmina Charsznica posiada bogate tradycje przemysłowe. Wśród podmiotów gospodarczych prosperujących na jej terytorium do początku lat 90. XX wieku wyróżnić należy przede wszystkim:

- Charsznicka Odlewnia Żeliwa – funkcjonowała od lat powojennych do 2006 roku,
- Państwowy Ośrodek Maszynowy – założony w 1957 r., wykreślony z rejestru przedsiębiorców w 2006 roku. Ośrodek zajmował się obsługą rolnictwa pod względem mechanizacji produkcji rolnej, remontu sprzętu rolniczego, obsługi agrotechnicznej oraz szkolenia kadr.
- Wytwórnia Pasz – funkcjonująca od lat 60. XX wieku do ok. 2000 roku,

- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska – funkcjonująca od lat powojennych do 2008 roku. Zajmowała się sprzedażą artykułów spożywczych, skupem żywca, przetwórstwem spożywczym oraz prowadzeniem magazynów,
- Rejonowa Spółdzielnia Ogrodniczo Pszczelarska – funkcjonująca od lat 60. XX wieku do 2002 roku jako zakład przetwórstwa owocowo warzywnego,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych – funkcjonująca od lat 70. XX wieku do 2007 roku.

Podkreślić należy, że znaczna część tych podmiotów zlokalizowana była właśnie na obszarze rewitalizacji.

Tym samym za znakomity potencjał do rozwoju postaw proaktywnych uznać należy właśnie bogate tradycje przemysłowe, jak i obserwowalne pozytywne trendy w zakresie dynamiki rozwoju przedsiębiorczości w całej gminie Charsznica. Dlatego też w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji planowane jest zapewnienie działań uzupełniających – względem zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy przedsięwzięć wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz prowadzenie działalności gospodarczej – mających na celu skuteczną reintegrację społeczną i zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji. Potencjał ten wykorzystany zostanie przede wszystkim na aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Historyczne centrum gminy i wysoka liczba obiektów zabytkowych

Jak już wspomniano w diagnozie, wyznaczony w gminie Charsznica obszar rewitalizacji stanowi jej centrum funkcjonalne o wysokiej koncentracji obiektów zabytkowych. Tereny zajmowane przez niewykorzystywane i zaniedbane obiekty znajdują się w efekcie w atrakcyjnych lokalizacjach, są dobrze skomunikowane i stanowią istotny potencjał dla działań rewitalizacyjnych. Mogą one tym samym stanowić odpowiedź na – podkreślane przez mieszkańców – rosnące potrzeby kształtowania integrującej przestrzeni publicznej oraz mieszkalnej. Uznać należy je więc za istotny potencjał infrastrukturalny, który może zostać ponownie zaadaptowany na cele społeczne. Jednocześnie obiekty zabytkowe funkcjonalnego centrum gminy, a także ich historia, stanowią mogą podwaliny współpracy pomiędzy lokalną społecznością, instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi z obszaru rewitalizacji. Umożliwi ona realizację projektów miękkich, mających charakter integrujący społeczność lokalną oraz popularyzujących wiedzy o historii całej gminy.

II.7. PODSUMOWANIE – KLUCZOWE PROBLEMY I POTRZEBY REWITALIZACYJNE NA WYZNACZONYM OBSZARZE REWITALIZACJI

Przeprowadzona pogłębiona diagnoza zjawisk kryzysowych w sferze społecznej na obszarze rewitalizacji pozwoliła zidentyfikować następujące kluczowe problemy:

- wysoki poziom bezrobocia oraz niski poziom aktywności zawodowej wśród ludności w wieku produkcyjnym, szczególnie wśród osób do 34 roku życia;
- rosnący poziom bezrobocia długotrwałego na obszarze rewitalizacji (70,0% wszystkich mieszkańców obszaru), a także wysoki odsetek bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym oraz zasadniczym zawodowym,
- utrwalenie się niekorzystnych postaw życiowych, wynikających z postępującej degradacji ekonomicznej i społecznej, skutkujących wykluczeniem społecznym i koniecznością korzystania z pomocy społecznej (kosztowna i trudna reintegracja zawodowa i społeczna),
- znaczna liczba osób wykluczonych z życia społecznego z powodu ubóstwa oraz powiązane z biedą wyższe nakłady na polityki społeczne (m.in. dożywianie, stypendia socjalne, zasiłki stałe i okresowe),
- koncentracja zachowań dewiacyjnych oraz wysoki poziom przestępczości na obszarze rewitalizacji,
- wysokie wskaźniki koncentracji osób z niepełnosprawnościami na obszarze rewitalizacji, co powiązane jest z wysokim odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkującym ten obszar;
- wciąż niewystarczająca aktywność społeczna mieszkańców, warunkowana niską dostępnością przestrzeni i miejsc integrujących młodzież i osoby starsze oraz brak wystarczającej infrastruktury czasu wolnego;
- spadek liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie gminy Charsznica, w tym także szkoły zlokalizowanej na obszarze rewitalizacji;
- relatywnie niskie wyniki z części matematyczno-przyrodniczej sprawdzianu po VI klasie oraz egzaminu gimnazjalnego, co powiązane jest z postępującą degradacją społeczną rodzin z obszaru rewitalizacji;
- wciąż niewystarczająca liczba zajęć wychowawczo-dydaktycznych oraz zajęć rozwijających dla uczniów zdolnych na obszarze rewitalizacji.

Na podstawie przeanalizowanych danych zidentyfikowano także kluczowe problemy współwystępujące z problemami społecznymi, na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należą do nich:

- w sferze gospodarczej:
 - mała liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji, pomimo dodatnich wskaźników dynamiki rozwoju przedsiębiorczości na terenie całej gminy;
 - deficyt mobilności – niska mobilność zawodowa (a tym samym przestrzenna) społeczności z obszaru rewitalizacji;
 - mało rozwinięta oferta rynku pracy (dominacja handlu, usług i przetwórstwa przemysłowego);
 - wynikający z bezrobocia, niewystarczający kapitał inwestycyjny mieszkańców;
- w sferze technicznej:
 - zmniejszanie się zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Charsznica (w tym na obszarze rewitalizacji) oraz niższy standard mieszkań niż w przypadku średniej wojewódzkiej i powiatowej;
 - wysoka koncentracja budynków mieszkaniowych i usługowych zbudowanych przed 1970 rokiem na obszarze rewitalizacji oraz wynikające z niej wysokie potrzeby remontowe i negatywny wpływ na środowisko (niska emisja itp.);
 - relatywnie niski poziom dostępności do instalacji kanalizacyjnej na terenie gminy i w obszarze rewitalizacji;
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:
 - wciąż niewystarczający poziom dostępu do wychowania przedszkolnego (mierzony odsetkiem dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym);
 - zły stan techniczny obiektu, w którym funkcjonuje przedszkole. Brak budynku przedszkola w gminie Charsznica;
 - niewystarczająca baza i infrastruktura ośrodka kultury w gminie (zlokalizowanego na obszarze rewitalizacji) i powiązana z nią mała liczba organizowanych wydarzeń kulturalnych;
 - niewystarczający poziom obiektów oraz przestrzeni, a także niski poziom dostępności infrastruktury publicznej dla osób starszych oraz niepełnosprawnych;
- w sferze środowiskowej:
 - niewystarczający poziom dostępu do oczyszczalni ścieków i powiązane z nim nieekologiczne zachowania mieszkańców (powodujące m.in. występowanie dzikich wysypisk);

- odnotowywane przekroczenia poziomu zanieczyszczenia środowiska (m.in. pyłu PM 10 i PM 2,5 oraz benzopirenu);

Potrzeby wskazane przez mieszkańców w badaniach i innych działaniach partycypacyjnych pokrywają się z wynikami szczegółowej analizy ilościowej kryzysu i będą stanowiły podstawę do kierowania interwencji rewitalizacyjnej.

Zdiagnozowane negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji pozwalają wskazać szereg działań kluczowych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji:

- działania służące podnoszeniu poziomu integracji społecznej oraz aktywności lokalnej, które w konsekwencji przełożą się na wyższe uczestnictwo w życiu społecznym na obszarze rewitalizacji (udział w akcjach i wydarzeniach, pomoc w organizacji działań, działalność na rzecz zagospodarowania obszaru), a także zaangażowaniem w organizacjach pozarządowych i udziałem w wyborach krajowych i samorządowych;
- działania skoncentrowane na podnoszenie indywidualnych kompetencji oraz edukacji i podnoszeniu aktywności zawodowej mieszkańców obszaru, co podniesie ich konkurencyjność na rynku pracy i pozwoli na przełamanie tendencji do długoletniego pozostawania poza rynkiem pracy i wykluczenia społecznego (m.in. poprzez redukcję osób żyjących w ubóstwie). Działania w tym zakresie obejmują także naukę przedsiębiorczości, co skutkować może zwiększeniem liczby podmiotów gospodarczych rejestrowanych na obszarze rewitalizacji;
- działania na rzecz wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, w tym dotyczące włączania ich w życie społeczności, prowadzenie wspólnych zajęć i szkoleń, organizacja międzypokoleniowych akcji i wydarzeń;
- podnoszenie poziomu kompetencji pracowników ośrodka pomocy społecznej;
- wprowadzenie dodatkowych/zwiększenie liczby godzin zajęć rozwijających dla uczniów szczególnie uzdolnionych oraz zajęć wychowawczo-dydaktycznych dla uczniów mających problemy z nauką;
- szereg inwestycji infrastrukturalnych, warunkujących wyższą jakość życia na obszarze rewitalizacji, dotyczących m.in. termomodernizacji budynków mieszkalnych i usługowych; tworzenia obiektów i infrastruktury pożytku publicznego, rekreacyjnej i kulturalnej (w tym w szczególności budynku przedszkola i ośrodka kultury), co w sposób bezpośredni przełoży się na jakość i uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, ale także zwiększy poziom aktywności zawodowej (np. wśród samotnych rodziców, młodych małżeństw itp.). Rozwój dostępu do komunalnej infrastruktury technicznej;
- inwestycje dotyczące zachowania lokalnych potencjałów z zakresu kultury i dziedzictwa, co pozwoli na odtworzenie funkcjonalności historycznego centrum gminy, jakim był obszar

rewitalizacji i przywróci temu terenowi gospodarczy, komunikacyjny oraz usługowy charakter.

III. PLANOWANIE REWITALIZACJI

III.1 Wizja, cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

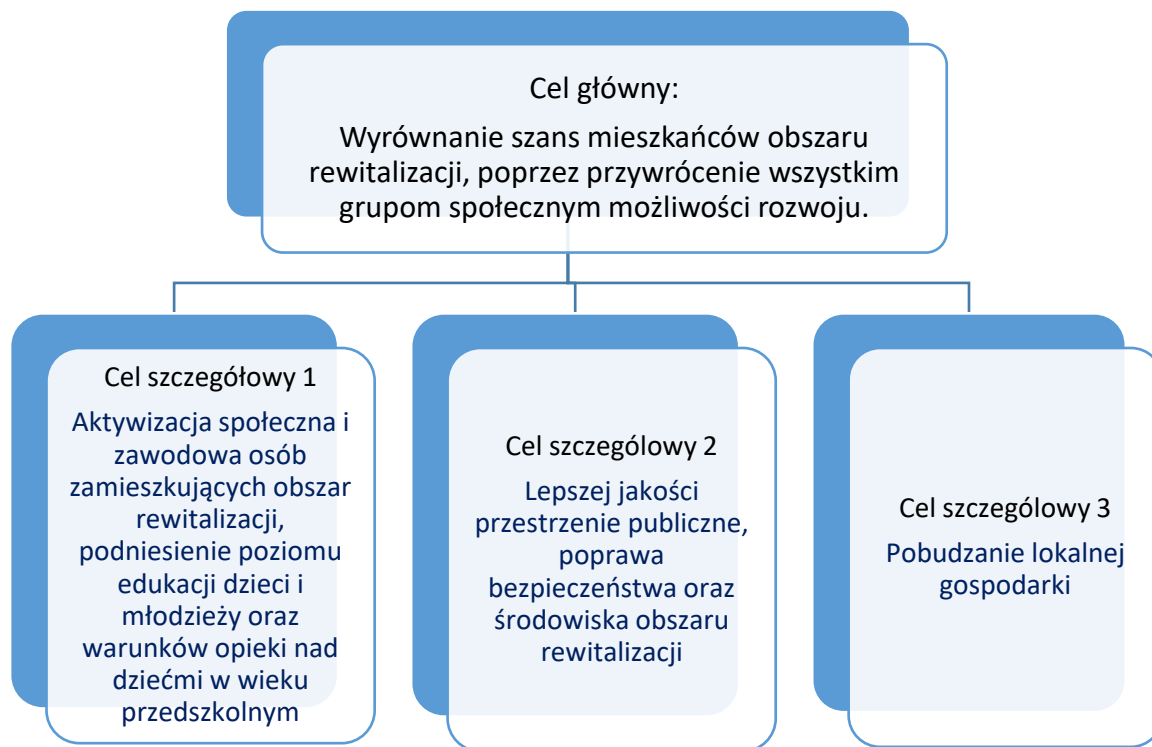
Wizja obszaru rewitalizacji, to obraz po zrealizowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025, czyli na koniec 2025 roku. Wizja zawiera w sobie opis pożądanego stanu docelowego w czterech aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym, jednak najistotniejszym podmiotem we wskazanej wizji rewitalizacji jest Człowiek.

Wizja brzmi:

Centrum Gminy Charsznica to przyjazne i bezpieczne miejsce do życia dla wszystkich mieszkańców, pełniące funkcje rozwojowe dla całej gminy, z bogatą ofertą opiekuńczą dla mieszkańców w każdym wieku, z lepszej jakości ofertą edukacyjną i aktywizacyjną, dostępną i atrakcyjną przestrzenią publiczną, środowiskiem oraz dostępem do infrastruktury.

III.2 Cele rewitalizacji

Powyższa wizja realizowana jest poprzez cele:

III. 3 Kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Cele szczegółowe: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, podniesienie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz warunków opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym

Kierunki działań:

- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem,
- Podniesienie poziomu edukacji w szkołach oraz objęcie opieką wychowawczą większej liczby dzieci w wieku 3-5 lat)
- Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- Walka z uzależnieniami
- Pomoc osobom i rodzinom ubogim oraz doświadczającym przemocy
- Włączenie zabytkowych obiektów do realizacji funkcji publicznych oraz rozwój społeczny i aktywizacja poprzez kulturę
- Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego i profilaktyka uzależnień wśród młodzieży

Cel 2. Lepszej jakości przestrzenie publiczne, poprawa bezpieczeństwa oraz środowiska obszaru rewitalizacji

Kierunki działań:

- Udostępnienie przestrzeni wspólnych i rekreacyjnych (*w tym Przestrzenie wspólne dla mieszkańców spółdzielni mieszkaniowej*) oraz ich estetyzacja
- Poprawa dróg, szczególnie do szkół i usług publicznych
- Budowa chodników, ciągów rowerowych i parkingów oraz infrastruktury środowiska
- Estetyzacja i termomodernizacja budynków mieszkalnych i obiektów zabytkowych oraz użyteczności publicznej

Cel 3. Pobudzenie lokalnej gospodarki

Kierunki działań:

- Poprawa usług, tworzenie warunków rozwoju i promocja lokalnych przedsiębiorców
- Oferta inwestycyjna

III.4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Zgodnie z art. 15, ust. 1, pkt 5) litera a) ustawy o rewitalizacji z 9 października 2015 r. gminny program rewitalizacji powinien zawierać opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:

1. listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, oraz
2. charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Do realizacji zaplanowane projekty powinny być ukierunkowane na rozwiązywanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które zostały zdiagnozowane na obszarach zdegradowanych. Wiodącą rolę w planowaniu kompleksowej rewitalizacji mają projekty społeczne, które stanowią fundament rewitalizacji. Mają one również decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych warunkując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Poniżej znajduje się zestawienie projektów podstawowych oraz opis i charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

III.4.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy tabela projektów podstawowych zawiera w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia (o ile było to możliwe):

- nazwę,
- podmiot realizujący,
- zakres realizowanych zadań,
- lokalizację,
- szacowaną wartość,
- prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Ustawa wskazuje też, że dane takie powinny znaleźć się na liście „o ile są możliwe do wskazania”, a więc dopuszcza wyjątki od zasady.

Równoczesna realizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, obejmująca zarówno przedsięwzięcia/projekty inwestycyjne (w tym infrastrukturalne), jak również działania miękkie, stwarza szanse na uruchomienie procesu rewitalizacji mającego cechy zrównoważonego rozwoju. Dlatego zamieszczona lista przedsięwzięć podstawowych zawiera różne typy projektów, zarówno „twarde” jak i „miękkie”.

Ze względu na szeroki zakres prezentowanych informacji lista projektów podstawowych, w podziale na projekty społeczne, przestrzenno-techniczne i gospodarcze stanowi **załącznik 1** do niniejszego programu.

III.4.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oprócz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy przedstawić charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Wskazane w tej części pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują działania, które:

- a. nie są jeszcze doprecyzowane w swoim zakresie jednak wzbogacają zakres podstawowych, już zaplanowanych działań rewitalizacyjnych, powodując efekt synergii,
- b. uzupełniają kierunki działań rewitalizacyjnych o komplementarne działania zgłoszone w procesie partycypacyjnym
- c. angażują różne podmioty z terenu Gminy
- d. wymagają dalszego planowania przy udziale zainteresowanych stron

Przedsięwzięcia	Projekty uzupełniające
Zwiększające wielopokoleniową aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem,	<ul style="list-style-type: none"> - Program Prac Społecznie Użytecznych – realizowane we współpracy OPS - Zakres prac obejmować będzie przygotowanie planu prac i sposobu rekrutacji uczestników - prace interwencyjne dla bezrobotnych długotrwale pozostałych bez zatrudnienia- staże dla osób bezrobotnych do 30 r. ż. - Program Aktywizacji Lokalnej Mieszkańców Spółdzielni Mieszkaniowej– projekt towarzyszący pracom związanym z zagospodarowaniem okolicznego terenu. Program wyznaczy działania aktywizujące mieszkańców spółdzielni mieszkaniowej na rzecz poprawy swojego otoczenia oraz wzmocnienia więzi sąsiedzkich - Plan rozszerzenia funkcji oraz wyposażenia biblioteki - Pobudzanie i wspieranie małych, samopomocowych inicjatyw w zakresie współdziałania sąsiedzkiego, które angażują mieszkańców obszaru rewitalizacji, włączają ich w proces organizacji swojego otoczenia oraz aktywności.

	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty aktywizujące młodzież – włączające ich w działalność sportowa i kulturalną, planowanie własnej przyszłości oraz ciekawe rozwiązania w zakresie czasu wolnego. - Imprezy lokalne promujące współpracę – wszelkiego rodzaju konkursy na aranżację wspólnej przestrzeni, wymiany sąsiedzkie, wspólne planowanie imprez lokalnych itp. - Punkt Aktywizacji Zawodowej w Lokalnym Centrum Aktywizacji (Kolejowa 1) – doradca zawodowy, psycholog, prawnik świadczący doradztwo specjalistyczne dla osób poszukujących pracy.
<p>W zakresie aktywizacji zawodowej mieszkańców</p>	<p>W celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych Gmina Charsznica planuje realizację w 2017 roku, w 2018 roku, w 2019 roku wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Miechowie programów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie miechowskim (II) „ Projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER). - Zatrudnienie corocznie 3-6 osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy z terenu gminy Charsznica – priorytet osoby z terenu zdegradowanego. - "Aktywizacja osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy w powiecie miechowskim" realizowanym ze środków REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO w ramach działania 8.1 Aktywizacja Zawodowa - Zatrudnienie corocznie 2-4 osób powyżej 30 roku życia pozostających bez pracy z terenu gminy Charsznica – priorytet osoby z terenu zdegradowanego. - Aktywizacja zawodowa, RPO Małopolskiego 8.2 - wsparcie osób pozostających bez pracy, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza tj.: osób powyżej 50 r.ż., długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach kobiet (wsparcie obejmujące szeroki katalog

	<p>form pomocy, m.in.: identyfikacja indywidualnych potrzeb uczestnika, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, wsparcie motywacyjne, szkolenia i/lub doradztwo prowadzące do podniesienia, uzupełnienia, zmiany kwalifikacji zawodowych, itp.) - Zatrudnienie corocznie 2 osób powyżej 50 roku życia pozostających bez pracy z terenu gminy Charsznica – priorytet osoby z terenu zdegradowanego.</p>
<p>W zakresie pomocy osobom i rodzinom ubogim oraz doświadczającym przemocy</p>	<p>- Dożywianie i programy stypendialne w Gminie</p>
<p>W zakresie zwiększenia bezpieczeństwa, profilaktyki i walki z uzależnieniami wśród młodzieży</p>	<p>- Monitoring terenu Miechowa Charsznicy - W latach 2016-2017 planowane jest objęcie monitoringiem rejonu ulic Sportowej i XX-lecia w tym samym okresie planowana jest rozbudowa oświetlenia ulicznego w tym rejonie. W latach 2017-2018 planowane jest uzupełnienie monitoringu na ulicy Kolejowej oraz instalacja sieci kamer na ulicach Miechowska i Żarnowiecka. Docelowo WSZYSTKIE ULICE W MIECHOWIE CHARSZNICY. Stworzenie w budynku Gminy głównego stanowiska ds. monitoringu oraz udostępnienie obrazu z kamer do KP Policji w Miechowie</p> <p>- Działania profilaktyczne prowadzone przez GOPS, Urząd Gminy oraz Szkoły:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachowaj trzeźwy umysł • Narkotyki? To mnie nie kręci • Program profilaktyki zintegrowanej "Archipelag skarbów" • Narkotyki -prawda i mity • No promil No problem • Dopalacze -kolorowe i niebezpieczne • Zanim będzie za późno"/profilaktyka alkoholizmu i narkomanii dla najmłodszych/ • Zajęcia edukacyjno-informacyjne dla rodziców „Narkotyki zagrożenie naszych czasów" • Wakacje z Bogiem – prowadzone przy udziale

Przedsięwzięcia w zakresie przestrzeni wspólnych i rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - Plan przygotowania zieleni urządzonej w centrum, obejmujący budowę parku i udostępnienie go na spotkania z mieszkańcami
W zakresie poprawy dróg, szczególnie do szkół i usług publicznych, budowy ciągów pieszych i rowerowych	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja bezpiecznego ruchu do szkoły na terenie obszaru rewitalizacji - Przygotowanie wspólnie z mieszkańcami Planu Rozwoju Ciągów Pieszych na terenie centrum – Miechów Charsznica - Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych - Miasteczko rowerowe w centrum – miejsce, gdzie można nauczyć się bezpiecznej jazdy rowerem, poćwiczyć i nauczyć dzieci i młodzież bezpiecznego korzystania z roweru.
W zakresie poprawy usług dla przedsiębiorców oraz promocji lokalnych przedsiębiorców	<ul style="list-style-type: none"> - Hala wystawiennicza, w której mogły się będą prezentować firmy i rolnicy w różnych porach roku, co pozwoli na rozwój firm, a przez to rynku pracy - Utworzenie punktu doradztwa dla przedsiębiorców - Prowadzenie szkoleń w zakresie przedsiębiorczości oraz możliwości finansowania zewnętrznego dla przedsiębiorców (granty, pożyczki, fundusze)
Oferta inwestycyjna	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej, w oparciu o przestrzeń i zdegradowane obiekty przemysłowe w obszarze zdegradowanym - Profesjonalizacja usług związanych z oferta inwestycyjną w Urzędzie Gminy Charsznica.

III.4.3. Mechanizmy integrowania działań

Mechanizmy integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych związane są z kompleksowym charakterem rewitalizacji, czyli procesem, który pozwala na łączenie działań z różnych dziedzin i kategorii, opierając się przy tym w głównej mierze na osiągnięciu efektów społecznych. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (przedsięwzięć) jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 jest programem, którego działania uzupełniają się z działaniami zaplanowanymi dla całej gminy w ramach Strategii Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016-2025, w którym przewidziano zarówno rozwój kapitału społecznego, aktywizację mieszkańców oraz szereg działań związanych z gospodarką i rozwojem rynku pracy. Działania GPR są głównie dedykowane mieszkańcom obszaru rewitalizacji i uzupełnieniem tych, wskazanych dla obszaru całej gminy. Projekty wskazane w Programie uzupełniają się tak, aby objąć wsparciem wszystkie grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz aby uzyskać jak największy efekt synergii.

W Programie zwrócono uwagę na to, żeby poprzez działania w nim wpisane nie przenosić problemów poza obszar rewitalizacji, ale w nim próbować włączyć mieszkańców do procesów rozwoju całej Gminy.

Komplementarność problemowa

Przedsięwzięcia/projekty wskazane w Programie wzajemnie się dopełniają tematycznie, sprawiając, że program oddziałuje na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcyjnym, technicznym, środowiskowym).

Opracowanie GPR zostało oparte na wielowymiarowej i wszechstronnej diagnozie Gminy oraz wskazaniu obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji. Opracowanie diagnozy umożliwiło nakreślenie specyfiki obszaru rewitalizacji (zarówno w aspekcie słabości, jak również potencjałów rewitalizacji) oraz pozwoliło na stworzenie specyficznej, pożądanej wizji rozwiązania problemów oraz przyszłości obszarów rewitalizacji. Problemom i wyzwaniom związanym z obszarem rewitalizacji odpowiadają adekwatne kierunki działań, które uwzględniają konkretne działania odpowiadające na wskazane problemy. Program zawiera cele i wskaźniki, które pozwolą mierzyć efekty we wszystkich obszarach interwencji programu. Ponadto cały obszar zarządzania Gminą uwzględnia proces i decyzje konieczne do realizacji polityki rewitalizacyjnej w Gminie.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność zostanie zagwarantowana poprzez powiązania systemu zarządzania rewitalizacją z systemem zarządzania Gminą. Do zespołu ds. wdrażania zostaną powołani pracownicy Urzędu Gminy Charsznica oraz jednostek organizacyjnych gminy, Radni Gminy, Sołtysi. Zespół umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz ich wzajemne uzupełnianie się w procesie rewitalizacji. Działania Zespołu ds. wdrażania programu zostaną wzmocnione pracami planowanego do powołania Komitetu Rewitalizacji.

W ramach monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Charsznica na lata 2016-2025 uwzględniony zostanie efekt monitorowania GPR poprzez uwzględnienie wskaźników monitorowania na poziomie celu głównego oraz celów szczegółowych.

Procedury wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji zostaną oparte na systemie realizacji projektów współfinansowanych środkami strukturalnymi UE, co zapewnia najwyższą efektywność działań wdrożeniowych. Wszystkie przedsięwzięcia objęte GPR wykazują spójność z jego celami i kierunkami działań. Wszystkie grupy interesariuszy zgłaszające koncepcje projektowe do objęcia Gminnym Programem Rewitalizacji posiadają potencjał do przygotowania wniosku aplikacyjnego oraz wdrożenia i rozliczenia dotacji. Z ramienia gminy za aplikowanie o dofinansowanie i rozliczanie dotacji odpowiedzialny jest Referat Inwestycyjny i Finansowy

Komplementarność międzyokresowa

Gmina Charsznica w poprzednim okresie programowania w ramach polityki spójności 2007-2013 nie realizowała Programu Rewitalizacji. Jednak prowadziła działania we wskazanym obszarze. Niemniej działania te nie były programowane i poddawane ewaluacji.

Do tej pory w miejscowości Miechów – Charsznica gmina zrealizowała projekty, które stanowią bazę do realizacji działań w ramach GPR.

W 2000 r. zrealizowano projekt „Gazyfikacja wsi Miechów – Charsznica” - wsparcie PHARE INRED, w 2003 roku projekt: Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Ciszowice-Szarkówka, Miechów-Charsznica długość 7,2km - wsparcie SAPARD, w 2004-2005 projekt: Rozbudowa wraz z przebudową oczyszczalni ścieków w Charsznicy wsparcie SAPARD UE oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW), w 2009 projekt: Kort i plac zabaw w Miechowie-Charsznicy, Wsparcie PROW UE. Ten ostatnie projekt stanowi bazę do uruchomienia usług aktywizujących młodzież i mieszkańców gminy w oparciu o profesjonalne zajęcia. W roku 2011 gmina zrealizowała projekt: Budowa budynku wielofunkcyjnego w Miechowie-Charsznica w tym: Muzeum Kapuściane, Świetlica Środowiskowa, Punkt Interwencji Kryzysowej, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Centrum Kształcenia na Odległość. Część z tych usług zostanie ulokowana w Lokalnym Centrum Aktywności w budynku zabytkowego dworca PKP.

W roku 2009 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program „Uwierz w siebie”. W ramach tych środków zorganizowano dla młodzieży przystępującej do egzaminu maturalnego kursy przygotowujące – 6 osób. Aż 26 osób miało możliwość skorzystania z bezpłatnych usług doradcy zawodowego i psychologa oraz uczestnictwa w zajęciach świetlicy środowiskowej. Program cieszył się dużym sukcesem, dlatego zdecydowano o jego kontynuacji w ramach GPR.

Realizując obecny GPR Gmina wykorzystując dotychczasowe doświadczenie będzie jednak prowadziła kompleksową politykę rewitalizacji na obszarze rewitalizacji a także będzie poddawała cyklicznej ocenie realizację programu i jego efekty. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 jest programem, który wykracza poza ramy polityki spójności 2014-2020, dlatego zakłada się powolne zmniejszanie uzależnienia działań w programie od tych źródeł finansowania na rzecz włączania w proces rewitalizacji różnych podmiotów, różnych środków i różnych źródeł.

Komplementarność źródeł finansowania

Realizacja projektów zgłoszonych przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji w gminie opiera się na finansowaniu głównie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 – Poddziałanie 11.2 ODNOWA OBSZARÓW WIEJSKICH. Zapewniony będzie również wkład własny i/lub kredyt pozyskany przez podmioty na realizację przedmiotowych zadań. Oprócz środków pozyskiwanych w ramach programu RPO WM 2014-2020 projekty rewitalizacyjne mogą być finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego (środki krajowe i regionalne) ze środkami pochodzącymi z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Rządowego Programu Na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych, Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych, programów wojewódzkich i regionalnych a w dłuższej perspektywie większych własnych i prywatnych. Dzięki zaangażowaniu środków publicznych i jednocześnie prywatnych (np. wspólnoty mieszkaniowe, stowarzyszenie pomocy Szansa), następuje integracja finansowa zaplanowanych przedsięwzięć.

III.5. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

Specyfika rewitalizacji, jako procesu kompleksowych przemian realizowanych w interesie mieszkańców i w ścisłym porozumieniu z interesariuszami rewitalizacji powoduje, że partycypacja w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Charsznica 2026 musi być uwzględniona podczas całego cyklu rewitalizacji, a więc planowania, wdrażania oraz oceny.

Przygotowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 odbywało się przy zaangażowaniu szerokiego grona interesariuszy z obszaru rewitalizacji, rewitalizacja bowiem prowadzona powinna być nie tylko przez podmioty publiczne, lecz przez wszystkich uczestników tego procesu - osoby i podmioty, których szeroko pojęte interesy spotykają się na obszarze rewitalizacji. Urząd jest właścicielem procesu, zaś jego realizatorem są wszystkie podmioty i osoby działające w obszarze rewitalizacji.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji, jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem osiągnięcia zamierzonego celu.

Prace nad przygotowaniem programu, oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami.

Proces konsultacji społecznych uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przyjęcia GPR został opisany w części.2 niniejszego programu- Proces tworzenia i uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025. Wszystkie formy konsultacji były prowadzone zgodnie z art.6 ustawy o rewitalizacji.

W ramach prac nad samym programem wykorzystano szerokie spektrum instrumentów i działań partycypacyjnych, jak:

1. W celu podniesienia wiedzy na temat rewitalizacji:

- Szkolenie zespołu ds. rewitalizacji na temat rewitalizacji oraz procesu budowania Gminnego Programu Rewitalizacji w dniu 22.04.2026. Podczas szkolenia uczestnicy mieli okazję zadać pytania odnośnie procesu rewitalizacji oraz koniecznego zaangażowania się w proces tworzenia GPR.
- Spotkanie dotyczące przygotowania delimitacji oraz diagnozy obszaru rewitalizacji w dniu 24.05.2016

2. W celu poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami:

- Rozmowy z różnymi interesariuszami instytucyjnymi w trakcie zbierania materiału diagnostycznego. Rozmowy w szkole, w Gminnym Ośrodku Kultury, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej i innych – przez cały okres prowadzenia prac nad dokumentem.
- Prace zespołu ds. rewitalizacji – cykliczne spotkania i wspólna analiza wypracowywanych elementów programu. Spotkania miały miejsce w dniach 24.05.2016 (szkolenie oraz omówienie zapotrzebowania na dane i informacje), 25.05.2016, 19.07.2016 (opracowanie wizji i celów rewitalizacji), 2.08.2016 (omówienie pikniku rewitalizacji oraz przygotowanie propozycji działań rewitalizacyjnych do konsultacji w trakcie pikniku), 4.09.2016 (omówienie fiszek projektowych i przygotowanie listy przedsięwzięć podstawowych oraz działań uzupełniających)

3. W celu przekazania informacji mieszkańcom oraz dla działań edukacyjnych:

- Piknik Rewitalizacji – odbywający się w dniu 14.08.2016. W pikniku wzięli udział mieszkańcy z obszaru rewitalizacji. Podczas pikniku odbył się spacer badawczy, podczas którego Wójt oraz pracownicy oprowadzili mieszkańców po obszarze rewitalizacji i rozmawiając o zakresie potrzeb rewitalizacyjnych. W ramach pikniku były prowadzone działania animacyjne, konkurs na pomysł na wspólną przestrzeń dla dzieci w obszarze rewitalizacji a także rozdane zostały ulotki informujące o przebiegu procesu rewitalizacji.

Zdjęcie: spacer badawczy

Zdjęcia: Piknik rewitalizacji

4. W celu zapewnienia udziału interesariuszy w przygotowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji realizowane były:

- Ankiety badawcze - przeprowadzono badania ankietowe mające na celu zebranie opinii dotyczących życia i propozycji w obszarze rewitalizacji. Badania ankietowe prowadzone były w trakcie pikniku rewitalizacji w dniu 14.08. 2016 oraz w Urzędzie Gminy do 5.09.2016
- Spotkania i wywiady grupowe – 5.09.2016 z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, na którym zgłaszane były pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz 29.09.2016 z przedsiębiorcami z gminy, na którym dyskutowane były potrzeby w zakresie poprawy warunków prowadzenia przedsiębiorczości w obszarze rewitalizacji oraz możliwości wsparcia lokalnych przedsiębiorców.
- Zbieranie fiszek projektowych – formularz fiszki wywieszony na stronie internetowej oraz rozestany do instytucji i organizacji z obszaru rewitalizacji i gminy.

Partycypacja będzie również uwzględniona na etapie wdrażania oraz oceny GPR. Istotnym elementem partycypacji będzie Komitet Rewitalizacji, (który opisany jest w części dotyczącej zarządzania rewitalizacją) oraz koordynator partycypacji, osoba odpowiedzialna za wprowadzenie, monitorowanie i sprawozdawczość działań związanych z konsultacjami społecznymi oraz wszelkich działań dotyczących udziału interesariuszy w procesie wdrażania i oceny programu rewitalizacji w Gminie Charsznica.

Zakłada się ponadto, że wszelkie informacje związane z wdrażaniem rewitalizacji będą umieszczane na stronie www.charsznica.pl oraz stronach instytucji i organizacji związanych z wdrażaniem GPR. Na etapie oceny wdrażania GPR i jego efektów przeprowadzone będzie badanie a jego efekty umieszczone za wskazanej stronie.

III. 6. Niezbędne zmiany w dokumentach strategicznych Gminy

Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego Charsznicy

Rada Gminy Charsznica uchwałą XIX/117/2016 z 29 czerwca 2016 r stwierdziła nieaktualność Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wskazane zostało, że sporządzone w 2000 roku studium nie spełnia wymogów art. 10 ust 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Pod uwagę przy ocenie aktualności wzięto między innymi poniższe aspekty:

- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
- dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenia terenu;
- stan ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;

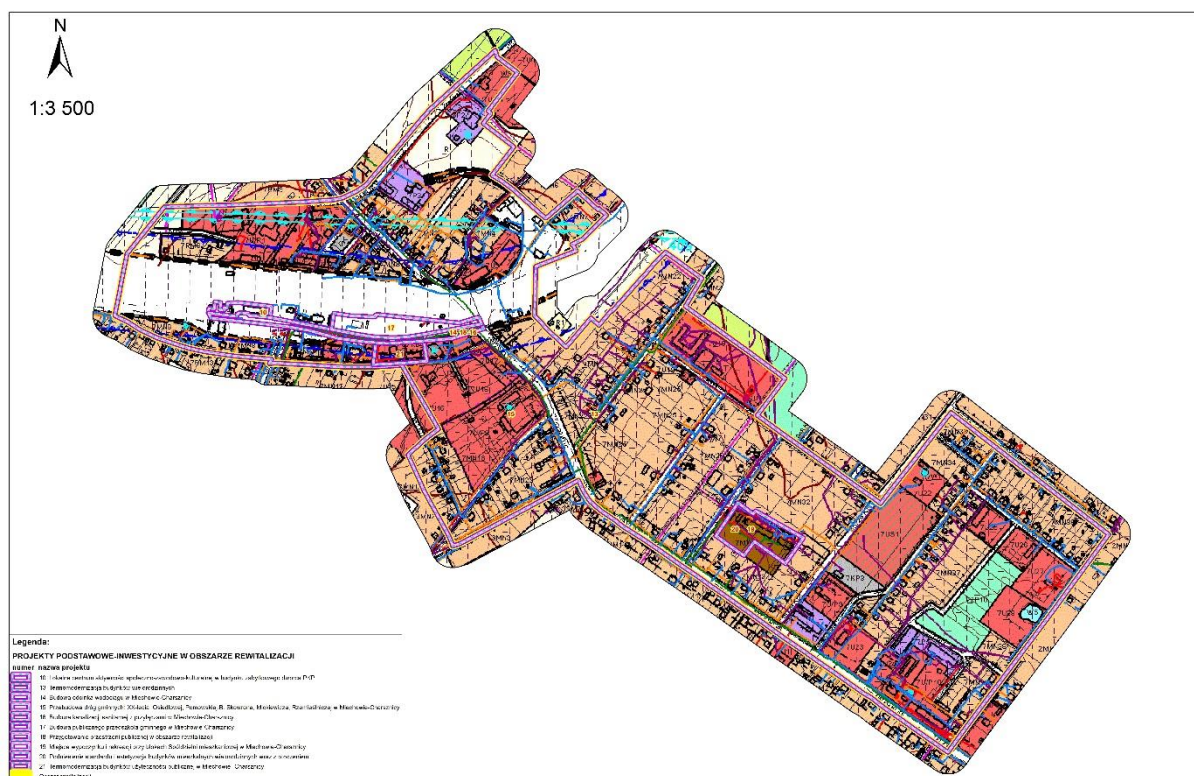
- stan środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
- stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej;

W związku z koniecznością uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Charsznica, wynikająca z **Art. 20. 1.** ustawy o rewitalizacji, należy zawrzeć w nim zapisy niebędące w sprzeczności z opracowywanym Gminnym Programem Rewitalizacji a w szczególności powiązać cele polityki przestrzennej z celami rewitalizacji dotyczącymi zmian przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Ważnym jest wprowadzenie zapisów pozwalających na udostępnienie przestrzeni wspólnych i rekreacyjnych. Zaktualizowane studium powinno pozwolić na realizację celów w zakresie poprawy bezpieczeństwa z jednoczesną dbałością o środowisko w rewitalizowanym obszarze. Konieczne jest również uspoźnienie tez stawianych w studium z zapisami Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2016-2019.

Dla projektu inwestycyjnego numer 10 i numer 17 nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji podjęte zostaną działania mające na celu uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru objętego przedmiotowymi projektami, zawierającego ustalenia zgodne z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji wskazany w uchwale XX/125/2016 z dnia 22 lipca 2016 r. będzie poddany działaniom mającym na celu wyprowadzenie go ze stanu kryzysowego. Zapewnić trzeba kompleksowość tych działań oraz współpracę ze społecznością lokalną. W wyniku analizy potrzeb społeczeństwa stworzona została lista projektów podstawowych. Wpływ na zmiany w obowiązującym, podjętym uchwałą nr XXXII/168/2005 z dnia 10 listopada 2005 r planie zagospodarowania przestrzennego mają głównie projekty inwestycyjne. Dlatego też wymagana jest weryfikacji zgodności planu z kierunkami ustalonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na obszary, na których planowane są inwestycje mające na celu budowę nowych obiektów lub przebudowę istniejących. Analizie zgodności z zapisami planu powinien zostać poddany przebieg planowanych ciągów komunikacyjnych (ścieżki rowerowe).

Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej Charsznicy

W związku z opracowaniem gminnego programu rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale z dnia 2 grudnia 2011 r. "Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Charsznica na lata 2012 - 2020".

Niezbędne zmiany w Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Charsznica na lata 2011-2020

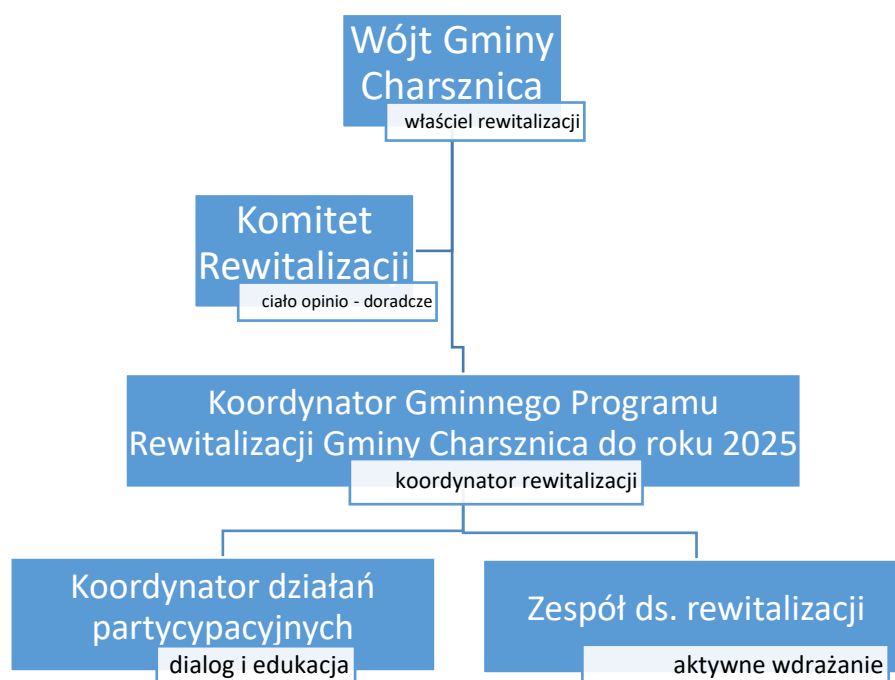
Należy wpisać do programu Program Aktywizacji Lokalnej Mieszkańców Spółdzielni oraz Planu Aktywności Lokalnej związane z projektami termomodernizacji budynków wielorodzinnych w Gminie Charsznica. W ramach działań towarzyszących termomodernizacjom budynków wielorodzinnych realizowane będą działania dedykowane społecznościom zamieszkującym te budynki, mające na celu ich włączenie w procesy ożywienia swojego otoczenia a także aktywizację społeczną.

III. 7. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W uchwale nr XX/125/2016 Rady Gminy Charsznica z dnia 22 lipca 2016 r., wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, na którym nie przewiduje się zastosowania prawa pierwokupu nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 nie planuje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacyjnej ani procedowania miejscowego planu rewitalizacji.

IV. Zarządzanie rewitalizacją w Gminie Charsznica

Schamat wdrażania rewitalizacji w Gminie Charsznica:

IV. 1 Opis schematu zarządzania rewitalizacją w Gminie Charsznica

Osadzenie procesu rewitalizacji w kontekście zadań własnych gminy przez ustawę o rewitalizacji oraz znaczenie nadawane jej w ramach polityki gminy, wymaga określenia podmiotu zarządzającego procesem rewitalizacji w Gminie Charsznica. Zarządzającym rewitalizacją jest Wójt Gminy Charsznica. Proponowany model rewitalizacji, zakłada aktywne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w planowanych przez samorząd działaniach rewitalizacyjnych, szczególnie w zakresie działań miękkich, nakierowanych na świadczenie usług społecznych. Prezentowany schemat zarządzania rewitalizacją przewiduje następujące szczeble zarządzania:

IV.1.1. Koordynator Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025

Koordynator odpowiedzialny jest za przygotowanie oraz koordynację wdrażania GPR w Gminie Charsznica a w szczególności:

- Mobilizuje zasoby na rzecz realizacji działań zapisanych w GPR;
- Dbą o upowszechnienie założeń GPR wśród mieszkańców gminy;
- Odpowiada za aktualizację zapisów GPR;

- Sporządza analizy oraz stale monitoruje działania podejmowane w ramach realizacji (wraz z partycypacją społeczną);
- Prowadzi konsultacje społeczne z mieszkańcami gminy;
- Zbiera propozycje zmian do GPR;
- Diagnostuje sytuację na obszarze objętym rewitalizacją;
- Sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR;
- Planuje i zleca ocenę okresową oraz ewaluację GPR
- Wspiera partnerów w poszukiwaniu zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć wpisujących się w założenia GPR;
- Monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań uwzględnionych w GPR;
- Zbiera propozycje zadań do GPR

Ponadto Koordynator GPR odpowiada za komunikację w ramach całego schematu wdrażania i zarządzania rewitalizacją w Gminie Charsznica.

IV.1.2. Koordynator działań partycypacyjnych

Koordynator działań partycypacyjnych odpowiedzialny jest przede wszystkim za prowadzenie, monitorowanie i sprawozdawczość działań związanych z konsultacjami społecznymi oraz wszelkich działań dotyczących udziału interesariuszy w procesie przygotowania, wdrażania i oceny programu rewitalizacji w Gminie Charsznica. Koordynator działań partycypacyjnych wspiera merytorycznie i metodologicznie wszelkie działania partycypacyjne w obszarze rewitalizacji, współpracując w tym zakresie zarówno z koordynatorem GPR, jak i zespołem ds. rewitalizacji.

Przekazuje raz w roku informacje o prowadzonych działaniach partycypacyjnych a także prowadzi działania edukacyjne dotyczące rewitalizacji i jej oczekiwanych efektów.

IV.1.3. Zespół ds. Rewitalizacji

Zespół ds. rewitalizacji powstanie po przekształceniu zespołu ds. Gminnego Programu Rewitalizacji, powołanego zarządzeniem Wójta Gminy Charsznica nr W.0050.195.2016, z dnia 18 kwietnia 2016 w sprawie powołania zespołu ds. Gminnego Programu Rewitalizacji, w którego skład weszli: pracownicy Urzędu Gminy Charsznica, przedstawiciel Środowiskowego Domu Samopomocy w Jelczy, Wspólnoty Mieszkaniowej „Kamienica, Ochotniczej Straży Pożarnej, Zespołu Szkół im. Antoniego Małatyńskiego, Mieszkańców Gminy, Sołtysów, Spółdzielni Mieszkaniowej „Przyszłość”, Przedsiębiorców, Stowarzyszenia Pomocy „Szansa”, Radnych Gminy, Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnego Zespołu

Ekonomiczno - Administracyjnego Szkół, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Przedszkola Samorządowego i Biblioteki Publicznej.

Głównym zadaniem zespołu ds. rewitalizacji będzie udział we wdrażaniu PR a przede wszystkim:

- Analiza i konsultowanie wszelkich propozycji dotyczących koncepcji GPR i projektów rewitalizacyjnych
- Przedstawienie i analiza problemów i wyzwań związanych z wdrażaniem GPR
- Proponowanie zmian w GPR i w działaniach partycypacyjnych
- Przekazywanie informacji nt. realizowanych zadań wpisanych w GPR oraz statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania wskaźników dla Programu;
- Zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w GPR;
- Aktywne, zgodnie z posiadanymi kompetencjami włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR;
- Uczestnictwo w pracach związanych z oceną realizacji GPR

Zespół ds. rewitalizacji zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Charsznica niezwłocznie po uchwaleniu GPR.

IV.1.4. Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji

Ustawa o rewitalizacji, Art. 7. 1. wprowadza Komitet Rewitalizacji, który stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Komitet powołuje w drodze zarządzenia Wójt Gminy Charsznica. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa w drodze uchwały rada gminy przed uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia jego uchwalenia. Podjęcie uchwały jest poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Komitet Rewitalizacji w Gminie Charsznica stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami miasta w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą dla Wójta Gminy Charsznica w obszarze rewitalizacji.

Do zadań Komitetu Rewitalizacji należy przede wszystkim:

- Opiniowanie projektu GPR,
- Opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących Specjalnej Strefy Rewitalizacji oraz Planu Miejsowego Rewitalizacji,

- Wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania partycypacji w realizacji GPR,
- Opiniowanie raportów rocznych z realizacji GPR oraz raportu końcowego,
- Opiniowanie wszelkich zmian w GPR.

W związku z tym, aby zapewnić jak najszerszą obecność interesariuszy procesu rewitalizacji w Komitecie, Rada Gminy w Charsznicy określi szczegółowe zasady wyboru członków Komitetu, zachowując poniższe ramowe zasady.

1. Komitet liczyć będzie minimalnie 7, a maksymalnie 21 członków, przy czym liczba członków będzie zawsze nieparzysta, przedstawiciele jednej płci nie mogą stanowić więcej niż 70% członków Komitetu.
2. Członkowie Komitetu reprezentują trzy sektory: sektor społeczny (w tym przedstawiciele organizacji pozarządowych, grup mieszkańców/liderów, wspólnot mieszkaniowych reprezentujący obszar rewitalizacji), sektor gospodarczy (w tym przedstawiciele pracodawców i pracowników) oraz sektor publiczny.
3. Przy powołaniu członków Komitetu zastosuje się kryteria, które zapewniają transparentność wyboru i rzeczywiste osadzenie kandydata w sferze, którą chce reprezentować (np. w przypadku organizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji – konieczność zgłoszenia przez grupę minimum 10-ciu mieszkańców).
4. Każdy z sektorów reprezentowany będzie w składzie Komitetu w liczbie nie mniejszej niż 20% ogólnej liczby członków Komitetu, przy czym przedstawiciele sektora publicznego nie mogą stanowić więcej niż 50% składu osobowego Komitetu.
5. Uchwała określi sposób dołączania nowych członków Komitetu.
6. Członkowie Komitetu powoływani są na kadencje, przy czym pierwsza kadencja Komitetu wynosi rok, a kolejne będą dwuletnie.
7. Zasady wyznaczania składu i działania Komitetu Rewitalizacji są ustanawiane na mocy uchwały.
8. Sekretariat Komitetu prowadzi Wójt a udział członków Komitetu jest bezpłatny.
9. Komitet Rewitalizacji, będąc forum współpracy i dialogu przygotowuje swoje opinie i stanowiska dla Wójta Gminy Charsznica na drodze konsensusu i porozumienia międzysektorowego.

VI.2. Szacunkowe ramy finansowe Programu

Lp	Nazwa projektu	Całkowita wartość projektu	Źródło finansowania	Wartość finansowania UE	Wkład własny
1	Punkt interwencji kryzysowej	172 800,00	Budżet Gminy	0	172 800,00
2	Organizacja usług opiekuńczych oraz interwencji kryzysowej	W części przypadającej na Gminę Charsznica 660 000,00	9.2.3. RPO WMEFS Budżet Gminy	611 820,00	48 180,00
3	Wychowanie Przedszkolne	600 000,00	10.1.2. RPO WM EFS Budżet Gminy	510 000,00	90 000,00
4	Wsparcie szkół w gminie Charsznica w kształtowaniu kompetencji kluczowych	1 985 714,24	10.1.3. RPO WM EFS Budżet Gminy	1 886 428,53	99 285,71
5	Wsparcie uczniów zdolnych	500 000,00	10.1.5 RPO WM EFS Budżet Gminy	475 000,00	25 000,00
6	Uwierz w siebie	811 353,85	9.1.1. RPO WM Budżet Gminy	689 650,77	121 703,08
7	Senior Wigor	1 159 000,00	Senior Wigor	394 000,00	765 000,00
8	Spółdzielnia Socjalna	255 000,00	9.3 RPO WM Powiatowy Urząd Pracy	255 000,00	0
9	Świetlica Środowiskowa	90 000,00	Budżet Gminy	0	90 000,00
10	Lokalne centrum aktywności społeczno-zawodowo-kulturalnej w budynku zabytkowego dworca PKP.	1 470 798,00	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	1 103 098,50	367 699,50
11	Wymiana źródeł ciepła na paliwo gazowe w Gminie Charsznica	1 278 800,00	4.4.2. RPO WM EFRR Budżet Gminy	1 086 980,00	191 820,00
12	Wymiana źródeł ciepła na paliwo stałe w Gminie Charsznica	1 416 800,00	4.4.3 RPO WM EFRR Budżet Gminy	1 204 280,00	212 520,00
13	Termomodernizacja budynków wielorodzinnych	1 865 528,43	11.2 RPO UM Środki prywatne	1 399 146,00	466 382,43
14	Budowa odcinka wodociągu w Miechowie-Charsznicy	87 913,15	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	43 956,57	43 956,58
15	Przebudowa dróg gminnych	1 565 530,44	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	782 765,22	782 765,22

16	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Miechowie-Charsznicy	120 708,65	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	60 354,32	60 354,33
17	Budowa publicznego przedszkola gminnego w Miechowie-Charsznicy	2 655 929,75	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy Budżet Wojewody	1 424 436,00	1 231 493,75
18	Przygotowanie przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji.	2 158 662,45	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	1 618 966,80	539 665,65
19	Miejsce wypoczynku i rekreacji przy blokach Spółdzielni mieszkaniowej w Miechowie-Charsznicy	253 782,73	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	190 337,00	62 445,73
20	Podniesienie standardu i estetyzacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z otoczeniem.	1 598 754,13	11.2 RPO WM EFRR Budżet Spółdzielni mieszkaniowej	1 199 065,00	399 689,13
21	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Miechowie - Charsznicy	154 540,88	11.2 RPO WM EFRR Budżet Gminy	115 905,66	38 635,22
22	Utworzenie trasy rowerowej velojura wraz z Miejscami Obsługi Rowerzystów na terenie gmin położonych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym	W części przypadającej na Gminę Charsznica 630 000,00	6.1.4 RPO UM Budżet Gminy	409 500,00	220 500,00
23	Sprawne Urzędy Małopolskie	W części przypadającej na Gminę Charsznica 157 325,84	PO Wiedza Edukacja Rozwój 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne Budżet Gminy	126 650,00	30 675,84
Suma		21 648 942,54		15 587 340,37	6 060 572,17

Ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025:

Wartość projektów podstawowych realizowanych w ramach GPR Gminy Charsznica na lata 2016 – 2025	21 648 942,54
Finansowanie zewnętrzne (środki europejskie (Regionalne i Krajowe), środki Powiatowego Urzędu Pracy, środki Urzędu Wojewódzkiego)	15 587 340,37 zł.
Budżet Gminy Charsznica	5 194 500,61
Środki prywatne (spółdzielnia mieszkaniowa, mieszkańcy budynków wielorodzinnych)	866 071,56 zł.

Zgodnie z Art. 21. Ustawy o rewitalizacji "Niezwłocznie po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.5)). Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych". Gmina Charsznica będzie procedować zgodnie z ustawą.

IV.3. Monitorowanie realizacji Programu

Procedura wdrażania, monitorowania i aktualizacji GPR to działania niezbędne dla zagwarantowania, że postanowienia przyjęte w programie będą konsekwentnie realizowane. W ślad za tym muszą być zapewnione warunki organizacyjne, finansowe i instytucjonalne do ich wdrażania.

Za monitorowanie i ocenę wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 odpowiedzialna będzie Gmina Charsznica oraz w zakresie opiniowania i doradztwa Komitet Rewitalizacji. Co 2 lata będzie przedstawiany Radzie Gminy Charsznica raport z wdrażania GPR. Komórką odpowiedzialną za koordynację tych działań będzie koordynator GPR Urzędu Gminy Charsznica

Cele systemu monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 to:

- śledzenie postępów we wdrażaniu projektów,
- zaangażowanie interesariuszy w procesie rewitalizacji,
- podejmowanie szybkiej reakcji na pojawiające się wyzwania i odchylenia od założeń programu,

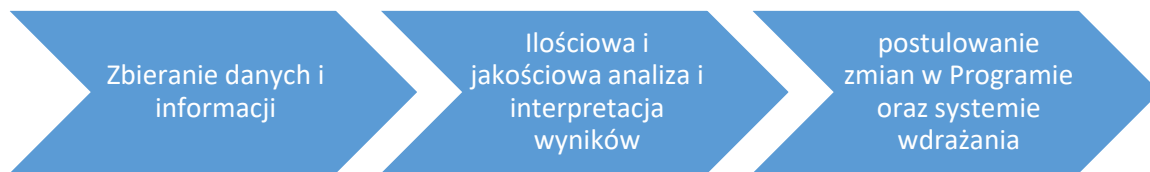
- podejmowanie działań korygujących sposób wdrażania programu oraz dokonywanie modyfikacji zawartości dokumentu,
- udostępnianie wiarygodnej informacji interesariuszom (m.in. podmiotom lokalnym – uczestnikom oraz beneficjentom procesu rewitalizacji),

System monitorowania i oceny GPR opiera się o zestaw wskaźników oraz procedurę zbierania i analizowania danych zebranych.

Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Rok bazowy/częstotliwość pomiaru	Kierunek zmiany
<ul style="list-style-type: none"> • Cel główny: Wyrównanie szans mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez przywrócenie wszystkim grupom społecznym możliwości rozwoju. 			
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Na koniec 2018, 2022 oraz 2025 roku	Malejący
Liczba osób długotrwale bezrobotnych w obszarze rewitalizacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Na koniec 2018, 2022 oraz 2025 roku	Malejący
Cel 1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, podniesienie poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz warunków opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym			
Liczba ofert aktywizujących mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy społecznej	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba korzystających z ofert aktywizacyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy społecznej Gminny Ośrodek Kultury	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem objętych wsparciem	Gminny Ośrodek Pomocy społecznej	2016/co dwa lata	Malejący
Liczba dodatkowych zajęć dla uczniów	Szkoły	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba uczniów objętych wsparciem edukacyjnym	Szkoły	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba nauczycieli z podniesionymi kwalifikacjami	Szkoły	2016/co dwa lata	Rosnący
Wielkość obszaru objętego monitoringiem	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba zajęć dla dzieci 3-5 lat	Urząd Gminy Przedszkole	2016/co dwa lata	Rosnący
Cel 2. Lepszej jakości przestrzenie publiczne, poprawa bezpieczeństwa oraz środowiska obszaru rewitalizacji			
Liczba ofert oraz liczba	Lokalne Centrum	2016/co dwa lata	Rosnący

osób korzystających z nowopowstałej infrastruktury	Aktywizacji: Świetlica Socjalna Punkt aktywizacji Zawodowej Gminny Ośrodek Kultury		
Liczba wyremontowanych i zaadaptowanych obiektów zabytkowych dla celów społecznych	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba obiektów rekreacyjnych powstałych w obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba terenów pod różne formy aktywizacji mieszkańców	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Kilometry wyremontowanych dróg /ciągów pieszych w obszarze rewitalizacji/ciagów rowerowych w obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba wyremontowanych budynków w obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba budynków z czystszyimi źródłami ciepła w obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba obiektów publicznych w obszarze rewitalizacji podłączonych do infrastruktury technicznej	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Cel 3. Pobudzenie lokalnej gospodarki			
Liczba ofert inwestycyjnych na obszarze rewitalizacji	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba przedsiębiorców objętych usługami	Urząd Gminy	2016/co dwa lata	Rosnący
Liczba miejsc w przedszkolu/ czas pracy przedszkola	Przedszkole	Na koniec 2018	Rosnący
Liczba osób objętych aktywizacją zawodową w obszarze rewitalizacji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PUP	2016/co dwa lata	Rosnący

W ramach monitorowania realizowane będą poszczególne elementy

Przedmiotem monitoringu i oceny będą:

- proces realizacji projektów
- efekty projektów rewitalizacji
- osiągnięcie celów programu rewitalizacji

Ważnym elementem monitorowania i oceny programu będzie aspekt uspołecznienia wdrażania GPR. W trakcie prac nad GPR starano się dotrzeć do możliwie dużej liczby mieszkańców. Takie starania będą również podtrzymywane w trakcie wdrażania oraz ewentualnej aktualizacji GPR.

IV.4. Ocena i aktualizacja GPR

Zgodnie z Art. 22. Ust.1 Ustawy o rewitalizacji Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. W GPR.

Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 sporządzona będzie przez Wójta Gminy Charsznica raz na 3 lata i po zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji będzie ogłaszana na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Za przeprowadzenie oceny GPR odpowiada Wójt. Procedura sporządzania oceny przeprowadzona będzie zgodnie z ustawą, w sposób partycypacyjny, co opisane zostało w rozdziale II.5. Po sporządzeniu oceny Wójt Gminy Charsznica przedstawia ją do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji oraz ogłasza ją w Biuletynie Informacji Publicznej.

Po sporządzeniu, zaopiniowaniu i publikacji oceny, Wójt nie podejmuje dalszych działań (w przypadku stwierdzenia aktualności GPR) albo występuje do Rady Gminy z wnioskiem o zmianę Programu (wobec stwierdzenia, że utracił on walor aktualności). Do wniosku załącza się opinię Komitetu. Opinia ta nie jest wiążąca dla wójta, co oznacza, że nawet w przypadku istnienia rozbieżności w ocenie GPR, wójt uprawniony jest do podjęcia decyzji wynikającej z jego stanowiska.

IV.5. System wprowadzania zmian w reakcji na zmienność otoczenia

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Charsznica na lata 2016 - 2025 jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę pojawiających się potrzeb interesariuszy, bądź pojawieniu się istotnych problemów z wdrażaniem Wójt może podjąć procedurę zmiany GPR, uwzględniając ustawową procedurę.

Zmiany w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Charsznica do roku 2025 mogą wynikać z oceny (opisanej, powyżej), lecz może być również efektem innych działań (np. aktualizacji listy przedsięwzięć).

Zgodnie z zapisami ustawy Procedura ta zakłada pominięcie etapu pozyskiwania opinii uprawnionych organów oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych. Jej zastosowanie jest dopuszczalne w dwóch przypadkach:

1. Zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR na podstawie w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy. Chodzi o przedsięwzięcia zawarte na liście podstawowych przedsięwzięć, w odniesieniu, do których w GPR określa szczegóły ich realizacji;
2. Zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie dotyczy, zatem m.in. zmiany obszaru rewitalizacji.

Wszelkie zmiany w ramach przedsięwzięć z listy podstawowej wymagać będą przeprowadzenia pełnej procedury zmiany GPR.

V. Załączniki

Załącznik 1 – lista projektów podstawowych

Załącznik 2 – załącznik graficzny projekty podstawowe obszar rewitalizacji

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w gminie Charsznica	18
Rysunek 2. Liczba bezrobotnych na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym na obszarze gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r.	22
Rysunek 3. Liczba bezrobotnych długotrwale na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym na obszarze gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r.	23
Rysunek 4. Udział bezrobotnych w odniesieniu do ogółu bezrobotnych w sołectwach gminy Charsznica w 2015 roku [%]	24
Rysunek 5. Liczba osób otrzymujących zasiłki stałe (lewa strona) oraz zasiłki okresowe (prawa strona) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji (u dołu) w 2015 roku	26
Rysunek 6. Liczba dzieci otrzymujących stypendia socjalne (lewa strona) oraz wsparcie z OPS w zakresie dożywiania (prawa strona) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku	27

Rysunek 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r.	28
Rysunek 8. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w sołectwach w odniesieniu do liczebności tych grup w gminie Charsznica w 2015 r.	29
Rysunek 9. Liczba przestępstw (lewa strona) oraz wykroczeń (prawa strona) oraz liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (u dołu) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku	31
Rysunek 10. Średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r. [%]	33
Rysunek 11. Średni wynik egzaminu gimnazjalnego w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 r. [%]	35
Rysunek 12. Porównanie wyników egzaminu gimnazjalnego i edukacyjnej wartości dodanej w gimnazjach publicznych gminy Charsznica w podziale na część humanistyczną (lewa strona) oraz matematyczno-przyrodniczą (prawa strona). Dane za okres 2013-2015.	35
Rysunek 13. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach rozwijających (lewa strona) oraz wyrównawczo-dydaktycznych (prawa strona) na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku	36
Rysunek 14. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (lewa strona) i parlamentarnych (prawa strona) w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku.	38
Rysunek 15. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych z lat 2010-2015 w gminie Charsznica na tle kraju, województwa i powiatu miechowskiego (lewa strona) oraz w sołectwach parlamentarnych (prawa strona) w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku.	39
Rysunek 16. Udział budynków usługowych i komunalnych wybudowanych przed 1970 r. w sołectwach gminy Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji [%]	43
Rysunek 17. Liczba zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w sołectwach gminy Charsznica (lewa strona) oraz lokalizacja zabytków na obszarze rewitalizacji (prawa strona) w 2015 r.	47

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia i ludność obszaru rewitalizacji.....	19
Tabela 2. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz na obszarze rewitalizacji	20
Tabela 3. Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w sołectwach gminy Charsznica w 2015 roku	30
Tabela 4. Wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej na obszarze rewitalizacji, w gminie Charsznica oraz w powiecie miechowskim w 2010, 2015 i 2016 roku.....	33
Tabela 5. Wyniki egzaminu gimnazjalnego na obszarze rewitalizacji, w gminie Charsznica oraz w powiecie miechowskim w 2015 i 2016 roku.....	34
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe gminy Charsznica na tle kraju, województwa oraz powiatu miechowskiego w 2010 i 2014 roku	42
Tabela 7. Zaopatrzenie mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w gminie Charsznica w 2015 roku	43
Tabela 8. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ludności ogółem w sołectwie Miechów-Charsznica oraz na obszarze rewitalizacji w 2015 roku	44

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim	20
Wykres 2. Odsetek beneficjentów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia w gminie Charsznica, powiecie miechowskim i województwie małopolskim w latach 2010-2015.....	21
Wykres 3. Struktura bezrobotnych z obszaru rewitalizacji według czasu pozostawania bez pracy w 2015 roku	23
Wykres 4. Struktura bezrobotnych z obszaru rewitalizacji według wykształcenia (lewa strona) oraz wieku (prawa strona) w 2015 roku	24
Wykres 5. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Charsznica w 2014 roku	25
Wykres 6. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieków w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2010 (lewa strona) i 2015 (prawa strona) roku	29
Wykres 7. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie Charsznica w latach 2010-2015	32
Wykres 8. Liczba uczniów gimnazjów w gminie Charsznica w latach 2010-2015.....	34
Wykres 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców gminy Charsznica w latach 2010-2015	37
Wykres 10. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich (lewa strona) i parlamentarnych (prawa strona) w gminie Charsznica w latach 2010-2015.....	38
Wykres 11. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w latach 2010-2015 w gminie Charsznica	40
Wykres 12. Liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w latach 2010-2015 (lewa strona) oraz rozkład przestrzenny firm na 1 tys. mieszkańców w sołectwach gminy Charsznica (prawa strona) oraz na obszarze rewitalizacji (u dołu) w 2015 roku	41
Wykres 13. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w gminie Charsznica w 2015 r	42
Wykres 14. Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ludności ogółem w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2014 roku [%]	44
Wykres 15. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Charsznica w latach 2010-2015	45
Wykres 16. Księgozbiór bibliotek oraz czytelnicy bibliotek na 1 tys. mieszkańców w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2015 roku	47
Wykres 17. Powierzchnia gminy Charsznica według kierunków wykorzystania w 2014 r	50
Wykres 18. Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków w gminie Charsznica, powiecie miechowskim oraz województwie małopolskim w 2015 roku.....	51
Wykres 19. Struktura respondentów ze względu na płeć i wiek.....	52
Wykres 20. Struktura respondentów ze względu na sytuację zawodową	52
Wykres 21. Czynniki najbardziej utrudniające życie na obszarze rewitalizacji.....	53
Wykres 22. Działania mogące podnieść jakość życia na obszarze rewitalizacji	54
Wykres 23. Aktywność społeczna i poziom integracji społeczności obszaru rewitalizacji	55
Wykres 24. Chęć uczestnictwa w działaniach aktywizacyjnych	56